

RĪGAS KAPSĒTU ATTĪSTĪBAS UN APSAIMNIEKOŠANAS KONCEPTUĀLAIS ZIŅOJUMS

Izpētē balstīts pamatojums rīcībai
Rīgas pašvaldības kapsētu apsaimniekošanā
2016. – 2025. gadam

Pasūtītājs:
Rīgas domes Mājokļu un vides departaments

RĪGAS DOMES MĀJOKĻU UN
VIDES DEPARTAMENTS

Izpildītājs:
SIA „Vides Konsultāciju Birojs”

VKB[®]
Vides Konsultāciju Birojs

Rīga, 2015.gada decembris

Saturs

Lietotie termini un saīsinājumi.....	4
Pielikumi:.....	5
1. Ievads un Ziņojuma mērķis.....	6
2. Ziņojuma izstrādes metodika	8
3. Kapsētu apsaimniekošanai piemērojamie normatīvie akti	9
3.1. Stratēģiskās plānošanas dokumenti.....	9
3.2. Normatīvais regulējums, kas nosaka pienākumus attiecībā uz kapsētu izveidošanu, uzturēšanu un darbības nodrošināšanu.....	12
3.3. Rīgas domes saistošie noteikumi	16
3.4. RD MVD izdotie iekšējie reglamentējošie normatīvie akti	18
4. Esošās situācijas raksturojums	19
4.1. Vispārīgā informācija par Rīgas pilsētas kapsētām	19
4.1.1. Rīgas pilsētas slēgtās kapsētas	21
4.1.2. Rīgas pilsētas daļēji slēgtās kapsētas	22
4.1.3. Rīgas pilsētas atvērtās kapsētas	25
4.2. Kremācija un urnu apbedījumi.....	25
4.3. Kapsētām piegulošo zemju raksturojums.....	27
4.4. Kapsētu teritoriju paplašināšana	28
4.5. Kapsētu piekļuves infrastruktūra.....	30
4.6. Kapsētu teritoriju un to tuvākās apkārtnes ģeoloģiskais raksturojums	32
4.7. Kapsētu teritoriju kultūrvēsturiskais vērtējums.....	36
4.7.1. Esošie pieminekļi un valsts nozīmes kapsētas	36
4.7.2. Potenciālie valsts nozīmes pieminekļi	37
4.7.3. Kapsētu ainaviskais novērtējums.....	37
4.8. Kapsētu teritoriju un to tuvākās apkārtnes dabas raksturojums.....	38
4.9. Atkritumu apsaimniekošanas izvērtējums.....	40
4.10. Kapsētu pārvaldes darbība.....	41
4.10.1. Līgumi par kapavietas uzturēšanu	44
4.10.2. Nekopto kapavietu aktēšana.....	45
4.10.3. Interneta nodrošinājums	48
4.10.4. E-pakalpojumi	48
4.10.5. Informācijas digitalizācija.....	49
4.10.6. Drošība kapsētās.....	49
4.11. Citu valstu pieredze kapsētu apsaimniekošanā.....	50
5. Kapsētu budžets.....	54
5.1. Kapsētu apsaimniekošanas budžeta veidošana – ieņēmumi	54
5.2. Kapsētu apsaimniekošanas budžeta veidošana – izdevumi.....	56
5.3. Priekšlikumu analīze.....	58

6. Secinājumi un turpmākie attīstības virzieni.....	62
Avoti.....	68

Lietotie termini un saīsinājumi

apbedījums – miruša cilvēka (turpmāk – mirušais) vai urnas ar kremēta mirušā pelniem apbedīšana kapavietā/kolumbārijā;

aktēšana – darbību kopums, kurā ietilpst nekoptas kapavietas apsekošana, brīdinājuma zīmes uzstādīšana un akta par nekoptu kapavietu sastādīšana;

aktēta kapavieta – noteiktā kārtībā par nekoptu atzīta kapavieta;

atvērta kapsēta – kapsēta, kurā apbedī mirušos, ja viņu pēdējā deklarētā dzīvesvieta ir bijusi Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā;

daļēji slēgta kapsēta – kapsēta, kurā mirušos apbedī izveidotās kapavietās, bet jaunu kapavietu ierādīšana ir ierobežota;

DDPS Ozols – Valsts vides dienesta Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētā dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols";

kapavieta – noteikta lieluma zemes teritorija kapsētā mirušo apbedīšanai, kapavietas izveidošanai un kopšanai;

kapavietas uzturētājs – fiziska persona vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kurai piešķirta kapavieta un kura reģistrēta kapavietu uzskaites pamatdokumentos, vai augstākās izglītības un zinātnes institūcija, ja tai piešķirta kapavieta urnu ar kremētu mirušo pelniem, kuri atļāvuši savu ķermeni izmantot medicīnas zinātnei, apbedījumiem;

kapavietu komisija – Rīgas domes (turpmāk – RD) Mājokļu un vides departamenta (turpmāk – MVD) direktora izveidota komisija, kas nodrošina nekoptas kapavietas aktēšanu, pieņem lēmumu par kapavietas paplašināšanu uz piegulošās brīvās zemes (teritorijas) rēķina;

kapavietas aprīkojums – kapavietā uzstādīta piemiņas zīme, piemineklis, soliņš, apmales, sēta u.tml.;

kapliča – ēka kapsētā mirušo novietošanai pirms apbedīšanas un bērū ceremonijas norisei;

kapsula – izturīga, aizvākota, gaisu un ūdeni necaurlaidīga tvertne kremētā mirušā pelnu ievietošanai;

kapsētas pārzinis – amatpersona, kura pilda kapsētu uzturēšanas pienākumus;

kremācija — miruša cilvēka ķermeņa sadedzināšana speciālās krāsnīs līdz pelnu konsistencei;

kolumbārijs — īpaši izveidota vieta kapsētā, kas paredzēta urnu ar kremētu mirušo pelniem novietošanai/apbedīšanai;

MK — Ministru kabinets;

MVD — Mājokļu un vides departaments (Rīgas domē);

RD — Rīgas dome;

RTIAN — RD 20.12.2005. SN Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi";

RTP-2018 — Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018. gadam ar grozījumiem;

sēru birzs — speciāli ierīkota apzaļumota teritorija, kas paredzēta urnu ar kremētu mirušā pelniem apglabāšanai zemē;

slēgta kapsēta — kapsēta, kas ir slēgta apbedījumiem un virsapbedījumiem, izņemot urnas ar kremētu mirušo pelniem;

SN — saistošie noteikumi;

urna — īpašs, dekoratīvs trauks, kurā ievieto kapsulu ar kremētā mirušā pelniem un, kurā veic apbedījumu;

virsapbedījums — mirušā vai urnas ar kremētā mirušā pelniem apbedīšana virs esošā apbedījuma;

VKPAI — Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija;

Ziņojums — šis konceptuālais ziņojums.

Pielikumi:

1. Sabiedriskās aptaujas rezultāti;
2. Teritorijas atļautā izmantošana;
3. Kapsētu paplašināšanas iespējas;
4. Ģeoloģiskais izvērtējums;
5. Kultūras pieminekļu saraksts;
6. Attēli:
 - a. sēru birzs un kolumbārija paraugi;
 - b. Rīgas kapsētu raksturīgākie attēli;
7. I un II Meža kapsētas ainavu projekta ilustrācija.

1. Ievads un Ziņojuma mērķis

Rīgas pilsētā atrodas 20 pašvaldības kapsētas ar kopējo platību ~ 450 ha. To iekšējās kārtības noteikumus reglamentē RD 28.04.2015. SN Nr. 145 "Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi". Šie noteikumi nosaka kapavietu piešķiršanas, kopšanas un uzturēšanas kārtību, apbedīšanas kārtību, kapliču izmantošanas kārtību, RD MVD Kapsētu pārvaldes, kapsētu pārziņu un kapavietu uzturētāju tiesības un pienākumus.

Pašvaldības kapsētu apsaimniekošanas budžets veidojas no pašvaldības dotācijas un ieņēmumiem no kapsētu pārvaldes maksas pakalpojumiem. Daudzviet pasaulē kapavietām noteikta ikgadēja nomas jeb apsaimniekošanas maksa. Šāda prakse ieviesta arī dažviet Latvijā (piemēram, Jūrmalā, Rūjienā, Olainē u.c.). Rīgas pilsētas kapsētās šobrīd nomas maksa par kapa vietu nav noteikta. Tā vietā ir noteikta vienreizēja maksa par kapavietu, citu pašvaldību dokumentos tā saukta par maksu par vietas ierādīšanu.

Rīgas pilsēta, nodrošinot apbedīšanas iespējas, sastopas ar problēmām, kas ir līdzīgas citām Eiropas pilsētām. Arī Rīgā ir kapsētas, kuras jau ir slēgtas – to funkcionālā nozīme, galvenokārt, ir kultūrvēstures saglabāšanā. Vairums no pilsētas kapsētām ir daļēji slēgtas, jo sasniegušas pašreizējās apbedījumu prakses (apbedīšana zārkā) kapacitātes ierobežojumus. Šobrīd atklātās kapsētas atrodas pilsētas nomalēs (Jaunciemā un Bolderājā). Rīgas pašvaldības kapsētu platība palielinās vidēji par 2 ha gadā. Šie apstākļi liek **optimizēt esošo teritoriju izmantošanu un meklēt risinājumus jaunu apbedījumu nodrošināšanai**. Šī praktiskā vajadzība vienlaikus ir arī Ziņojuma mērķis, kura sastādīšanas nolūkā veikta izpēte vadījusies no vajadzības izvērtēt un ieteikt turpmākus attīstības virzienus Rīgas kapsētām.

Kopš 1994. gada Latvijā ir pieejams kremācijas pakalpojums, ko šobrīd, saskaņā ar līgumu (spēkā līdz 2016. gadam), nodrošina SIA "Rīgas kremācijas centrs – krematorija" – šobrīd vienīgais licencētais kremācijas veicējs Latvijā. Jāatzīmē, ka ir uzsākta krematorijas veidošana Valmierā. Urnas ar kremētā pelniem Rīgas pilsētas kapsētās iespējams arī apbedīt zemē. Kolumbārija Rīgā vēl nav. Ir 2004.gadā izstrādāts kolumbārija būvprojekts, kurš līdz šim nav īstenots. Pelnu izkaisīšana Latvijā netiek regulēta, un nav aizliegta.

1999. gadā izstrādāta Rīgas kapsētu attīstības un apsaimniekošanas koncepcija, ko apstiprināja ar RD 23.02.1999. lēmumu Nr. 7108 "Par Rīgas kapsētu attīstības un apsaimniekošanas koncepciju". Šobrīd koncepcija noderīga kā vēsturisks izziņas materiāls, bet ir novecojusi, jo nesniedz risinājumus aktuālajai situācijai Rīgas kapsētās.

Ievērojot iepriekšminētās problēmas pieņemts RD 04.11.2014. lēmums Nr. 1726 "Par Rīgas kapsētu attīstības un apsaimniekošanas koncepcijas 2016. – 2025. gadam izstrādi". Ar MK 02.12.2014. noteikumiem Nr. 737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi" spēku zaudējuši tāda paša nosaukuma MK 13.10.2009. noteikumi Nr. 1178. Jaunie noteikumi paredz atteikšanos no koncepcijas kā politikas plānošanas dokumenta, tā vietā paredzot citu plānošanas dokumentu – konceptuāls ziņojums.

Konceptuālais ziņojums (turpmāk – Ziņojums) sagatavots pamatojoties uz Pakalpojuma līgumu, kas noslēgts starp RD MVD un SIA „Vides Konsultāciju Birojs” (reģistrācijas numurs LV 40003282693, juridiskā adrese: Pils iela 7 - 11, LV-1050; biroja adrese: Ezermalas iela 28, Rīga, LV-1014), ņemot vērā līguma tehnisko un Latvijas Republikā spēkā esošos normatīvos aktus un plānošanas dokumentus, kas regulē attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, aizsardzību un apsaimniekošanu.

2. Ziņojuma izstrādes metodika

Pētījums Ziņojuma izstrādei veikts, izmantojot dažādas pieejas un metodes, lai nodrošinātu iespējami veiksmīgu iepriekš uzskaitīto mērķu sasniegšanu.

1. Veikts ar kapsētu apsaimniekošanu saistītu aspektu kamerāls pētījums, analizējot iepriekšējos pētījumus, ziņojumus, rakstus presē un citos medijos, attiecīgo normatīvo aktu bāzi, pārvaldības procedūras, pieejamo statistiku, finanšu datus un modeļus, administratīvos pienākumus un atbildības, nozares uzņēmumu darbību u.tml.;
2. Rīgas pašvaldības kapsētu apsaimniekošanas prakses un normatīvie akti salīdzināti ar analogiem citviet Latvijā un Eiropā.
3. Ziņojums balstīts uz mērķtiecīgām konsultācijām ar ieinteresētajām pusēm, kuras izvēlētas ievērojot to lomu un pieredzi saistībā ar Ziņojumā aptvertajām galvenajām tēmām – kapsētas, apbedījumi, kultūrvēsturiskais mantojums, tostarp ainavas un pilsētas plānošana.
4. Informācija par esošo kapsētu un to tuvākās apkārtnes hidroloģiskajiem apstākļiem, ģeoloģiskā griezuma augšējās daļas uzbūvi un hidroģeoloģisko situāciju iegūta, izmantojot publicētus informācijas avotus. Pamatojoties uz to un SIA "Vides Konsultāciju Birojs" pieredzi, sniegts īss dabas apstākļu raksturojums katrā no kapsētām.
5. Ziņojums vadījies no ieguldījuma, kas iegūts sadarbojoties ar RD izveidoto darba grupu – kuras sastāvā ir gan RD deputāti, gan galveno iesaistīto pārvaldības struktūru pārstāvji.
6. Ziņojuma izstrādes nolūkā tika veikta kapsētu teritoriju apsekošana, fotografēšana, kapsētu pārziņu intervēšana, notika izvērstas sarunas ar pašvaldības darbiniekiem, apbedītājiem, kultūras speciālistiem, pilsētas iedzīvotājiem un citiem interesentiem.
7. Ziņojuma izstrādes laikā tika veikta sabiedriskā aptauja, kuras rezultāti ņemti vērā Ziņojuma sagatavošanā. Aptaujas rezultātus kopumā skat. – 1.pielikumā.

3. Kapsētu apsaimniekošanai piemērojamie normatīvie akti

3.1. Stratēģiskās plānošanas dokumenti

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (apstiprināta ar RD 27.05.2014. lēmumu Nr. 1173)

Stratēģija ir Rīgas pilsētas pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, telpiskās attīstības perspektīva un attīstības prioritātes.

Ilgtermiņa attīstības princips paredz, ka tagadējām un nākamajām paaudzēm tiek nodrošināta **kvalitatīva vide** un līdzsvarota ekonomiskā attīstība, tiek **racionāli izmantoti dabas**, cilvēku un materiālie **resursi**, tiek **saglabāts un attīstīts dabas un kultūras mantojums**.

Stratēģijā kā nozīmīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpa iezīmēta *kultūrvēsturiski nozīmīga brīva plānojuma priežu meža kapsētu ainava*, kurā ietilpst Pirmie Meža kapi, Otrie Meža kapi, Raiņa kapi, kā arī izcilākais un lielākais memoriālais ansamblis Latvijā ar ļoti augstu arhitektoniski māksliniecisko vērtību – Rīgas Brāļu kapi.

Meža kapsētu ainavas kultūrvēsturisko vērtību nosaka saglabātais vēsturiskais plānojums, izcila dārzu un memoriālās tēlniecības māksla. Ainavas kvalitātes saglabāšanas primārais mērķis ir kultūrvēsturisko ainavas elementu atjaunošana un memoriālā ansambļa estētiskās kvalitātes paaugstināšana.

Rīgas attīstības programma 2014.-2020. gadam (apstiprināta ar RD 21.04.2015.lēmumu Nr. 2491)

Attīstības programmā katra rīcības virziena ietvaros ir noteikti sagaidāmie sasniegumi, definēti uzdevumi, bet Rīcības plānā noteiktie uzdevumi ir izvērsti detalizētāk pasākumos un projektos. Katrs rīcības virziens lielākā vai mazākā mērā ietekmē mērķa sasniegšanu.

Attīstības programmas **Rīcības plāns** (apstiprināts ar RD 21.04.2015.lēmumu Nr. 2491)
Pilsētas specifisko jautājumu risināšanas sadaļā izvirzīta rīcība RD MVD Kapsētu pārvaldei:
Nodrošināt efektīvu kapsētu apsaimniekošanu:

1. Sauso un bojāto koku zāģēšana, ārpus kapavietām esošās teritorijas kopšana un savlaicīgas atkritumu izvešanas nodrošināšana Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētās;

2. Kapsētu teritoriju labiekārtošana jaunu apbedījumu vietu ierādīšanai un kolumbāriju izveidošanai (Jaunciema, Bolderāja, Mežaparks), nodrošinot atvērtajās kapsētās sagatavotas teritorijas jaunu apbedījumu vietu ierādīšanai;
3. Kapsētas konteineru uzstādīšana zaļo atkritumu savākšanai un apmeklētāju informēšana par atkritumu šķirošanu, panākot, ka kapsētās izvietoti konteineri zaļo atkritumu savākšanai un apmeklētāji veic atkritumu šķirošanu.

Attīstības programmas **Investīciju plāns 2014.-2016. gadam** (apstiprināts ar RD 21.04.2015. lēmumu Nr. 2491)

No pašvaldības budžeta 2016.gadā realizējama rīcība:

1. Jauno ebreju kapu kantora ēkas izbūve un teritorijas rekonstrukcija.
2. Jaunciema, Bolderājas un Pļavnieku kapsētu digitalizācija. Nepieciešams sakārtot triju Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu saimniecību, kas nodrošinās operatīvu informācijas ieguvu par apbedījumiem un kapavietām kapsētās.

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014.-2020. gadam Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un Vides pārskats

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam apvienotajā Vides pārskatā ietverts Rīgas dabas resursu raksturojums, uzmanību vēršot uz problēmām, kas saistītas t.sk. ar augsnes aizsardzību, apstādījumu sistēmas uzturēšanu un labiekārtošanu, kapsētu uzturēšanu (nākotnē būs nepieciešama jaunas kapsētas ierīkošana un esošo kapsētu paplašināšana), īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanu un atbilstošu apsaimniekošanu, kā arī norādīts uz būtiskākajiem kultūrvēsturiskā mantojuma, ainaviski nozīmīgo teritoriju apsaimniekošanas problēmjautājumiem.

Stratēģijas **Vides pārskats** ir sagatavots diviem savstarpēji saistītiem attīstības plānošanas dokumentiem: Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam.

Pašvaldība turpinās apsaimniekot esošās Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētas, veidojot jaunas apbedījumu vietas (paplašinot un labiekārtojot esošās kapsētas) un būvējot kolumbārijus. Galvenie uzdevumi minēto rīcības virzienu sasniegšanai ir nodrošināt efektīvu kapsētu apsaimniekošanu.

Meža kapsētu ainava ir kultūrvēsturiski nozīmīga brīva plānojuma priežu meža kapsētu ainava. Attiecībā uz turpmāko attīstību Stratēģijā minēts, ka galvenais mērķis ir kultūrvēsturisko ainavas elementu atjaunošana un memoriālā ansambļa estētiskās kvalitātes paaugstināšana.

Efektīvas pilsētas dabas un apstādījumu, rekreācijas teritoriju apsaimniekošanas un labiekārtošanas ietvaros ir koptas kapsētu teritorijas, ūdens resursu aizsardzības jomā pilsētas kapsētās ir apsekoti un novērsti bojājumi ūdens sūkņiem.

Lai nodrošinātu efektīvu kapsētu apsaimniekošanu, turpmāk nepieciešams:

- Sauso un bojāto koku zāģēšana, ārpus kapavietām esošās teritorijas kopšana un savlaicīgas atkritumu izvešanas nodrošināšana, samazinot teritoriju piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem, ierobežojot augu slimības un kaitēkļu izplatību;
- Ierobežot kapsētu teritoriju paplašināšanos esošajās dabas teritorijās, izveidojot kolumbārijus un ierādot jaunas apbedījumu vietas esošajās kapsētu teritorijās;
- Kapsētas konteinerus uzstādīšana zaļo atkritumu savākšanai un apmeklētājus informēšana par atkritumu šķirošanu.

Rīgas kapsētu attīstības un apsaimniekošanas koncepcija (RD 23.02.1999. lēmums Nr. 7108)

Koncepcija izstrādāta, lai nodrošinātu valsts kultūrvēsturiskajām tradīcijām atbilstošu kapsētu uzturēšanu, sakārtotu ar Rīgas kapsētu attīstību un apsaimniekošanu, kā arī ar šo procesu administrēšanu saistītos jautājumus.

Koncepcija līdz šim ir vienīgais plānošanas dokuments, kas ietvēra Rīgas kapsētu stāvokļa raksturojumu, iespējamo attīstību un izvirzīja konceptuālas nostādnes kapsētu apsaimniekošanai. Koncepcijā tika izvērtēts kapsētu apsaimniekošanas finansējums un noteikti normatīvo aktu projekti, kas būtu jāizstrādā kapsētu un ar apbedīšanu saistīto jautājumu sakārtošanai.

Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018. gadam (apstiprināts ar RD 20.12.2005. SN Nr. 34)

RTP-2018 ir izstrādāts kā ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments. RTP-2018 vispārējais mērķis ir sekmēt Rīgas ilgtspējīgu attīstību, nodrošinot visaugstāko iespējamo dzīves kvalitāti visiem cilvēkiem, kas Rīgā dzīvo, strādā, investē vai vienkārši to apmeklē.

RTP-2018 detalizēti apskatīti nosacījumi pilsētas dabas vides uzlabošanai. RTP-2018 noteikts, ka *Apstādījumu un dabas teritoriju* vienoto telpisko struktūru veido funkcionāli atšķirīgas pilsētas telpiskās struktūras vienības, kur katrai ir noteikta sava funkcija, labiekārtošanas līmenis, apsaimniekošanas veids un statuss.

Kapsētas ir nozīmīga apstādījumu un dabas teritoriju struktūras sastāvdaļa. RTP-2018 paredz saglabāt esošās Rīgas kapsētas, tajā pašā laikā paplašinot Jauno Bolderājas un Ulbrokas (Pļavnieku) kapsētu. Papildus atsevišķu kapsētu paplašināšanai ir jāizskata iespējas veidot kolumbārijus.

RD 20.12.2005. SN Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"

RTIAN nosaka prasības zemesgabalu un būvju izmantošanai un ir daļa no RTP-2018:

1) RTIAN 62.punktā noteiktas **sanitārās aizsargjoslas ap kapsētām**:

62.1.1. aizsargjoslas platums ir **300 m** no kapsētas teritorijas robežas ārējās malas;

62.1.2. kapsētā, kurā ir tikai pēc kremācijas veiktie apbedījumi, aizsargjoslas platums ir **100 m**;

62.1.3. ja kapsēta vai atsevišķa apbedījuma vieta ir kultūras piemineklis, aizsargjosla nosakāma saskaņā ar likumu „*Par kultūras pieminekļu aizsardzību*”, bet ne šaurāka, kā noteikts šajos noteikumos;

62.1.4. kapsētām, kurās **apbedīšana ir pārtraukta vismaz 25 gadus**, aizsargjosla netiek noteikta, **izņemot** kapsētas, kurās apbedīti mēra upuri, un kapsētas vai apbedījuma vietas, kuras ir kultūras pieminekļi.

2) RTIAN 138. punktā noteiktas prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam:

138. kapsētās uz 1000 m² teritorijas jābūt **10 autostāvvietām** 1-2 vietās.

3) RTIAN noteikta **Apstādījumu un dabas teritoriju izmantošanas noteikumi**:

514. Apstādījumu un dabas teritorija (A) ir dažādu funkciju, it īpaši ekoloģisko, rekreācijas un pilsētas tēla veidošanas funkciju nodrošināšanai saglabātas vai speciāli izveidotas, ar augiem apaugušas vai apaudzētas teritorijas.

515. Apstādījumu un dabas teritorijā atļauts:

515.8. kapsēta (kapsētas ir teritorijas, kas paredzētas mirušo apbedīšanai un ar to saistīto būvju (kapliņas, saimniecības ēkas, žogi u.c.) būvniecībai), kolumbārijs;

3.2. Normatīvais regulējums, kas nosaka pienākumus attiecībā uz kapsētu izveidošanu, uzturēšanu un darbības nodrošināšanu

Likums „Par pašvaldībām” (spēkā no 09.06.1994.)

Likums reglamentē Latvijas pašvaldību darbības vispārīgos noteikumus un ekonomisko pamatu, pašvaldību kompetenci, domes un tās institūciju, kā arī domes priekšsēdētāja tiesības un pienākumus, pašvaldību attiecības ar MK un ministrijām, kā arī pašvaldību savstarpējo attiecību vispārīgos noteikumus.

Likuma 15. pants nosaka, ka pašvaldībām viena no autonomām funkcijām ir gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību, t.sk. - kapsētu izveidošanu un uzturēšanu.

Likuma 43.pants nosaka, ka dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju izpildi.

Aizsargjoslu likums (spēkā no 11.03.1997.)

Aizsargjoslu likuma mērķis ir noteikt aizsargjoslu veidus un to funkcijas, aizsargjoslu izveidošanas, grozīšanas un likvidēšanas pamatprincipus, kā arī noteikt aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību un saimnieciskās darbības aprobežojumus.

Viens no likumā noteiktajiem aizsargjoslu veidiem – sanitārās aizsargjoslas, tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības - kapsētām.

Aizsargjoslas ap kapsētām tiek noteiktas, lai nepieļautu tām piegulošo teritoriju sanitāro apstākļu pasliktināšanos. Likuma 25.pants nosaka aizsargjoslu izveidošanu un metodikas izstrādāšana nepieciešamību, kas nosaka aizsargjoslas ap kapsētām.

Savukārt, likuma 52.pants nosaka aprobežojumus, kas jāievēro papildus vispārējām prasībām tieši aizsargjoslās ap kapsētām:

(1) Aizsargjoslās ap kapsētām papildus šā likuma 35.pantā minētajiem vispārīgajiem aprobežojumiem tiek noteikti šādi aprobežojumi:

- 1) aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas, izņemot gadījumus, kad ir veikti iespējamās dzeramā ūdens ņemšanas vietas bakterioloģiskās aizsargjoslas aprēķini un konstatēts, ka kvalitatīvu dzeramo ūdeni var nodrošināt, ievērojot aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodiku;
- 2) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus;
- 3) aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas kapsētām.

(2) Papildus šajā pantā minētajam pašvaldības teritoriju plānojumos vai lokālplānojumos var noteikt aprobežojumus ētisku apsvērumu dēļ.

Attiecībā uz kapsētu sanitāro aizsargjoslu uzturēšanu, likums nosaka, ka aizsargjoslas ap kapsētām par saviem līdzekļiem kārtībā uztur zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

MK 29.12.1998. noteikumi Nr. 502 "Aizsargjoslu ap kapsētām noteikšanas metodika"

Šie noteikumi nosaka aizsargjoslu ap kapsētām noteikšanas metodiku, lai nepieļautu kapsētām piegulošo teritoriju sanitāro apstākļu pasliktināšanos, kā arī pamatprasības jaunu kapsētu ierīkošanai.

Noteikumi nosaka, ka aizsargjoslas platums ir 300 metrus no kapsētas teritorijas robežas ārējās malas, bet ja kapsētā veikti tikai kremācijas apbedījumi, aizsargjoslas platums ir 100 metru.

Nosakot aizsargjoslas, jāņem vērā likumā "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" noteiktās aizsargjoslas attiecībā uz kultūras pieminekļiem.

Savukārt, kapsētām, kurās apbedīšana ir pārtraukta vismaz 25 gadus, aizsargjosla nav nepieciešama, izņemot kapsētas, kurās apbedīti mēra upuri, un kapsētas vai apbedījuma vietas, kuras ir kultūras pieminekļi.

Aizsargjoslu likvidē pašvaldība pēc saskaņošanas ar Veselības inspekciju un VKPAI.

Pašvaldībām ir tiesības apbūves noteikumos vai teritorijas plāņos noteikt papildu aprobežojumus aizsargjoslu apbūvei un izmantošanai.

Aizsargjoslu uztur valdītājs, uz kura zemesgabala atrodas kapsēta vai tās aizsargjosla.

Likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" (spēkā no 11.03.1992.)

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa – kultūrvēsturiskas ainavas vai teritorijas (senkapi, kapsētas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas, mākslas darbi, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.

MK 09.09.2006. noteikumi Nr. 776 "Valsts meža zemes atsavināšanas kārtība"

Noteikumi nosaka kārtību, kādā zemesgrāmatā ierakstīto valsts meža zemi atsavina šādu pašvaldības autonomo funkciju veikšanai – kapsētu izveidošanai vai paplašināšanai. Ja atsavināšana nepieciešama kapsētu izveidošanai vai paplašināšanai, tad nepieciešams Veselības inspekcijas atzinums par zemes vienības atbilstību kapsētas ierīkošanas nosacījumiem un higiēnas prasībām.

MK 29.06.2010. noteikumi Nr. 600 "Kremācijas noteikumi"

Noteikumi nosaka komersantu licencēšanas kārtību kremācijas veikšanai, kā arī kārtību, kādā maksājama valsts nodeva par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu, valsts

nodevas apmēru, kā arī dokumentus, kas nepieciešami, lai veiktu miruša cilvēka kremāciju, kā arī kārtību, kādā veicama kremācija un kārtojama ar to saistītā lietvedība.

MK 27.03.2007. noteikumi Nr. 215 "Kārtība, kādā veicama smadzeņu un bioloģiskās nāves fakta konstatēšana un miruša cilvēka nodošana apbedīšanai"

Noteikumi nosaka kārtību, kādā veicama smadzeņu un bioloģiskās nāves fakta konstatēšana un miruša cilvēka nodošana apbedīšanai.

Kapsētu izveidošanā, uzturēšanā un darbības nodrošināšanā ir saistoši vispārējie normatīvie akti:

- Civillikums,
- Administratīvā procesa likums,
- Valsts pārvaldes iekārtas likums,
- Iepirkumu likums,
- Fizisko personu datu aizsardzības likums,
- Par miruša cilvēka ķermeņa aizsardzību un cilvēka audu un orgānu izmantošanu medicīnā,
- Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums,
- Informācijas atklātības likums, u.c.

Likumprojekts "Kapsētu un apbedīšanas likums"

RD Mājokļu un vides komiteja 2012. gadā izstrādāja likumprojektu „Kapsētu un apbedīšanas likums”. Likumprojektā iestrādātas prasības kapsētu ierīkošanai, uzturēšanai, paplašināšanai, kapavietas iznomāšanai, mirušo cilvēku apbedīšanai un pārapbedīšanai, virsapbedījumu izdarīšanai, komercdarbības un apbedīšanas pakalpojumu sniegšanai, kā arī noteikta atbildība par likuma normu neievērošanu.

Ar šī likumprojekta pieņemšanu tiktu ieviesti vienoti kritēriji kapsētu uzturēšanas un apbedīšanas pakalpojumu nozares darbībā, kas atbilst valstī pastāvošajam tiesiskajam regulējumam un tiesību normu piemērošanai praksē.

Likumprojekts iesniegts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā 2012.gada nogalē un līdz šim tālāka projekta virzība nav bijusi. Likumprojektu atbalstīja Latvijas pašvaldības savienība un Latvijas Lielo pilsētu asociācija.

Likumprojektā iekļautas tiesību normas, kas izriet no 29.08.2005. Eiropas Standartizācijas komitejas (CEN) pieņemtā Eiropas standarta EN 15017.

3.3. Rīgas domes saistošie noteikumi

RD 28.04.2015. SN Nr. 145 "Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi"

Saistošie noteikumi nosaka Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu iekšējās kārtības noteikumus, kapavietu piešķiršanas, kopšanas un uzturēšanas kārtību, apbedīšanas kārtību, kā arī kapliču izmantošanas kārtību.

Saskaņā ar šiem noteikumiem pašvaldības kapsētas ir paredzētas mirušo, kuru pēdējā deklarētā dzīvesvieta ir bijusi Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, apbedīšanai. Citu personu apbedīšana jaunās kapavietās iespējama, pamatojoties uz kapavietas uzturētāja, kurš ir mirušā laulātais vai radnieks un kura dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, iesniegumu.

Noteikumos izvirzīti nosacījumi kapavietas kopšanai un uzturēšanai. Noteikumi nosaka kārtību kādā tiek veikta bezpiederīgo mirušo apbedīšana atvērtajās kapsētās un kārtība, kā tiek veikta nekoptas kapavietas aktēšana.

Saskaņā ar šiem noteikumiem, kapavietas uzturētājam ir pienākums noslēgt ar kapsētas pārzini līgumu par kapavietas uzturēšanu.

Noteikumi paredz, ka kapavietas uzturēšanas tiesības var tikt pārtrauktas, ja šajos noteikumos noteiktā kārtībā kapavieta trīs gadus atzīta par nekoptu. (Šo noteikumu iepriekšējā redakcija - 21.01.2009. noteikumi Nr. 149 ar tādu pašu nosaukumu – paredzēja tiesību pārtraukšanas termiņu pēc pieciem gadiem).

Noteikumi nosaka lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību, saistošo noteikumu izpildes kontroli, kā arī administratīvo atbildību par saistošo noteikumu neievērošanu.

Noteikumu pielikumos iekļauta informācija par kapsētās ierādāmo kapavietu izmēriem, Līguma paraugs par kapavietu uzturēšanu, Līguma paraugs par aktētas kapavietas uzturēšanu.

RD 19.03.2013. lēmums "Par Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta maksas pakalpojumiem"

Ar šo lēmumu ir apstiprināts RD MVD maksas pakalpojumu cenrādis, kurā noteiktas cenas pakalpojumu sniegšanai pašvaldības kapsētās.

RD 28.04.2015. SN Nr.146 "Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi"

Saistošie noteikumi nosaka kārtību, kādā kopjama Rīgas pilsētas pašvaldības teritorija un uzturamas tajā esošās būves. Noteiktas prasības būvju fasādēm un citām ārējām konstrukcijām pilsētvides ainavas uzturēšanai.

RD 15.01.2013. SN Nr.204 "Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības saistošie noteikumi"

Saistošie noteikumi nosaka apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības kārtību, ārpus meža augošu koku ciršanas izvērtēšanas kārtību, publiskās apspriešanas procedūras kārtību un zaudējumu atlīdzību.

Saskaņā ar šiem noteikumiem, visi apstādījumi Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā uz valsts, pašvaldības un privātīpašumā esošās zemes ir aizsargājami pilsētas apstādījumi un visiem kokiem pilsētā ir sabiedriska vērtība.

RD 01.03.2011. SN Nr. 114 "Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums"

Saistošie noteikumi nosaka Rīgas pilsētas pašvaldības pārvaldes organizāciju, lēmumu pieņemšanas kārtību, iedzīvotāju tiesības vietējā pārvaldē, kā arī citus pašvaldības darba organizācijas jautājumus ar mērķi tuvināt pārvaldi Pašvaldības pakalpojumu saņēmējiem.

Viena no pašvaldības pārvaldes struktūrām ir Mājokļu un vides komiteja, kuras kompetencē cita starpā ir arī kapsētu pakalpojumu organizēšana. Šo funkciju īstenošanu nodrošina RD MVD.

Atbilstoši RD nolikumam "Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta nolikums" MVD uzdevumi kapsētu izveidošanas un uzturēšanas jomā:

- organizēt, vadīt un kontrolēt Rīgas pilsētas kapsētu uzturēšanu un apsaimniekošanu;
- organizēt kapu rakšanas un apbedīšanas pakalpojumus Rīgas pilsētas kapsētās;
- plānot un organizēt jaunu kapsētu ierīkošanu;
- nodrošināt precīzu, pārskatāmu un drošu apbedījumu uzskaiti, kā arī apbedījuma vietu kartēšanu,
- veikt darbības apbedījuma vietu elektroniskās datu bāzes izveidošanai;
- kontrolēt komersantu, kuri saskaņā ar MVD noslēgtajiem līgumiem sniedz pakalpojumus Rīgas pilsētas kapsētās, sniegto pakalpojumu kvalitāti un koordinēt to darbību.

Atbilstoši nolikumam - Kapsētu pārvaldes priekšnieka vai kapsētu pārziņu izdoto administratīvo aktu vai faktisko rīcību privātpersona apstrīd pie Departamenta direktora. Departamenta direktora lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību privātpersona pārsūdz Administratīvajā rajona tiesā.

3.4. RD MVD izdotie iekšējie reglamentējošie normatīvie akti

RD MVD izdotie iekšējie reglamentējošie normatīvie akti, kas nosaka kapsētu pārvaldei noteikto uzdevumu izpildes kārtību un reglamentē procedūras:

- 30.09.2014. reglaments Nr. DMV-14-1-rgs "Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Kapsētu pārvaldes reglaments";
- 10.10.2014. instrukcija Nr. DMVK-14-9-ins "Rīgas domes 19.03.2013. lēmuma Nr. 5965 "Par Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta maksas pakalpojumiem" piemērošanas kārtība Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Kapsētu pārvaldē";
- 12.06.2012. rīkojums Nr. DMV-12-110-rs "Par Kapsētu pārvaldes veidlapu paraugu apstiprināšanu";
- 08.12.2011. iekšējie noteikumi DMV-11-3 "Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Kapsētu pārvaldes kapsētu mirušo reģistrācijas grāmatu aizpildīšanas, lietošanas un glabāšanas kārtība"; u.c.

4. Esošās situācijas raksturojums

4.1. Vispārīgā informācija par Rīgas pilsētas kapsētām

Rīgas pilsētā ir 26 kapsētas ar kopējo platību 491,67 ha (~ 1,6% no pilsētas teritorijas). Rīgas pilsētas pašvaldības apsaimniekošanā ir 20 kapsētas ar kopējo platību 452,35ha. Rīgas pašvaldības kapsētās kopējais apbedījumu skaits ir 300 - 350 tūkstoši. Katru gadu šis skaits palielinās par 7 000 apbedījumiem, kas ir ~ 2 ha zemes platības.

1.tabula

Apbedījumu skaits Rīgas pašvaldības apsaimniekotās kapsētās 2007. – 2014.gadā

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Apbedījumu skaits	8 026	7 752	7 235	7 176	6 867	6 928	7 095	7 042
tsk. urnu apbedījumi	515	497	424	519	557	591	685	764
Pārabedišana	14	21	18	21	6	7	7	9

2016.gadā Rīgas pilsētas kapsētu teritorijas potenciāls ir 10 -15 gadi. Būtiski esošo kapsētu izmantošanas iespējas palielinātos, ja tiktu veikti urnu apbedījumi kapsētu teritorijās izveidotajās sēru birzīs un kolumbārijos. Urnu apbedījumi būtiski samazina apbedīšanai nepieciešamo zemes platību (salīdzinājumam – vienas urnas apbedīšanai ir pietiekama 50x50 cm zemes platība).

2.tabula

Kapsētu pārvaldes apsaimniekošanā esošās kapsētas

	Kapsētas nosaukums, (iepriekšējais nosaukums)	Adrese	Platība, ha	Faktiski lietotā platība, ha	Kapsētas statuss
1	Bolderājas kapsēta	Mazā Kleistu iela 16	39,31	39,17	atvērta
2	Vecā Bolderājas kapsēta	Silikātu iela 5B	3,10	3,10	daļēji slēgta
3	Lāčupes kapsēta	Buļļu iela 82	38,45	37,10	daļēji slēgta
4	Pleskodāles kapsēta	Kukšu iela 2	4,18	4,18	daļēji slēgta
5	Ziepniekkalna kapsēta	Mālu iela 19	9,82	9,82	daļēji slēgta
6	Torņakalna kapsēta	Torņakalna iela 1	2,44	2,44	slēgta
7	Mārtiņa kapsēta	Hāmaņa iela 4	2,82	2,82	slēgta

	Kapsētas nosaukums, (iepriekšējais nosaukums)	Adrese	Platība, ha	Faktiski lietotā platība, ha	Kapsētas statuss
8	I Meža kapsēta	Aizsaules iela 2	49,97	48,46	daļēji slēgta
9	II Meža kapsēta	Gaujas iela 12	32,62	31,98	daļēji slēgta
	ar nodalījumu:				
	Markusa kapi				
10	Miķeļa kapsēta	Gaujas iela 2	17,96	17,75	daļēji slēgta
	ar nodalījumiem:				
	Debesbraukšanas kapi				
	Musulmaņu kapi				
	Miķeļa kapi				
	Garnizona kapi				
11	Raiņa kapsēta	Aizsaules iela 1A	9,12	9,12	daļēji slēgta
12	Sarkandaugavas kapsēta	Nesaules iela 9	12,02	11,95	daļēji slēgta
13	Sarkandaugavas Kalna kapsēta	Ceļinieku iela 7	2,16	2,16	daļēji slēgta
14	Pļavnieku kapsēta (iepriekš <i>Ulbroskas kapi</i>)	Lubānas iela 136	55,54	54,85	daļēji slēgta
15	Jaunciema kapsēta	Jaunciema 8.šķērslīnija 10	148,99	128,38	atvērta
16	Jaunā Ebreju kapsēta (iepriekš <i>Šmerļa kapi</i>)	Lizuma iela 4	9,88	9,89	daļēji slēgta
17	Matīsa kapsēta	Matīsa iela 1	13,35	13,36	daļēji slēgta
18	Biķeru kapsēta	Biķernieku iela 146	3,04	2,96	daļēji slēgta
19	Juglas kapsēta	Stāmerienas iela 1	1,22	1,22	daļēji slēgta
20	Kapsila (<i>Rumbulas</i>) kapsēta	Taču iela 1	0,25	0,25	slēgta

2.tabulā parādītas kapsētu kopējās platības, norādītas arī faktiski izmantotās platības. Redzams, ka vairākās kapsētās zemesgabali vēl nav pilnībā apgūti.

Apbedījumu vietas, kuras atrodas ārpus kapsētu teritorijām – brāļu kapus, apsaimnieko Brāļu kapu komiteja.

Memoriāla "Rīgas Brāļu kapi" uzturēšanu, restaurāciju un vēsturisko izpēti nodrošina pašvaldības aģentūra "Rīgas piemiņekļu aģentūra".

3.tabula

Privāto īpašnieku valdījumā esošās kapsētas

	Kapsēta	Adrese	Platība, ha	Apsaimniekotājs
1	Ivana kapsēta	Kalna iela 19	16,53	Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze
2	Torņakalna pareizticīgo kapsēta	Vienības gatve 76	1,41	Rīgas Trijādības pareizticīgo draudze (līdz 13.04.2016.)
3	Pokrova kapsēta	Mēness iela 3	7,05	Rīgas Vissvētās dievmātes patvēruma pareizticīgo draudze
4	Vecmīlgrāvja kapsēta	Atlantijas iela 26	5,62	Daugavgrīvas Baltā evaņģēliski luteriskā draudze
5	Jēkaba kapi	Mēness, Miera, Senču iela	2,89	Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas konsistorija
6	Lielie kapi	Klusā iela 2	23,23	Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas konsistorija

Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā ir arī atsevišķas karavīru brāļu kapu vietas (Brāļu kapi), kuras atrodas ārpus esošo kapsētu teritorijām:

- Otrajā pasaules karā kritušo padomju karavīru kapi, Graudu ielā (netālu no Ziepniekkalna kapiem);
- Lielā Tēvijas karā kritušo padomju karavīru kapi – Rīgas –Pleskavas šosejas 12km.

4.1.1. Rīgas pilsētas slēgtās kapsētas

Slēgtās kapsētas ir kapsētas, kas ir slēgtas apbedījumiem un virsapbedījumiem, bet saskaņā ar RD 28.04.2015. SN Nr. 145 "Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi" atļauti urnu ar kremētu mirušo pelniem apbedījumi. Šo kapsētu funkcionālā nozīme ir kultūrvēstures saglabāšana. Kapsētu pārvaldes pārziņā ir trīs slēgtās kapsētas – Kapsila (Rumbulas), Torņakalna un Mārtiņa kapi.

Mārtiņa kapsēta ir kultūrvēsturiski nozīmīga ainavu telpa. Tā kā Mārtiņa kapi ar memoriālajām celtnēm ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (aizsardzības Nr.6618), ainavas attīstību regulē arī likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” (1992) un 26.08.2003.MK noteikumi Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.

Torņakalna kapsēta ir viena no vecākajām kapsētām Rīgā. Kapsētā ir nozīmīgi kultūrvēsturiski pieminekļi, kas laika gaitā ir zaudējuši savu estētisko kvalitāti. Šīs kapsētas saglabāšanā un pieminekļu restaurēšanā būtiska nozīme ir entuziastiem, kas rīkojot talkas un atjaunošanas darbus, nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu. Šādu darbu īstenošanai tiek piesaistīti ilgstošie bezdarbnieki Labklājības ministrijas programmas ietvaros. Pieredze sakopšanas talku rīkošanā un pieminekļu restaurācijas finansējuma piesaistē ir jāintegrē arī citās kapsētās.

Kapsila (Rumbulas) kapsēta ir viena no mazākajām kapsētām – tikai 0,25 ha, kurā lielu teritoriju aizņem brāļu kapi - brīvības cīnītāju kapa vietas.

4.1.2. Rīgas pilsētas daļēji slēgtās kapsētas

Lielākai daļai Rīgas kapsētām ir daļēji slēgtās kapsētas statuss. Tās ir kapsētas, kur apbedīti mirušos jau izveidotās (dzimtu, ģimeņu) kapavietās, bet jaunu kapavieta ierādīšana ir ierobežota. Daļēji slēgtā kapsētā, ja izveidotā kapavietā nav brīvas vietas un nevar veikt virsapbedījumu, par jaunas kapavietas piešķiršanu lemj Kapsētu pārvaldes priekšnieks. Kapsētu pārvaldes priekšnieks kapavietas uzturētājam piešķir jaunu kapavietu, ja mirušajam un kapavietas uzturētājam ir pierādāma radniecība. Šim nolūkam daļēji slēgtajās kapsētās ir rezervētas teritorijas.

Kapsētu pārvaldes priekšnieks var dot piekrišanu kapavietas piešķiršanai (nosakot kapavietas izmērus) daļēji slēgtā kapsētā mirušā apbedīšanai, kuram dzīves laikā ir bijuši sevišķi nopelni Latvijas valsts vai Rīgas pilsētas labā, pamatojoties uz attiecīgās valsts pārvaldes iestādes, radošās savienības, nevalstiskās organizācijas vai profesionālās biedrības iesniegumu.

4.tabula

Apbedījumu skaits daļēji slēgtajās kapsētās (2013. - 2014. gads)

Kapsēta	2013. gads		2014. gads	
	Kopā	t.sk. urnu apbedījumi	Kopā	t.sk. urnu apbedījumi
Biķeru kapsēta	67	4	89	9
I Meža kapsēta	665	132	674	165
II Meža kapsēta	492	107	487	126
Jaunā ebreju kapsēta	64	0	83	1
Juglas kapsēta	34	6	31	7
Lāčupes kapsēta	632	50	629	61
Matīsa kapsēta	159	23	159	33

Miķeļa kapsēta	312	57	298	54
Pleskodāles kapsēta	99	5	90	11
Raiņa kapsēta	169	38	160	46
Sarkandaugavas kapsēta	284	35	274	27
Ziepiņkalna kapsēta	205	24	212	17

Daļēji slēgtās kapsētas pilda savas funkcijas, nodrošinot kultūrvēsturisko ainavu¹ un mantojuma saglabāšanos. Lielākās kultūrvēsturiski augstvērtīgas kapsētu ainavas ir veidojušās pagājušā gadsimta sākumā ap Meža kapsētu, iekļaujot tajā I un II Meža kapsētas, Raiņa, Miķeļa un Sarkandaugavas kapsētas.

I Meža kapsēta un II Meža kapsēta kopā veido lielāko un kultūrvēsturiski nozīmīgāko kapsētu teritoriju Rīgā. Rīgas Meža kapi ir vieni no kultūrvēsturiski vērtīgākajiem kapiem Latvijā, kur vienkopus apskatāmi visdažādāko XX un XI gs. periodu un visdažādāko nozaru cilvēku apbedījumi, pieminekļu paraugi, kā arī dažādu laikmeta tendenču un politisko režīmu atstātās pēdas kapsētas veidolā. Kapsētā atrodas mākslinieciski vērtīgi kapu pieminekļi un memoriāli.

I Meža kapsēta izveidoti 1913.gadā pēc ainavu arhitekta Georga Frīdriha Kūfalta projekta. Kapsētas teritorija projektēta līdzīgi kā tā laika kapsētas Vācijā: kapsētu veidojot kā parku ar vienu centrālo aleju, dažām sānu alejām un daudziem nelieliem celiņiem, gar kuriem arī atrastos apbedījumi ar zemiem žogiem un nelieliem pieminekļiem. Jau sākotnēji tika iecerēts, ka kapsēta būs atklāta, bez atsevišķu dzimtu kapličām un augstiem žogiem un pieejama visām konfesijām. Pašlaik tā ir vienīgā funkcionējošā Rīgas kapsēta, kura ir ierīkota pēc ainavu arhitekta projekta.

II Meža kapsētas teritorija tika izveidota 1930.gadā, kā paplašinājums esošai Meža kapsētas teritorijai.

Blakus Meža kapsētas teritorijai 1929. gadā izveidoti **Raiņa kapsēta**. Šeit apglabāti kultūras, zinātnes darbinieki, kā arī militārpersonas un politiskie darbinieki.

Miķeļa kapsēta ir ierīkota 1874.gadā kā katoļu un poļu kapi. Sākotnējā Miķeļa kapsētas teritorija ir saplūdsi kopā ar Garnizona, Debesbraukšanas un Musulmaņu kapu sektoriem.

Meža kapiem piekļaujas **Sarkandaugavas kapsēta**, kura 20.gadsimta sākumā tika veidota kā Sarkandaugavas katoļu kapi.

¹ Kultūrvēsturiska ainava (saskaņā ar Ainavas politikas pamatnostādņēm 2013.-2019.gadam) ir dabas un cilvēka kopīgi radīta ainava, kas atspoguļo cilvēku sabiedrības un apdzīvotu vietu evolūciju laika gaitā, ko nosaka fiziski dabiskās vides ierobežojumi un radītās izdevības, kā arī secīgas ārējas vai iekšējas sociālās, ekonomiskās un kultūras ietekmes.

Tāpat kultūrvēsturiskā nozīme ir Matīsa, Biķeru, Jaunās Ebreju, Pleskodāles, Juglas, Sarkandaugavas Kalna, Ziepniekkalna un Vecās Bolderājas kapsētu ainavām.

Daļēji slēgtās kapsētas – Lāčupes un Pļavnieku kapsētas pēdējos gados ir intensīvi izmantotas un turpmākā to izmantošana ir kļuvusi ierobežota.

4.1.3. Rīgas pilsētas atvērtās kapsētas

Atvērtās kapsētās apbedī mirušos, ja viņu pēdējā deklarētā dzīvesvieta ir bijusi Rīgas pilsētas administratīvā teritorija. Šādos gadījumos tiek piešķirt jauna kapavieta. Izveidotajās kapavietās, apglabāšanas iespējas ir ar tādiem pašiem nosacījumiem kā daļēji slēgtajās kapsētās.

5.tabula

Apbedījumu skaits atvērtajās kapsētās (2013.-2014.gads)

Kapsēta	2013. gads		2014. gads	
	Kopā	t.sk. urnu apbedījumi	Kopā	t.sk. urnu apbedījumi
Bolderājas kapsēta	1 237	42	1 200	58
Jaunciema kapsēta	1 640	75	1 637	57

Atvērtās kapsētās – Bolderājas un Jaunciema kapsētās tiek veikti visvairāk apbedījumi. Jaunciema kapsēta teritorijas ziņā ir vislielākā – 148,99 ha.

Atvērto kapsētu izmantošanas priekšrocība – kapsētu apsaimniekošanas rīcībā esošie brīvie zemes gabali, kuru izmantošanai turpmāk vajadzētu veikt pārplānošanu ar dažādu funkcionālo sektoru izdalīšanu.

4.2. Kremācija un urnu apbedījumi

Alternatīva tradicionālai apbedīšanai ir uguns apbedīšana - kremēšana. Vietu trūkums kapsētā ir viens no iemesliem, kā dēļ tiek izvēlēts kremācijas process. Jāņem vērā, ka veicot kremēšanu, ir divas bērū ceremonijas – viena pirms kremēšanas procesa, otra pirms urnas ar mirušā pelniem guldīšanas zemē, vai novietošanas kolumbārijā sienā.

Vienīgais uzņēmums Latvijā, kas nodrošina kremācijas pakalpojumu ir SIA "Rīgas kremācijas centrs – krematorija" un saņēmusi RD Speciālo atļauju (licenci) kremācijas veikšanai. Būvniecības stadijā ir krematorija Valmierā.

Konsultācijās ar apbedīšanas biroju pārstāvjiem, Ziņojuma izstrādes laikā noskaidrots, ka visai bieži iedzīvotāji atturas no kremēšanas, jo nejūt pārliecību par krematorijas procesu caurspīdīgumu un iespējamo "pelnu sajaukšanos" kremācijas procesā. Lai arī MK noteikumi par kremēšanu nosaka kārtību, kura nodrošina iespēju skaidri identificēt

kremētā mirušā identitāti, šis process nav sabiedrībā zināms un praksē netiek nodrošināta kremēšanas procedūru ievērošanas kontrole.

Ziņojuma sagatavošanas laikā ir veikta iedzīvotāju aptauja, kurā iekļauts jautājums par attieksmi pret kremāciju. Aptaujā 47 % no respondentiem atzina, ka atbalsta kremācijas procesu. Turklāt, 17% respondenti piekrīt pelnu izkaisīšanai, bet 30 % izvēlas pelnu uzglabāšanu urnās un centralizētu izvietošanu kolumbārijā.

Šie aptaujas rezultāti ir pretrunā ar statistiku, kas veidojas Kapsētu pārvaldē. Lai arī urnu apbedījumu īpatsvars katru gadu palielinājies ~ par 2 % , 2014.gadā tas bija tikai 11 % no veiktajiem apbedījumiem Rīgas kapsētās. Tas nozīmē, ka prasība pēc urnu apbedījumiem būs un Rīgas kapsētās steidzami nepieciešamas atbilstošas vietas, kuras paredzētas tikai urnu apbedījumiem. Šādi risinājumi ir – kolumbārijs un sēru birzs. Vienlaikus der izskatīt iespējas piedāvāt platības necentralizētiem urnu apbedījumu risinājumiem, iespējams, piešķirot šādiem apbedījumiem platības pat slēgtajās kapsētās.

Kolumbārijs ir īpaši izveidota vieta (parasti kapsētu teritorijā), kurā tiek izvietotas un uzglabātas urnas ar kremētu mirušo pelniem. Eiropā šāds apbedījumu veids ir ļoti izplatīts. Kolumbāriji var būt izvietoti gan kapličās, gan speciālās zālēs, baznīcu nišās, gan arī īpašās sienās kapsētu teritorijās (skat. attēlus 6a pielikumā).

Kolumbārijs ir viens efektīvākajiem kapsētas apsaimniekošanas veidiem. Kolumbārija priekšrocības pār citiem apbedījumu veidiem ir tā ietilpība pret platību. Ievērojot, ka patreizējais Rīgas pilsētas kapsētu teritorijas potenciāls ir tikai 10-15 gadi, veidojot kolumbārijus tiek ierobežota jaunu teritoriju pārveidošana par kapsētām. Urnu novietošanai nepieciešama salīdzinoši neliela platība, papildu platības ietaupījumu rada iespēja projektēt urnu nišu izkārtojumu vairākās kārtās vertikāli.

Kolumbāriju būvniecības izmaksas ir augstas, toties uzturēšanas un apsaimniekošanas izmaksas ir mazākas nekā kapavietu apsaimniekošanas izmaksas. Par urnu uzglabāšanu kolumbārijā ir jānosaka uzglabāšanas maksa, kas attaisnotu kolumbārija būvniecības un apsaimniekošanas izmaksas.

Šāds apbedījumu veids var gūt pieprasījumu arī no tuvinieku puses, kuri atrodas emigrācijā, jo neprasa regulāru kopšanu kā tas ir kapavietas uzturēšanā. Šāds apbedījumu apsaimniekošanas veids novērš aktēšanas risku un nodrošina vienmēr sakoptu piemiņas vietu.

Kolumbārijam kā vides objektam kapsētās, piemīt arī ainavas potenciāls.

Sēru birzs – speciāli ierīkota apzaļumota teritorija, kas paredzēta urnu ar kremētu mirušā pelniem apglabāšanai zemē. Šādu teritoriju ir ērti izvietot daļēji slēgtajās vai atvērtajās kapsētās.

Teritoriju veido kā parka, apstādījuma vai zāliena zonu, kur apbedītas urnas. Virs apbedījuma var izvietot piemiņas plāksni, vai oriģinālu pieminekli, ja to pieļauj sēru birzs veidošanas koncepcija. Var veidot īpašu vietu, kur tiek pelni izkaisīti, paredzot vietu piemiņas plāksnei arī šajā gadījumā. Ir vērts padomāt arī par biournu (paņēmiens, kas ļauj apglabāt tuvu cilvēku īpašā veidā, transformējot pelnus augošā kokā) izvietojumu kapsētu teritorijās, jo biournu piedāvājums jau Latvijā ir.

Variācijas sēru birzs izveidošanā ir dažādas un pielāgojamas katras kapsētas ainaviskai vērtībai. Šāds apbedījumu veids ļauj viegli veikt nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus. Sēru birzs izveidošanā nav nepieciešami tik lieli finanšu un laika resursi kā kolumbārija izveidošanā.

Līdzīgi kā kolumbārija izveidošanā, arī sēru birzs izveidošanas un apsaimniekošanas izmaksas ir jāsedz no maksājumiem, ko veic urnu apbedījuma vietas uzturētājs. Sēru birzīj vajadzētu atpelnīt sākotnēji ieguldītos finanšu resursus ~ 5 gadus.

4.3. Kapsētām piegulošo zemju raksturojums

Kapsētu teritorijas iekļaujas teritorijās starp satiksmes infrastruktūras objektiem – ielu tīkla. Pārsvārā ap kapsētu teritorijām ir apstādījumu un dabas teritorijas (Bolderājas, Vecā Bolderājas, Jaunciema kapsētas), jauktas apbūves teritorijas (Juglas, Sarkandaugavas Kalnu, Pleskodāles, Torņakalna, Bīķeru, Jaunā Ebreju kapsētas). Pļavnieku kapsētai piekļaujas rūpniecības, dzīvojamās apbūves un apstādījumu teritorijas. Meža kapsētas teritorijai piekļaujas jauktas un publiskās apbūves, tehniskās, rūpnieciskās un apstādījumu teritorijas.

Trīs kapsētu teritorijas – Lāčupes, Pļavnieku un Jaunciema kapsētas robežojas ar citu pašvaldību (Babītes, Stopiņu un Garkalnes novadu) teritorijām.

Kapsētu zemju īpašumu tiesības pārsvārā ir RD, izņemot dažus II Meža kapsētas sektorus, kur zemes īpašnieks ir Rīgas Jaunās Svētās Gertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze. Sarkandaugavas kapsētas sektora un Sarkandaugavas Kalnu kapsētas teritorijas zemes īpašnieks ir Rīgas Svētās Trīsvienības evaņģēliski luteriskā draudze. Bīķeru kapsētas zemes īpašnieks ir Bīķeru Evaņģēliski luteriskā draudze. Juglas kapsētas viena sektora īpašnieks ir Rīgas Krusta evaņģēliski luteriskās baznīcas draudze.

Ziņojuma 2.pielikumā ielautas kartoshēmas ar kapsētu piegulošo teritoriju raksturojumu (atbilstoši paredzētajai Rīgas teritorijas plānojuma plānotai (atļautai) izmantošanai).

4.4. Kapsētu teritoriju paplašināšana

Ziņojums ir vērsts uz esošo kapsētu teritoriju kapacitātes izvērtēšanu, paredzot teritoriju paplašināšanu dažās kapsētās. RD plānošanas dokumentos ir iezīmētas perspektīvās teritorijas, kuras varētu izmantot esošo kapsētu teritoriju paplašināšanai; tās ir esošo kapsētu piegulošo zemju teritorijas.

Koncepcijā tiek izdalīti divi kapsētu paplašināšanas varianti:

1. Teritorijas, kas rezervētas termiņam līdz 10 gadiem. Platība aprēķināta tā, lai potenciālās kapsētas aizsargjosla neskartu pašvaldībai nepiederošus īpašumus.
2. Teritorijas, kas pēc nepieciešamības rezervētas ilgtermiņam. Teritorijas it turpmākas plānošanas objekti, jo plānotā aizsargjosla apgrūtina lielas blakus esošas teritorijas. Paplašināšana plānota kapsētām blakus esošā teritorijā, kas ir RD īpašumā.

Teritorijas plānojumā zemesgabaliem noteiktā atļautā (plānotā) izmantošana pašlaik spēkā esošajā teritorijas plānojumā ir Apstādījumu un dabas teritorija (A). Turpmāk likumdošana paredz šajās teritorijās noteikt citu funkcionālo zonu - Dabas un apstādījumu teritorijas (DA), tās iespējams indeksēt, tādējādi nosakot detalizētāku izmantošanu. 6.tabulā norādītas gan kapsētu paplašināšanās iespējas, gan zemesgabalu iespējamā turpmākā izmantošana. Zemesgabalos, kuros nav paredzēti apbedījumi, tiek piedāvāta sekojoša funkcionālā zona – DA 2 (indeksi maināmi pēc nepieciešamības). Tas nozīmē, ka šajos zemesgabalos atļauta publiskā apbūve un teritorijas izmantošana, izvietojot tur nedzīvojamās ēkas un būves. Ņemot vērā to, ka DA 2 zemesgabalos netiks veikti apbedījumi, aizsargjosla nav jāplāno. Pārējās teritorijas tiek piedāvātas ar indeksu DA 1 – Dabas un apstādījumu teritorijas, kur galvenais izmantošanas veids ir labiekārtota publiskā ārtelpa – kapsētas ar apbedījumiem.

Teritorijās, kuras iespējams rezervēt ilgtermiņam, jāveic turpmākas plānošanas (lokālplānojums; detālplānojums) process, lai noteiktu nepieciešamo aizsargjoslas teritoriju. Ilgtermiņa plānošanas procesā nepieciešams izvērtēt satiksmes infrastruktūras nepieciešamību (ielas un stāvlaukumi), un tās atrašanās vietu attiecībā pret esošo infrastruktūru (nosakot sarkanās līnijas). Ilgtermiņa kapsētu paplašināšanas iespējas attēlotas 3.pielikumā.

6.tabula

Potenciālie zemes gabali kapsētu paplašināšanai

Kapsēta	Kadastra apzīmējums	Ieteicamā funkcionālā zona teritorijas plānojumā	10 gadu termiņā paplašināšanas teritorija, ha	Ilgtermiņa paplašināšanas teritorija, ha	Zemesgabala platība, ha
Lāčupes kapsēta	01001040058	DA 1	37,4	113,77	151,17
Pļavnieku kapsēta	01001210828	DA 1	40,8	82,18	122,98
	01001212919	DA 2	0,175	-	0,175
Biķeru kapsēta	01001230130	DA 1	57,2	135,71	192,91
Bolderājas kapsēta	01001100107	DA 1	8,7	21,39	209,98
Jaunciema kapsēta	01001140300	DA 1	-	41,35	41,35
Sarkandaugavas kapsēta	01000902004	DA 1	-	12,10	12,10
I Meža kapsēta	01000900034	DA 1	-	1,519	1,519
II Meža kapsēta	01000900046	DA 1	0,66	-	0,66
II Meža kapsēta	01000900047	DA 1	0,015	-	0,015
Rīgas Brāļu kapi	01000900050	DA 2	0,851	-	0,851

Paplašinot kapsētu teritorijas, iespējams, RD nāksies pārņemt apsaimniekošanā to kapsētu teritorijas, kas pašlaik ir reliģisko konfesiju pārziņā – Torņakalna pareizticīgo kapsēta un Lielo kapu teritorija. Pārņemot un apsaimniekojot papildus platības, pieaugs budžeta līdzekļu izlietojums, jo minētās kapsētas ir slēgtas un jauni apbedījumi praktiski nav iespējami.

Lielo kapu teritorija ir Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas īpašums. Nepietiekamo finanšu līdzekļu dēļ teritorija (~ 22 ha) netiek kopta un atbilstoši uzturēta. Savukārt, pašvaldībai savus finanšu līdzekļus privātās teritorijas sakopšanā ieguldīt neļauj normatīvo aktu regulējums. Ja, iesaistoties visām ieinteresētajām pusēm un VKPAI, tiks panākts, ka Lielo kapu teritorija turpmāk būs RD apsaimniekošanā, tas būtiski palielinās kapu apsaimniekošanai nepieciešamos budžeta resursus. Jāņem vērā, ka Lielie kapi ir Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Nr.6636 "Dārzu un parku piemineklis "Lielie kapi" ar memoriālajām celtnēm".

Teritorijas, kas atrodas pie kapsētām (it īpaši ieejām) tiek izmantotas tirdzniecībai un amatnieku pakalpojumu sniegšanai, kas saistītas ar kapsētas darbību – ziedu, floristikas izstrādājumu, pieminēkļu, kapavietas aprīkojuma tirdzniecībai. Tās ir speciāli iekārtotas, RD Īpašuma departamenta valdījumā esošas teritorijas. Tā kā šo teritoriju lietotāji sniedz pakalpojumu kapsētās un izmanto kapsētās izveidoto infrastruktūru – (piebraucamie ceļi, ūdens, atkritumi) un tad šo teritoriju turpmākais valdījums un apsaimniekošana būtu jādelegē MVD.

4.5. Kapsētu piekļuves infrastruktūra

Uz visām Rīgas kapsētām tiek nodrošināta satiksme ar sabiedrisko transportu. RP SIA "Rīgas satiksme" mirušo piemiņas dienās nodrošina papildus reisus.

7.tabula

Sabiedriskā transporta satiksmes nodrošinājums

Kapsētas	Tramvajs	Trolejbuss/ autobuss	Mikroautobuss
Bolderājas kapsēta		A36; A56	
Vecā Bolderājas kapsēta		A36; A56	
Lāčupes kapsēta		A39; A56	
Pleskodāles kapsēta		A22; A43; A53	236; 242
Ziepniekkalna kapsēta		T24	
Torņakalna kapsēta	T10	A44; A46	
Mārtiņu kapsēta	T4; T5	A30; A37; A41; A54	237; 241
I Meža kapsēta	T11	A9; A48	
II Meža kapsēta	T11	A9; A48	
Mikēļa kapsēta	T11	A9; A48	
Raiņa kapsēta	T11	A9; A48	
Sarkandaugavas kapsēta		A19; A48	200; 224
Sarkandaugavas Kalna kapsēta	T5; T9	T3	267
Pļavnieku kapsēta		A20; A48; A52	
Jaunciema kapsēta		A11; A29	
Jaunā Ebreju kapsēta	T3; T6	A1; A14; A21; A40; T12; T16	203; 206
Matīsa kapsēta		A20	263
Biķeru kapsēta		A21; A31	
Juglas kapsēta	T3; T6	A1; A14; A21; A40; T12; T16	203; 206
Kapsila kapsēta		A15; A18; A31	

Prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam Rīgas pilsētā nosaka RD 20.12.2005. SN Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi". Kapsētu aprīkošanai tiek izvirzītas šādas prasības:

8.tabula

Prasības transportlīdzekļu novietojumu skaitam kapsētu aprīkošanai

Būve	Kapsēta	
Auto novietņu skaits uz vienu aprēķina vienību	Aprēķina vienība	objekts
	Novietņu skaits	10
Auto novietņu skaits uz vienu papildu aprēķina vienību	Aprēķina vienība	1000 m ²
	Novietņu skaits	1-2
Velo novietņu skaits uz vienu aprēķina vienību	Aprēķina vienība	2 darba vietas
	Novietņu skaits	1
Velo novietņu skaits uz vienu papildu aprēķina vienību	Aprēķina vienība	objekts
	Novietņu skaits	10
Autobusu novietņu skaits uz aprēķina vienību	Aprēķina vienība	objekts
	Novietņu skaits	1

Ja kapsētas tiktu veidotas šobrīd, pie katras no tām būtu jānodrošina vismaz viena autobusu novietņu vieta un 10 velo novietnes, kuru pašreiz nav. Par šādu pieprasījumu, vismaz daļēji slēgtajās un atvērtajās kapsētās Ziņojuma izstrādes laikā liecināja gan kapsētu pārziņi, gan aptaujātie iedzīvotāji.

Prasības, kas ir izvirzītas auto novietņu skaitam pie kapsētām proporcionāli to platībai, nav reāli nodrošināmas. Piemēram, pēc šo noteikumu metodikas, Bolderājas kapsētai piegulošā teritorijā būtu ierīkojamas 718 autostāvvietas, pie Lāčupes kapsētas 802, bet pie I Meža kapsētas 995 autostāvvietas. Minētās formālās prasības gan ir attiecināmas uz kapsētu teritorijām, kas tiek projektētas no jauna, un esošajām teritorijām nav saistošas. Tomēr šis aprēķins sniedz priekšstatu par, iespējams, SN izvirzītu pārspīlētu prasību. Vienlaikus jānorāda, ka velo novietņu izvietošana ir vēlama visās pilsētas kapsētās.

Jāatzīmē, ka Jaunciema kapsētas autostāvvietā šobrīd ir kritiski nepietiekama. Situāciju apgrūtina papildu apstākļi, ka daļa no autostāvvietai izmantojamās platības ir iznomāta akmeņkaļu darbnīcai – produkcijas ekspozīcijai. Intensīvākā apmeklējuma gadījumos – dažādos svētkos un pat lielākās bēres pietrūkst stāvvietu automašīnu novietošanai.

Jaunciema kapsētā būtu lietderīgi pārdomāt transporta infrastruktūras izbūvi ap kapiem un attiecīgi papildu stāvvietu izveidi pa perimetru, kā arī lielāku stāvvietas koncentrāciju otrpus Jaunciema kapsētai – pie teritorijas, kurā šobrīd notiek jaunākie apbedījumi. Vienlaikus jāatceras, ka, lai arī Jaunciema kapsēta un tai piegulošā zeme pieder Rīgai, liela

tās daļa administratīvi atrodas Garkalnes novada teritorijā un šāda attīstības iecere būtu jāsakrāj ar kaimiņu pašvaldību un tās teritorijas plānojumu.

Kapsētu teritorijās, kurās ir atļauta pārvietošanās ar automobiļiem, jāpārdomā automašīnu novietošanas kārtība. Piemēram Jaunciema kapos kapsētas darbinieki novieto automašīnas nelabiekārtotā zaļā zonā. To rūpīgāk plānojot un aprīkojot šai funkcijai tiktu izmantota mazāka platība, kā arī, iespējams, pavērtos iespēja ierīkot kapsētas tiešās funkcijas izpildei noderīgas platības.

Jāmeklē risinājums arī kapsētu darbinieku atslogošanai no laikietilpīgas iebraukšanas maksas iekasēšanas. Starp iespējamiem risinājumiem Ziņojuma izstrādes laikā tika minētas idejas apmaksāt iebraukšanu pie automātiskās barjeras, nodrošinot tās atvēršanu ar Rīdzinieka karti vai e-talonu.

4.6. Kapsētu teritoriju un to tuvākās apkārtnes ģeoloģiskais raksturojums

Ģeomorfoloģiski absolūti lielākā daļa Rīgas kapsētu iekļaujas Piejūras zemienes Rīgas līdzenumā un tikai Kapsila kapsēta atrodas Viduslatvijas zemienes Ropažu līdzenumā. Savukārt atbilstoši Rīgas ģeomorfoloģiskās mikrorajonēšanas shēmai, kapsētas izvietotas Baltijas ledus ezera smilšainā līdzenumā (Dreiliņu – Šķirotavas viļņotajā un Daugavas ārējās deltas līdzenumā), Litorīnas un Pēclitorīnas laika akumulatīvajās terasēs (Nordeķu – Kalnciema un Bolderājas – Priedaines kāpu grēdās), Centrālajā (pārveidotajā) kāpu masīvā, Jaunciema, Biķernieku, Juglas, Mežaparka, Pārdaugavas (Ziepniekkalna, Torņakalna un Zasulauka) un Dreiliņu kāpās.

Mūsdienu zemes virsmas reljefs kapsētu teritorijā un to tiešā tuvumā ir viļņots – vāji viļņots līdz plakanam; tas pakāpeniski un samērā vienmērīgi pazeminās ziemeļu (Rīgas līča virsotnes) un Daugavas akvatorijas virzienā. Reljefa absolūtās atzīmes svārstās no 2,5 (Bolderājas kapsētā) līdz 20,8 (Jaunciema kapsētā) metriem virs jūras līmeņa (turpmāk – vjl).

Ģeoloģiskā griezuma augšējo daļu (no apakšas uz augšu) veido augšdevona Gaujas, Amatas, Pļaviņu, Salaspils un Daugavas svītu nogulumieži un kvartāra sistēmas veidojumi – augšējā pleistocēna glacigēnie, glaciolimniskie, aluviālie un mūsdienu jeb holocēna nogulumi.

Pamatiežu virsmā atsedzas Gaujas un Amatas svītas smilšakmeņi, aleirolīti un māli, Pļaviņu svītas dolomīti, dolomītmerģeļi (domerīti) un māli, Salaspils svītas māli, merģeļi, dolomītmerģeļi (domerīti) un ģipšakmeņi, kā arī Daugavas svītas karbonātiekie nogulumieži – pārsvarā dolomīti. Pamatiežu ieguluma dziļums svārstās robežās no 10 – 12 (zem Matīsa kapsētas) līdz 48 – 50 (zem Bolderājas kapsētas); absolūtā augstuma

atzīmēs pamatiežu virsma izvietota no aptuveni 0 m vjl (zem Matīsa un Ziepniekkalna kapsētām) līdz 48 – 50 m zem jūras līmeņa (Vecās Bolderājas kapsētas teritorijā).

Kvartāra sistēmas pamatnē iegul Latvijas leduslaikmeta glacigēnie nogulumi sarkanbrūns morēnas smilšmāls un/vai mālsmilts ar ievērojamu grants un oļu piejaukumu (līdz 20 – 25 %); nogulumu mālainā frakcija bieži vien ir izskalota un virs pamatiežiem iegul tikai neviendabīgs mālains smilts – grants maisījums ar oļiem. Morēnas biezums nav liels un parasti mainās no dažiem desmitiem centimetru līdz 4 – 6 metriem; ņemot kopumā, tas pieaug virzienā uz Rīgas līča virsotni. Atsevišķos iecirkņos morēna var būt erodēta pilnībā.

Morēnu pārklāj augšpleistocēna (Latvijas) ledāja malas sprostezeru jeb glaciolimniskie nogulumi, kas pārstāvēti ar smalkgraudainu smilti un aleirītu; ir iespējama arī mālainu aleirītu un pat mālu klātbūtne. Šo nogulumu biezums zem Vecās Bolderājas kapsētas sasniedz 20 – 25 metrus, bet pārsvarā atrodas 8 – 12 m robežās. Zem atsevišķiem kapiem (piemēram, Pleskodāles un Ziepniekkalna) šo nogulumu var nebūt vispār.

Augstāk iegul nogulumi, kas izgulsnējušies mierīga ūdens apstākļos vienā no Baltijas jūras attīstības stadijām – tā saucamajā Baltijas ledus ezerā. Šos nogulumus pārstāv dažādgraudaina, pārsvarā – smalkgraudaina, smilts. Baltijas ledus ezera veidojumu biezums svārstās no 0 (Kapsila kapos) līdz 33 – 38 metriem zem Jaunciema kapiem.

Virš Baltijas ledus ezera veidojumiem zem atsevišķām kapsētām var tikt satapti citas Baltijas jūras attīstības stadijas – Litorīnas jūras, nogulumi. Nogulumu kompleksu veido dažādgraudainas smilts, aleirītu un mineralizētu dūņu slāņmija, bieži vien – ar organikas piejaukumu. Litorīnas jūras nogulumu kopējais biezums zem Bolderājas kapsētas var sasniegt 6 metrus.

Iepriekšminētos nogulumus pārsedz mūsdienu (holocēna) eolie jeb vēja darbības nogulumi, kas veido kāpas. Tieši eolajos nogulumos izvietota absolūti lielākā apbedījumu daļa. Kā izņēmums minama Kapsila kapsēta, kā arī atsevišķu citu, piemēram, Pļavnieku, kapsētu daļas. Eolie nogulumi galvenokārt sastāv no smalkgraudainas labi šķīrotas smilts. Kāpu augstums lielākoties nepārsniedz 4 – 5 metrus, bet atsevišķos iecirkņos (piemēram, Jaunciema kapsētā) var sasniegt pat 12 metrus. Daļa no kāpām ir norakta, bet starpkāpu ieplakas – aizbērtas; līdz ar to, kāpu esošais relatīvais augstums pārsvarā ir ievērojami mazāks par sākotnējo (dabisko).

Kapsētu ģeoloģiskā griezuma pašu augšējo daļu nosacīti var attiecināt pie tehnogēnajiem nogulumiem jeb cilvēka darbības produktiem. Tā ir atsevišķu kapu ierīkošanas rezultātā caurrakta grunts parasti 1,5 – 2,5 m robežās. Zem atsevišķiem ceļiem lielākajās kapsētās ir izplatīts uzbērums; tā biezums parasti nepārsniedz dažus desmitus centimetru.

Rīgas kapsētas ir izvietotas Daugavas lielbaseina hidrogrāfiskajā sateces baseinā, kas apvieno vairākus ezerus (Ķīšezers, Juglas, Gailezers, Bābelīti), Daugavas pietekas/attekas (Bullupi, Zunda kanāls, Bieķengrāvis, Kileveina grāvis, Hapaka grāvis, Bišumuižas grāvis, Sarkandaugavu), nelielas upītes (Mārupīti, Piķurgu, Šmerļupīti), mākslīgi veidotas ūdens krātuves (Bolderājas karjera ūdenskrātuvi) un virszemes meliorācijas sistēmas - novadgrāvjus, kas nereti atrodas kapsētu tuvumā (piemēram, ap Lāčupes kapsētu).

Pirmais pazemes ūdens (gruntsūdens) horizonts lielākoties izvietojas vai nu eolo nogulumu apakšējā daļā, vai arī Baltijas ledus ezera nogulumu augšējā daļā, dažkārt - Litorīnas jūras, nogulumos. Tā līmenis zem kapsētām nostājas vismaz 2,0 – 2,5 metru dziļumā, bet zem lielākās daļas Rīgas kapsētu gruntsūdens ieguļ 4 – 5 metru dziļumā; zem augstākajām Jaunciema kapsētām kāpām gruntsūdens var atrasties pat 17,5 m dziļumā. Gruntsūdens horizonta virsmas absolūtā augstuma atzīmes svārstās no aptuveni 0,5 (Vecajos Bolderājas kapos) līdz 7 – 8 (Pļavnieku kapos) m vjl.

Dabiskā gruntsūdens plūsma vismaz daļēji ir traucēta Rīgas pilsētas infrastruktūras objektu - pazemes komunikāciju, dzelzceļa sliežu klātnu, ielu, un lielāko būvju ierīkošanas rezultātā. Ņemot kopumā, gruntsūdens neapšaubāmi plūst uz Daugavu, tās pietekām/attekām un Rīgas jūras līci. Daugavas kreisajā krastā gruntsūdens plūsmai raksturīgi ziemeļrietumu, ziemeļu, ziemeļaustrumu un pat austrumu virzieni. Savukārt Daugavas labajā krastā dominē ziemeļu, ziemeļrietumu, rietumu un, iespējams, dienvidrietumu virzieni. Atsevišķas Rīgas kapsētas ir plašas, līdz ar to, tās var izvietoties uz ūdensšķirtnēm; pēdējām gan pārsvarā ir lokāls raksturs. Tāpat ir jāņem vērā, ka atsevišķi kāpu iecirkņi ar kapsētām tajās uzskatāmi par kupolveida struktūru; ūdeņu notece no tām var notikt praktiski visos virzienos (radiāli).

Gruntsūdens horizonts barojas ar atmosfēras nokrišņiem, tam raksturīgas sezonālas līmeņa svārstības. Smilšaino nogulumu izplatības rajonos tās parasti gan nepārsniedz $\pm 0,5$ m, tomēr atsevišķi izņēmumi ir iespējami.

Atsevišķas Rīgas pilsētas teritorijas applūst dažādu iemeslu (pavasara palis, intensīvi nokrišņi, strauja sniega kušana, vējuzplūdi, nesakārtotas meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēmas) un to kopējās ietekmes dēļ, radot risku mājokļu, ražošanas un sabiedrisko ēku un infrastruktūras objektu drošībai, vides piesārņojuma risku no applūdušiem ražošanas uzņēmumiem, apdraudējumu arhitektūras un kultūras pieminekļiem, tajā skaitā kapsētas.

Nozīmīgāki teritoriju applūšanas riski Rīgas pilsētai ir saistīti ar vējuzplūdiem Rīgas jūras līcī, tāpēc nozīmīgākie pretplūdu aizsardzības risinājumi saistāmi ar aizsardzību pret vējuzplūdu radīto applūdumu. Līdzšinējie novērojumi norāda uz palu un vējuzplūdu vienlaicīgas norises neiespējamību, un, tā kā pavasara palu risks ir mazāks, tad, aizsargājot teritorijas no vējuzplūdiem, tām tiks nodrošināta arī aizsardzība no pavasara palu izraisītajiem plūdiem.

9.tabula

Plūdu risku novērtējums

Kapsētas	Potenciālais plūdu risks
Bolderājas kapsēta	Atrodas aptuveni 300-500 metru attālumā no potenciāli applūstošās teritorijas, kas applūst ar varbūtību 0,5% - 1% (100-200 gadi). Ūdens līmenim ir jāpaceļas aptuveni par 4 m, lai tas skartu kapsētas teritoriju.
Lāčupes kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Pleskodāles kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Ziepniekkalna kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Torņakalna kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Mārtiņu kapsēta	Atrodas aptuveni 400-500 metru attālumā no potenciāli applūstošās teritorijas, kas applūst ar varbūtību 0,5% - 1% (100-200 gadi). Ūdens līmenim ir jāpaceļas aptuveni par 7 m, lai tas skartu kapsētas teritoriju.
I Meža kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
II Meža kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Miķeļa kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Raiņa kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Sarkandaugavas kapsēta	Atrodas aptuveni 700-1000 metru attālumā no potenciāli applūstošās teritorijas, kas applūst ar varbūtību 0,5% - 1% (100-200 gadi).
Pļavnieku kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Jaunciema kapsēta	Atrodas aptuveni 600-1000 metru attālumā no potenciāli applūstošās teritorijas, kas applūst ar varbūtību 0,5% - 1% (100-200 gadi). Ūdens līmenim ir jāpaceļas aptuveni par 5 m, lai tas skartu kapsētas teritoriju.
Jaunā Ebreju kapsēta	Atrodas aptuveni 200-350 metru attālumā no potenciāli applūstošās teritorijas, kas applūst ar varbūtību 0,5% - 1% (100-200 gadi).
Matīsa kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Biķeru kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Juglas kapsēta	letekmes nav paredzamas tuvākos 250 gadus.
Kapsila kapsēta	Atrodas aptuveni 100-150 metru attālumā no potenciāli applūstošās teritorijas, kas applūst ar varbūtību 0,5% - 1% (100-200 gadi). Risks kapsētas applūšanai samazinās vairāk, jo kapsēta atrodas izteiktā uzkalnā. Ūdens līmenim ir jāpaceļas aptuveni par 5 m, lai tas skartu kapsētas teritoriju.

4.7. Kapsētu teritoriju kultūrvēsturiskais vērtējums

Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība ir viens no uzdevumiem ilgtspējīgas attīstības principa ieviešanā arī Rīgā (saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.g.).

Kultūrvēsturiskā nozīme tradicionāli pieaug līdz ar objekta vecumu. Detalizēti kritēriji par kultūras pieminekļa iedalīšanu valsts nozīmes vai vietējas nozīmes grupā noteikti MK 26.08.2003. noteikumos Nr. 474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu".

4.7.1. Esošie pieminekļi un valsts nozīmes kapsētas

Mārtiņa kapi un Raiņa kapi ar memoriālajām celtnēm ir valsts nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekļi.

Brāļa kapsētu apsaimnieko Rīgas pieminekļu aģentūra un to apsaimniekošanas jautājumi šajā Ziņojumā netiek aplūkoti.

Likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 12.pants noteic, ka valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistru uztur un pilnveido VKPAI. Pēc VKPAI iesniegtiem datiem (skat. pielikumu) Rīgas pašvaldības kapsētās šobrīd ir reģistrēti 90 valsts nozīmes kultūras pieminekļi.

10.tabula

Kultūras pieminekļu skaits Rīgas kapsētās

	Kapsētas	Pieminekļa veids			Kopā
		Vēstures	Mākslas	Arhitektūras	
1	Pleskodāles kapsēta	0	1	0	1
2	Torņakalna kapsēta	0	2	0	2
3	Mārtiņa kapsēta	8	0	2	10
4	I Meža kapsēta	1	49	0	50
5	II Meža kapsēta	1	19	0	20
6	Miķeļa kapsēta	0	1	0	1
7	Raiņa kapsēta	0	5	0	5
8	Matīsa kapsēta	0	1	0	1
	KOPĀ	10	78	2	90

Ievērojams valsts nozīmes pieminekļu skaits un blīvums Rīgā sastopams Lielajos kapos – VKPAI sniegusi izziņu par 40 valsts nozīmes pieminekļiem Lielajos kapos (no tiem 24 – mākslas un 16 – vēstures), kas nav šī Ziņojuma vērtēšanas objekts.

Aizsargjoslu likuma 38. pants nosaka, ka aizsargjoslās ap kultūras pieminekļiem papildus noteikti šādi aprobežojumi: jebkuru saimniecisko darbību aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem drīkst veikt tikai ar VKPAI un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju. Savukārt, jebkādas darbības, kas nepastarpināti saistītas ar pašu kultūras pieminekli, veicamas saskaņā ar likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību".

4.7.2. Potenciālie valsts nozīmes pieminekļi

MK 26.08.2003. noteikumi Nr. 474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu" nosaka, ka kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes mākslas pieminekli var iekļaut šādus objektus ar izcilu zinātnisku, kultūrvēsturisku vai izglītojošu nozīmi:

1. mākslas darbus vai to daļas, kuri pārstāv vēsturisko stilu mākslu un kuriem piemīt augsta mākslinieciskā vērtība (līdz 19.gadsimtam ieskaitot);
2. mākslas darbus vai to daļas, kas dod priekšstatu par attiecīgā laikmeta mākslas tradīcijām Eiropā un Latvijā (vecākus par 50 gadiem);
3. latviešu nacionālās profesionālās mākslas un cittaustu meistaruu darbus (ņemot vērā to retumu, autora personību un konkrētā mākslas darba izpildījuma kvalitāti), kas ir parakstīti vai kuriem atributējot (veicot konkrētas darbības parametru, materiāla, izpildījuma tehnikas, iespējamā autora vai skolas, izgatavošanas vietas un izgatavošanas laika noteikšanai) ir noteikts konkrētā priekšmeta pazīmju kopums, kas atklāj tā izcelsmi un nosaka māksliniecisko vērtību (vecākus par 25 gadiem).

Apsekojot kapsētas, ir pamanīti vairāki, iespējams, ievēribas cienīgi objekti (Jaunajā Ebreju, Matīsa un Bolderājas kapsētā), kuru VKPAI sarakstos nav. Turpmākajā darbā nepieciešams objektus izvērtēt un atbilstoši normatīviem aktiem veikt darbības to kultūrvēsturiskās vērtības noteikšanu.

4.7.3. Kapsētu ainaviskais novērtējums

19.gs. beigās Rīgas pilsētainavas objektu projektēšanai tika piesaistīts ainavu arhitekts no Vācijas – Georgs Kūfalts, kurš projektējis I un II Meža kapsētu ceļu tīkla trasējumu. Tas ar paredzēto koplietošanas apstādījumu ieceri saglabājies līdz mūsdienām (skat. attēlu 7. pielikumā). Mežaparks kopumā bija pirmā dārzu pilsēta Krievijas impērijā [1].

Diemžēl kapsētu ierīkošana notiek pragmatiski – to ainavas netiek koptas, veidotas mehāniski un stihiski, pēc kapu kopēju ieskatiem. Rezultātā kapsētu ainava ir sadrumstalota un neveido vienotu estētisku zonu, kuras nozīmīga funkcija būtu rekreācija.

Veidojot jaunas apbedījumu teritorijas atvērtajās kapsētās turpmāk ieteicams piesaistīt arhitektus, ainavu arhitektus un dārzniekus, izstrādāt vadlīnijas kapsētu ainavas veidošanai, saglabājot kultūrvēsturisko mantojumu attiecīgi izstrādājot kapsētu pārbūves projektus. Jāņem vērā, ka patreizējās kapsētu teritorijas ar laiku kļūs nozīmīgs kultūrvēsturisks mantojums nākamajām paaudzēm.

Veiksmīgai ainavu pārplānošanai ir traucējošs aktēto kapavieta kapavietas aprīkojums, tādēļ jāatrod tiesiska iespēja atrisināt jautājumu par kapakmeņu kā īpašuma tiesību objektu pārvietošanas iespējām.

4.8. Kapsētu teritoriju un to tuvākās apkārtnes dabas raksturojums

Ziņojums aplūko kapsētām nozīmīgos apsaimniekošanas un darbības optimizēšanai nepieciešamos aspektus. Tādēļ šī Ziņojuma izstrādē vērā tiek ņemta arī kapsētās esošās floras un faunas aizsardzības ievērošana. Informācija par sauszemes biotopiem un nozīmīgām sugām aizgūta apkopojot informāciju no 2004. gada Rīgas apstādījumu un dabas teritoriju inventarizācijas un DDPS Ozols.

Rīgas kapsētu tiešā tuvumā konstatēti vairāki bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgi biotopi. Dažu teritoriju identifikācija aktualizēta saskaņā ar 2014.gadā spēkā esošo biotopu noteikšanas metodiku.

Teritorijā ap **Juglas kapsētu** atrodas 106 – 145 gadus vecs mētrājs, kas ir Latvijas nozīmes mikroliegums. Šo dabas teritoriju raksturo sauss priežu mežs, kur ekoloģiskā daudzveidība saistīta ar izklaidus visā platībā augošo veco priežu plēkšņu mizu. Teritorijā ap Juglas kapsētu esošais mežs 2004.gadā klasificēts kā potenciāls mežaudžu atslēgas biotops, tomēr vēlākos gados šīs teritorijas vērtība nav aktualizēta un 2015.gadā DDPS Ozols Juglas kapsētā vai tai tieši piegulošā teritorijā nav reģistrētu ziņu par mikroliegumiem, īpaši aizsargājamiem biotopiem vai kādām nozīmīgām retu sugu atradnēm. Datubāzē ir ziņas par valsts nozīmes aizsargājama koka atrašanos esošajā Juglas kapsētas teritorijā – tā ir parastā priede – *Pinus sylvestris*. Vēl pāris šīs sugas valsts nozīmes aizsargājamo koku reģistrēti uz DR un R no Juglas kapsētas, kā arī sniegtas ziņas par pāris potenciālajiem aizsargājamiem kokiem. Tā kā piegulošā teritorijā atrodas bioloģiski vērtīgas vecas priedes, tad, potenciāli projektējot kapsētas teritorijas paplašināšanos meža virzienā, jāievēro šo dabas vērtību novietojums un jāparedz ar to saglabāšanu savienojama teritorijas apsaimniekošana.

Bābelītes ezera apkārtnē atrodas **Jaunā ebreju kapsēta**, teritorijā iekļaujas vairākas bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas. Viena no tām ir mežs, kas ir klasificēts kā dabas pamatnes teritorija, taču eksperti vērtē šo teritoriju kā nozīmīgu dabas daudzveidībai, jo tajā ligzdo un uzturas Rīgas nozīmes putnu sugas - *Bucephala clangula* (gaigala), *Accipiter gentilis* (vistu vanags), *Dendrocopus major* (lielais dzenis), *Dendrocopus minor* (mazais dzenis). Otrs biotops, kas ticis atzīmēts kā Latvijas nozīmes biotops, ir 176 gadus vecs mētrājs, kura bioloģiskā vērtība ir sausās, vecās un dzeņu sakaltās priedes, kā arī kalstošas priedes. Šis mežs ir noteikts kā mežaudžu atslēgas biotops. Tā apsaimniekošanā vēlams izcirst pamežu un saglabāt vecos, nokaltušos kokus.

Savukārt **Miķeļa un Markusa kapu** teritorija bioloģiski nozīmīga ir ar to, ka tajā sastopamas 25 sūnu sugas (augsta sugu bioloģiskā daudzveidība), tāpēc šī teritorija ir Rīgas nozīmes dabas teritorija, kurā ieteicams neizcirst vecos kokus.

Brāļu kapos sastopams 12 sūnu sugas, kas ir augsta sugu daudzveidība. Teritorijā svarīgi ir kaļķakmens substrāti. Šeit ir sastopamas vairākas Latvijā samērā retas sugas - *Distichium capillaceum* (taisnvācelīte), *Schistidium apocarpum* (parastā šķeltcepurene), *Barbula unguiculata* (struplapu bārbula), *Encalypta streptocarpa* (lielā cepurene), *Bryum caespiticiūm* (ciņu samtīte), *Grimmia trichophylla* (grimmija), tāpēc šī ir Rīgas nozīmes dabas teritorija. Brāļu kapos sastopamas divas Eiropas, Latvijas un Rīgas nozīmes vērtīgās putnu sugas - *Picus canus* (pelēkā dzilna) un *Dendrocopus medius* (vidējais dzenis), viena Latvijas un Rīgas nozīmes putnu suga - *Jynx torquilla* (tītiņš), kā arī trīs Rīgas nozīmes putnu sugas - *Dendrocopus major* (lielais dzenis), *Dendrocopus minor* (mazais dzenis) un *Accipiter nisus* (zvirbuļu vanags). Ņemot vērā visu iepriekš minēto, vēlams neizmainīt esošo situāciju, lai gan selektīva smilšakmeņu tīrīšana būtu ieteicama.

Arī **Sarkandaugavas kapu** teritorija ir iekļauta bioloģiski nozīmīgo biotopu sarakstā, jo tajā uzturas Eiropas, Latvijas un Rīgas nozīmes putnu suga - *Dendrocopus medius* (vidējais dzenis), kā arī Latvijas nozīmes putnu suga *Dendrocopus major* (lielais dzenis). Sarkandaugavas kapi ir iekļauti dabas pamatnes teritorijā, tajā atrodas 12 Rīgas nozīmes sūnu sugas, kas norāda uz augstu sugu daudzveidību. Tāpat kā Brāļu kapos, nozīmīgi ir kaļķakmens substrāti, uz kuriem sastopamas vairākas Latvijā samērā retas sugas vai arī ne bieži sastopamas: *Distichium capillaceum* (taisnvācelīte), *Schistidium apocarpum* (parastā šķeltcepurene), *Barbula unguiculata* (struplapu bārbula), *Encalypta streptocarpa* (lielā cepurene), *Bryum caespiticiūm* (ciņu samtīte), *Grimmia trichophylla* (grimmija). Ņemot vērā visus iepriekšminētos faktus, kapos vēlams neizmainīt esošo situāciju.

Vecmīlgrāvja kapos sastopami trīs dažādi biotopi. Parki un apstādījumi no bioloģiskās daudzveidības viedokļa nav īpaši vērtīgi, taču kapu teritoriju pļāvās ir sastopamas 9 dažādas sūnu sugas uz dažādiem substrātiem. Trešais biotops ir Rīgas nozīmes priežu mētrājs, kurā sastopama aizsargājamo sūnu sugu saraksta 2.kategorijas *Barbilophozia*

barbata (parastā bārdlape). Kapu teritorijā aizliegts izmainīt biotopus. Vēlams neizcirst vecos kokus un neizvākt trūdošus celmus, ja vien tie nerada draudus cilvēku drošībai.

Jaunciema kapu biotopā, kas ir Rīgas nozīmes biotops, sastopamas 12 sūnu sugas, no kurām vairākas Latvijā samērā retas sugas vai arī ne bieži sastopamas: *Distichium capillaceum* (taisnvācelīte), *Schistidium apocarpum* (parastā šķeltcepurene), *Barbula unguiculata* (struplapu bārbula), *Encalypta streptocarpa* (lielā cepurene), *Bryum caespitium* (ciņu samtīte), *Grimmia trichophylla*. Jaunciema kapu teritorijā esošajā mežā sastopamas atsevišķas aizsargājamas putnu sugas – Eiropas, Latvijas un Rīgas nozīmes putnu suga *Dryocopus martius* (melnā dzilna), kā arī Rīgas nozīmes putnu sugas – *Dendrocopus major* (lielais dzenis), *Dendrocopus minor* (mazais dzenis) un *Accipiter nisus* (zvirbuļu vanags). Ņemot vērā iepriekš minēto, kapu teritorijā vēlams neizmainīt esošo situāciju.

4.9. Atkritumu apsaimniekošanas izvērtējums

Atkritumi kapsētu teritorijā rodas no kapavietu un kapsētas teritorijas sakopšanas darbiem. Kapsētu pārvalde ir nodrošinājusi pietiekamu konteineru izvietojumu kapsētu teritorijās. Par atkritumu apsaimniekošanu ir noslēgts līgums ar ārpakalpojuma sniedzēju.

Atkritumu apsaimniekošana veido lielāko budžeta izdevumu pozīciju, tādēļ ir vērts risināt jautājumu par atkritumu šķīrošanu un apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanu.

Galveno atkritumu plūsmu veido parku un dārzu atkritumi, kas savu maksimums sasniedz tieši rudens periodā. Pasākumi, kas jāveic, lai uzlabotu atkritumu apsaimniekošanu:

- jānodrošina atkritumu šķīrošana, atsevišķi nodalot parku un dārzu atkritumus, stiklu, metālu, betona un pieminekļu (akmens) atkritumus;
- katram no atsevišķi savāktajiem atkritumu veidiem ir jānodrošina tālākā apsaimniekošana, kas ir izdevīga Kapsētas pārvaldei:
 - parku un dārzu atkritumus var izvietot kompostēšanas laukumā, nodrošinot resursu kapsētu teritorijas labiekārtošanai,
 - lapu koku lapas rudens sezonā jāsavāc atsevišķi un jānogādā atkritumu poligonā, kur tās, atbilstoši sašķīrotas, pieņem bez maksas,
 - pieminekļus un betona apmales var pārstrādāt (samalt) un izlietot kapsētu celiņu labiekārtošanā.
- jāizvērtē konteineru izvietojums, lai tas netraucētu ainavai un ir pieejams apmeklētājiem;
- jānodrošina informatīvo stendu izvietošana, kuros norādīta informācija par kapsētas atkritumu šķīrošanu.

Ņemot vērā, ka koku lapas veido lielāko atkritumu frakciju (90 %), ir jāpanāk, ka tās tiek savāktas un apsaimniekotas atsevišķi. 2015.gada rudenī ir nodots ekspluatācijā jauns

Getliņu tehnoloģiskais komplekss bioloģiski noārdāmo atkritumu apstrādei, līdz ar to šādai šķirošanai ir arī praktisks pamatojums. Par bioloģiski noārdāmo atkritumu, tajā skaitā dārzu un parku atkritumu, nodošanu poligonā netiek piemērota samaksa. Līdz ar to atkritumu apsaimniekotāja tiešie izdevumi veidojas no ceļa izdevumiem, transporta amortizācijas un darbaspēka izmaksām.

Bez papildus samaksas var nodot kompostējamos atkritumus, kuri nesatur stikla, plastmasas un citus bioloģiski nesadalīšos piemaisījumus. Tāpēc vietās, kuras paredzētas lapu un ziedu izmešanai, jānovieto konteineri nekompostējamiem atkritumiem (kā paredzēts arī Rīgas attīstības programmas 2014.–2020.gadam Rīcības programmā), ja iespējams, atsevišķi stiklam, plastmasai un pārējiem. Šīs funkcijas nodrošināšanai un paredzamā ietaupījuma nodrošināšanai jāparedz finansējums atbilstošu konteineru izvietojumam kapsētās.

4.10. Kapsētu pārvaldes darbība

Atbilstoši Rīgas domes pieņemtajiem normatīvajiem aktiem, RD MVD uzdevumus un funkcijas Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētās veic Kapsētu pārvalde.

Kapsētu pārvalde savas kompetences ietvaros veic šādas funkcijas:

- kapsētu uzturēšanas un apsaimniekošanas organizēšana un kontrole:
 - organizē kapsētu infrastruktūras uzturēšanu un ārpus kapavietām esošo kapsētu apstādījumu kopšanu;
 - organizē koku ciršanu;
 - izskata, izvērtē un sniedz atbildes uz iesniegumiem, sūdzībām un priekšlikumiem par Pārvaldes kompetencē esošiem jautājumiem;
- kapu rakšanas un apbedīšanas pakalpojumu nodrošināšana:
 - sniedz iedzīvotājiem apbedīšanas pakalpojumus;
 - sniedz kapavietu uzturēšanas maksas pakalpojumus;
- jaunu kapsētu ierīkošanas plānošana un darbu organizēšana:
 - piedalās kapsētu labiekārtošanas projektu izstrādē, finanšu pieprasījumu sagatavošanā, kā arī minēto projektu realizācijas organizēšanā;
 - piedalās vienotas kapsētu apsaimniekošanas politikas izstrādāšanā un tās realizācijas nodrošināšanā;
 - piedalās kapsētu uzturēšanas finansēšanai nepieciešamā Rīgas pilsētas budžeta asignējuma pamatojuma izstrādāšanā;
- precīzas, pārskatāmas un drošas apbedījumu uzskaites, kā arī apbedījuma vietu kartēšanas nodrošināšana:
 - slēdz un reģistrē līgumus par kapavietu uzturēšanu;
 - izsniedz izziņas par apbedījumiem, tiesībām apbedīt mirušo kapavietā un mirušā apbedījuma vietas meklēšanu;
 - piedalās normatīvo aktu projektu par kapsētu jautājumiem sagatavošanā;

- apbedījuma vietu elektroniskās datu bāzes izveidošana un uzturēšana:
 - veido un aktualizē elektronisko apbedījuma vietu datu bāzi;
 - organizē nekopto kapavietu aktēšanu;
 - veic pieminekļu ar arhitektonisku un kultūrvēsturisku nozīmi apzināšanu un sakopšanu;
- komersantu, kuri sniedz pakalpojumus kapsētās saskaņā ar Departamenta noslēgtajiem līgumiem, sniegto pakalpojumu kvalitātes kontrole un to darbības koordinēšana:
 - izsniedz atļaujas sniegt amatnieka un kapavietu kopēja pakalpojumus;
 - piedalās kapsētās veikto darbu pieņemšanā Departamenta noslēgtajos būvdarbu un pakalpojumu līgumos paredzētajā kārtībā;
- bezpiederīgo vai par tādiem atzīto mirušo kremēšanas un apbedīšanas organizēšana:
 - izveido un uztur atvērtajās kapsētās speciālu sektoru bezpiederīgo mirušo apbedīšanai;
 - nodrošina bezpiederīgo mirušo apbedījuma vietu uzskaiti.

1.attēls. Kapsētu pārvaldes struktūra

Kapsētas pārvaldes struktūrai ir jānodrošina kapsētu apsaimniekošana, attīstība un normatīvajos aktos definēto pienākumu izpilde. Administrāciju vada Kapu pārvaldes priekšnieks, un tajā vēl ir 7 darbinieki – galvenais speciālists (priekšnieka vietnieks), apmeklētāju pieņemšanas speciālists, galvenais speciālists, speciālists, kasīere, līguma reģistrētāja un apkopējs/sētnieks.

Darbam kapsētās piesaistīti kapsētu vadītāji – Kapsētas pārziņi, kuru kompetence noteikta Kapsētas reglamentā.

Zemes darbu nodaļas pienākumos ietilpst apbedījumu vietas sagatavošana, un to nodrošina nodaļas vadītājs, galvenais speciālists, kasīere un 26 kaprači. Šīs nodaļas darbinieki nav piesaistīti vienai kapsētai, bet sniedz pakalpojumu visās kapsētās.

Kapsētas pārvaldes esošā struktūra nodrošina pamatfunkciju izpildi. Ir jāizvērtē, vai darbinieku resurss pilnībā var veikt pietiekamā kvalitātē visas funkcijas. Kapsētu pārvaldes apkalpojamo klientu loks ir liels (~ 450 000 kapavietu), pārsvarā neidentificēts, kas kopumā ietekmē veikto uzdevumu un pakalpojumu kvalitāti.

Ņemot vērā, ka Kapsētu pārvaldes darbība ir vērsta uz juridisko attiecību sakārtošanu starp pārvaldes valdījumā esošo kapsētu un kapavietu uzturētāju, tajā jābūt pieejamam arī juristam, kas juridiski precīzi risina šos jautājumus un sniedz atbildes uz iedzīvotāju iesniegumiem. Šāds jurists pārvaldē strādā, vienīgi ir deleģēts no MVD juridiskās nodaļas.

Ieviešot IT sistēmu, jāparedz apmācība esošajiem kapsētu pārziņiem, kuri atbilstoši savai kompetencei, vēlāk varētu īstenot digitalizācijas informācijas apstrādi un nodrošināt tās pilnveidošanu. Šim nolūkam jāparedz atbalsts no domes IT speciālistiem.

Turpmākajos gados, lai sekmētu kapsētu ietilpību, nepieciešama stingra rīcība nekoptu kapavietu aktēšanai. Šis darbs pamatā ir kapsētas pārziņa un tā palīga kompetencē. Nav skaidrs, vai pāris cilvēki var nodrošināt uzdevuma izpildi, ņemot vērā pārējos pienākumus kapsētā. Patreizējā situācija kapsētās tieši liecina par to, ka izdalītais cilvēku resurss ir nepietiekams, lai nodrošinātu kapsētu ainavu atbilstošu kopšanu.

Papildus apgrūtinājums – kapsētu darbinieku darba laiks nesakrīt ar kapsētu apmeklētāju izvēlēto laiku kapsētu apmeklēšanā. Līdz ar to kapsētu darbiniekiem nav iespēja tiešās saskares dialoga veidošanai kapavietu apkopšanas jautājumos. Ieteikumi kapavietu apsaimniekošanai ir jānorāda uz informācijas stendiem, kurus bieži vien kapsētu apmeklētāji neievēro.

Darba devējam – Rīgas domes MVD jāņem vērā, ka darbinieki Kapsētu pārvaldē veic darbu ar sociālo funkciju – konsultē krīzes situācijā nonākušus iedzīvotājus. Darbiniekiem būtu jānodrošina konsultatīvs atbalsts (supervīzija) – sociāla darba speciālista darbībai

paredzēts metožu kopums ar mērķi uzlabot viņa profesionālo kompetenci un sniegt viņam psiholoģisko atbalstu, lai nodrošinātu darba kvalitāti.

4.10.1. Līgumi par kapavietas uzturēšanu

Nolūkā sistematizēt informāciju par kapavietu uzturētājiem, Rīgas dome ieviesusi kārtību slēgt ar kapavietu uzturētājiem līgumus. Līdz Ziņojuma gatavošanas brīdim ir informācija, ka kopš 2005. gada kopumā Rīgas pašvaldības kapsētās noslēgti pavisam 75 147 līgumi. Pieņemot, ka šajās kapsētās kopumā ir ~ 450 000 kapavietu, tas nozīmē, ka līgumi šobrīd noslēgti par nepilniem 17% kapavietu. Tādēļ, lai noteiktu arī pārējo kapavietu uzturētāju tiesības un pienākumus, joprojām tiek uzturēti spēkā RD SN. Iztrūkstošie līgumi nerada grūtības nodrošināt uzturētāju tiesības veikt apbedījumus, ja kapavietas uzturētājs ir vismaz reģistrēts mirušo reģistrācijas grāmatā (dažkārt saukta arī par kapu grāmatu).

11.tabula.

Noslēgtie kapavietu uzturēšanas līgumi (2009. – 2014. gads)

Kapsētas	2009.-2011.	2012.	2013.	2014.	Kopā
I Meža kapsēta	3 416	1 085	958	1 024	6 483
II Meža kapsēta	3 755	752	741	799	6 047
Raiņa kapsēta	1 061	191	164	221	1 637
Miķeļa kapsēta	2 608	414	391	435	3 848
Matīsa kapsēta	1 294	229	196	188	1 907
Pļavnieku kapsēta	8 801	1 136	1 158	1 012	12 107
Bolderājas kapsēta	4 770	1 069	1 121	1 021	7 981
Sarkandaugavas kapsēta	1 316	324	321	307	2 268
Jaunciema kapsēta	9 659	1 984	1 882	1 631	15 156
Ebreju kapsēta	134	81	50	61	326
Juglas kapsēta	181	27	36	24	268
Biķeru kapsēta	139	75	57	77	348
Lāčupes kapsēta	3 337	605	589	587	5 118
Ziepniekkalna kapsēta.	2 015	267	175	187	2 644
Pleskodāles kapsēta	837	134	118	98	1 187

Kapsētas	2009.-2011.	2012.	2013.	2014.	Kopā
Mārtiņa-Torņakalna kapsēta	0	8	3	0	11
Kopā:	43 323	8 381	7 960	7 672	67 336

4.10.2. Nekopto kapavietu aktēšana

Darbību kopumu, kurā ietilpst nekoptas kapavietas apsekošana, brīdinājuma zīmes uzstādīšana un akta par nekoptu kapavietu sastādīšana (ar fotofiksāciju) – sauc par aktēšanu. Par nesakopšanas faktu tiek sastādīti akti ar fotofiksāciju, pēc trim gadiem nosūtīts brīdinājums kapavietas turētājam, par kapsētu pārvaldes tiesībām pieņemt lēmumu par kapavietas nolīdzināšanu (kapavietas aprikojuma noņemšanu), ja tā netiek sakopta trīs mēnešu laikā.

Izņemot to, ka aktēšana veicama reizi gadā, normatīvie akti nenosaka laiku, kurā kapavietu komisijai būtu jāveic aktēšana. Kapsētu pārziņi vēlā rudenī veic kapsētu apgaitas, kuras laikā identificē nesakoptās kapavietas, par kurām sastādāmi akti.

Kapsētu pārvalde apkopo ziņas no visām kapsētām un uztur informāciju par veikto aktēšanu, diferencējot pirmreizēji, otrreizēji, treškārt u.t.t. aktētās kapavietas. Apkopojumos ir iekļauta informācija par attiecīgās kapavietas platību un ziņām par kapavietas turētāju.

Absolūtā vairumā gadījumu (virs 80 %) ziņu par kapavietas turētāju nav. Šādas aplēses cieši korelē ar noslēgto līgumu pieņemto proporciju (skat. nodaļu par kapavietu uzturēšanas līgumiem). Šajos gadījumos brīdinājumu par kapavietas drīzu iespējamu nolīdzināšanu nevis nosūta attiecīgajai personai pa pastu, bet gan publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

Pēdējasi pārskata gads, kurā apkopota informācija par šobrīd aktētām kapavietām, ir 2014.g. Aktuālākā informācija liecina, ka aktētas ir 1892 kapavietas. Jāpiebilst, ka līdz šim apbedījumiem pieejamo platību problemātika kapsētu pārvaldē nav akcentēta.

Šobrīd informācija par to, cik no šīm kapavietām šobrīd ir aktētas vismaz 3 gadus un kāda ir šo kapavietu kopējā platība, nav apkopota. Ja pieņem, ka vidējā kapavietas platība būtu 8,5 m², tad šāds skaits aktētu kapavietu varētu nodrošināt iespējas esošajās kapsētās atbrīvot vairāk kā 16 tūkstošus kvadrātmetru teritorijas. Turklāt veicot papildus izvērtējumu par virsapbedījumu iespējām (gan zārkos, gan urnās), šādi iespējams iegūt arī papildus brīvās vietas apbedījumiem.

12.tabula

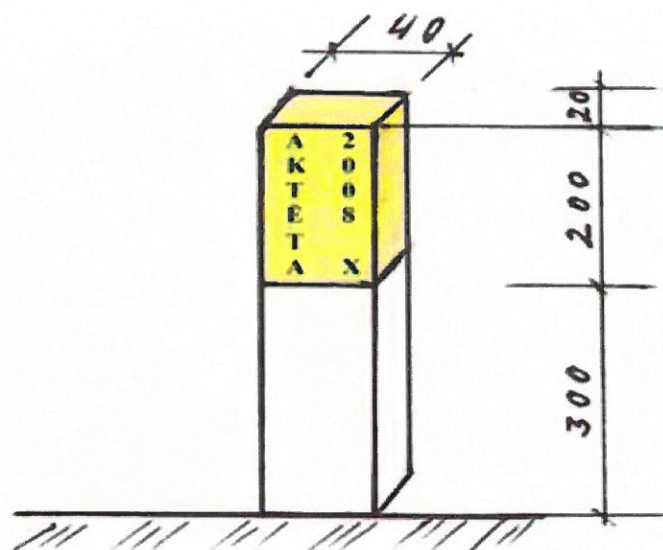
Nekopto kapavietu aktēšana (2010. – 2014. gads)

Kapsēta	Aktēto vietu skaits pa gadiem				
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Biķeru	8	5	3	5	3
Bolderājas	357	449	426	545	594
I Meža	42	42	42	43	43
II Meža	33	108	125	159	130
Jaunciema	275	501	421	417	374
Jaunā ebreju	59	131	131	129	129
Jugla	9	9	6	8	6
Lāčupes	30	30	28	38	38
Matīsa	40	36	31	30	30
Miķeļa	63	61	62	77	85
Pleskodāles	40	43	32	27	20
Raiņa	32	40	38	37	35
Pļavnieku	215	363	317	321	317
Sarkandaugavas	32	32	32	32	32
Ziepniekkalna	36	31	30	64	56
Kopā	1 271	1 881	1 724	1 932	1 892

Nesakoptajās kapavietās izvieto brīdinājuma zīmes (skat. 2. attēlu). Normatīvais akts nosaka brīdinājuma zīmes paraugu. Informācija, kur vērsties, redzot šādu zīmi uzturētajā kapavietā, tiek izvietota uz informācijas stenda pie ieejas kapsētā. Diemžēl praksē ne vienmēr šī prasība tiek pildīta. Un, pat ja šāda informācija tur ir atrodamā, kapsētu pārziņi apliecina, ka nereti sastopas ar situācijām, ka cilvēki, ir neizpratnē par šo priekšmetu (dzeltena koka mietiņa) nozīmi.

4.pielikums
Rīgas domes 2015.gada 28.aprīļa
saistošajiem noteikumiem Nr.145

Brīdinājuma zīmes paraugs

Koka mietīnš (izmēri brīdinājuma zīmei milimetros) ar dzeltenā krāsā nokrāsotu augšējo daļu un aktēšanas datumu.

2.attēls. Brīdinājuma zīme

Rezultātā šie stabiņi nereti pazūd. Tomēr jāsaprot, ka zīmju aizvākšana nemazina risku, ka kapavieta tiks nolīdzināta un, iespējams, nodota 3.personai virsapbedījumiem (ja tādi būtu iespējami), vai citai rīcībai ar kapavietas virszemes daļu (piemēram, pārplānojot kapsētu celiņus vai perspektīvā veidojot atvērtas ainavas).

Kapsētu pārvalde Ziņojuma gatavošanas laikā ir pieņēmusi tikai 20 lēmumus par kapavieta nolīdzināšanu, turklāt 2014. – 2015.gadā šādi lēmumi vispār netika pieņemti.

13.tabula

Pieņemtie lēmumi par kapavieta nolīdzināšanu (2011.-2014.)

Kapsētas	2011.	2012.	2013.	2014.	Kopā
II Meža kapsēta	2	3	1	0	6
Raiņa kapsēta	4	0	0	0	4
Pleskodāles kapsēta	2	8	0	0	10
Kopā:	8	11	1	0	20

4.10.3. Interneta nodrošinājums

Interneta pieslēgums kapu pārziņu darba vietām nepieciešams, lai sniegtu kapsētu pārvaldes pakalpojumus – sagatavot un izsniegt visa veida izziņas, noformēt bērņu dokumentus, veikt visa veida uzskaiti, kā arī, lai nodrošinātu video novērošanu. Interneta pieslēguma pārtraukumi un nepietiekams datu pārraides ātrums apgrūtina šo darbu un rada papildu rindas un traucējumus pakalpojumu nodrošināšanā.

Kapsētu pārvaldei ir grūtības ar stabila interneta pieslēguma nodrošināšanu kapsētu pārziņiem kapu kantoros, turklāt kapsētas atrodas attālināti no kabeļu maģistrālēm. Pēc Rīgas pašvaldības speciālistu veiktajiem aprēķiniem, visos kapsētu kantoros optiskā interneta pieslēguma nodrošināšana izmaksātu ap 300 000 EUR. Rīgas domes tīklu kapsētu kantoros LMT 4G modemu gadījumos nodrošina izmantojot Rīgas domes APN, bet Triatel modemu gadījumos- VPN.

RadioLink ieviešana kapsētu kantoros ir apgrūtināša, jo tik un tā viens *RadioLink* uztvērējs ir jāpievieno pie stabila un ātra interneta kapsētu kantora tuvumā un otram uztvērējam ir jābūt tiešā redzamībā ar pirmo, kas nozīmētu ļoti augstu mastu būvniecību (virs kokiem).

4.10.4. E-pakalpojumi

Šobrīd pašvaldību portālā e-riga.lv sadaļā “*Apbedīšana Rīgas pašvaldības kapsētās*” ir pieejama pamata informācija par kārtību, kur šie jautājumi ir nokārtojami klātienē, ar pakalpojuma saņemšanu saistītiem maksājumiem kā arī standarta veidlapas.

Aktuāla būtu kapsētu pārvaldes sniegto pakalpojumu integrēšana pašvaldības e-pakalpojumu klāstā, kas pieejami tiešsaistē. Šī iespēja nodrošinātu iespējas:

- attālināti slēgt līgumus;
- ziņot par zādzībām;
- iesniegt citas sūdzības;
- pieprasīt un saņemt izziņas par kapavietu;
- reģistrēt visa veida iesniegumus:
 - par kapa vietas piešķiršanu atvērtā kapsētā;
 - par atļauju apbedīt mirušo daļēji slēgtajā kapsētā ģimenes kapavietā, kurā ir brīva vieta un/vai kurā var veikt virsapbedījumu;
 - kapa vietas paplašināšanai un/vai labiekārtošanai (tostarp, pieminekļu uzstādīšanai);
 - par kapavietas uzturēšanas tiesību atjaunošanu;
 - u.c.

Šāds tehnoloģisks atbalsts atslogotu un sakārtoto kapu pārvaldnieku darbu, kuru ikdienā šobrīd aktuāla ir rindu problēma, kad pārvaldniekiem vienlaikus jānodarbojas ar RD apstiprinātajiem maksas pakalpojumiem (bēru noformēšanu), maksas saņemšanu par iebraukšanu teritorijā, līgumu slēgšanu un maksājumu saņemšanu.

Ievērojot, ka kapsētu pārvaldes mērķis ir kapsētu uzturēšana un kvalitatīva pakalpojuma nodrošināšana, E-pakalpojumu pieejamība būtu ieguvums gan klientiem, gan apbedītājiem, gan pašiem pārvaldes darbiniekiem. Vienlaikus, pat tos pakalpojumus, kurus, piemēram, obligātās dokumentu pārbaudes dēļ nepieciešams īstenot klātienē, pavērtos iespējas nokārtot jautājumus jebkurā Rīgas pilsētas kapu kantorī, iespējams, kādreiz pat jebkurā RD klientu apkalpošanas centrā. Lai pārliecinātos par šo pēdējo iespēju, nepieciešams unificēt pakalpojumu formu, kā arī jānodrošina kapsētu datu integrācija kopējā RD informācijas sistēmā un jāapmāca informācijas centru operatori.

2013.gadā Kapsētu pārvalde veica iekšējo administratīvo procedūru inventarizāciju, sagatavojot procesu shēmu, kurā identificēja, ka bēru organizācijas gadījumā klientam ir jāveic dažāda veida administratīva saziņa vismaz piecos kontaktpunktos. Šo administratīvo slogu mēģina mazināt komersanti, kuri uzņemas sērojošā atslogošanu no bēru organizatorisko jautājumu kārtošanas. 2014.gadā tika uzsākta procesuālo darbību optimizācija, kā rezultātā ir ieviesta pašvaldības klientu apkalpošanas vadlīnijām atbilstoša sistēma.

4.10.5. Informācijas digitalizācija

Rīgas dome ir ieguldījusi finanšu līdzekļus kapsētu digitalizācijā – informāciju apkopojis uzņēmums SIA "CEMETY". Paveiktais darbs ir atvieglojis izziņu izsniegšanas pakalpojumu. Veiksmīgākai un plašākai datu izmantošanai, diemžēl, kapsētu pārvaldei nav pieejama funkcionalitāte datu pastāvīgai aktualizēšanai, kā arī tā nav savietojama ar citām Rīgas domes lietošanā esošajām datu bāzēm. Kamēr nav izveidota programmatūras bāze, ar kuras palīdzību digitalizētā informācija tiktu pastāvīgi aktualizēta, pieņemts lēmums digitalizāciju neturpināt (sākotnējie SIA "CEMETY" piedāvātie izcenījumi ir 1000 €/ha).

Identificēti iespējamie risinājumu virzieni ir nomāt programmatūru no SIA "CEMETY", informācijas aktualizācijai. Taču iepriekš nepieciešama e-pakalpojumu platformas izveidošana, kura pēc tam nodrošinātu savstarpējas datu savietojamības funkcionalitāti. Ilgtermiņā SIA "CEMETY" pakalpojumi varētu būt ekonomiski neizdevīgāki, kā pašu izveidotā programma.

4.10.6. Drošība kapsētās

Vairākās kapsētās ir ieviesta video novērošanas sistēma. Kapsētās ir grūti nodrošināt videokameru darbību, jo šīm iekārtām nepieciešama ne tikai elektrības padeve, bet arī stabils un ātrs datu pārraides nodrošinājums, kas kapsētās pieejams tikai ierobežotā teritorijā. Vienlaikus nav panākta praktiska pielietojuma šādu datu izmantošanai, jo policija, kurai būtu tiesības aizturēt pēc kapu slēgšanas kapos esošas personas, atsaucoties uz ierobežotiem cilvēkresursiem, atsakās uzraudzīt šos videomateriālus.

2015.gadā drošības veicināšanas nolūkā Matīsa kapos uzstādītas termiskās kameras testa režīmā. Pēc šīs prakses tika secināts, ka kapi tiek intensīvi izmantoti kā tranzīta koridors starp Pērnavas un Matīsa ielu no vienas puses un Vagonparka staciju kā arī Maskavas forštati Kalna ielas rajonā, kura ar Matīsa kapu dienvidu pusi savienota ar pārvadu pār dzelzceļa zonu. Minētā datu reģistrācija nedeva cerēto rezultātu.

4.11. Citu valstu pieredze kapsētu apsaimniekošanā

Igaunija, Tallina

Kapsētas apsaimnieko pašvaldība vai vietējās reliģiskās konfesijas. Kopumā Tallinā ir 7 pašvaldības kapsētas, viena no tām ir slēgta. Igaunu kapsētas var tikt izdalītas pēc kultūras un reliģijas kritērijiem. Aktuāla ir veco kapsētu uzturēšanas problēma. Tallinas kapsētās liels īpatsvars ir urnu apbedījumiem, jo Tallinas ģeoloģiskie apstākļi (pamatklintājs) ir sarežģīti tradicionālai apbedījumu veikšanai.

Pamatojoties uz 2012. gadā pieņemtajiem normatīvajiem aktiem par kapsētu apsaimniekošanu, kapsēta tiek pasludināta par slēgtu, ja pēdējos 75 gados nav tikti veikti apbedījumi.

Igaunijā ir pabeigta kapsētu digitalizācija, kas nodrošina mūsdienīgu informācijas uzkrāšanu un lietošanu. Vienotais valsts kapsētu portāls ir savienots ar *Haudi 2* sistēmu, kurā atrodas informācija par katru kapsētu. Galvenie datu bāzes uzdevumi ir:

- uzlabot ikdienas kapsētu administratīvo darbību un ieviest elektronisko dokumentu apriti,
- uzskaitīt kapu izvietojumu, optimizēt publisko pakalpojumu veikšanu;
- modernizēt kapsētu arhīvu,
- finansiāla pabalsta sniegšanas (dotācijas) atvieglošanai,
- radīt modernu informatīvu sistēmu/datu bāzi, kas centralizētu datu menedžmentu, mazinātu datu duplikāciju un nodrošinātu piekļuvi sabiedrībai
- atļaut lietotājam atrast piemērotu apbedīšanas vietu.

Datu ievadi un visus ar to saistītos pienākumus, organizatoriskos darbus, piekļuves piešķiršanu un citu darbu veikšanu kontrolē Kapsētu pārvalde jeb no tās autorizēta persona.

Lietuva, Viļņa

Viļņā ir 42 kapsētas, no kurām apbedījumi tiek veikti 17 kapsētās. Tās uztur no pašvaldības budžeta, ar izņēmumiem, kad iespēja pieteikties kādam Eiropas fonda līdzfinansējumam. Tiek akcentēta kapu apsaimniekošanas problēma, mēģinot tos padarīt sakārtotākus un restaurēt kultūras pieminekļus. Slēgtās kapsētas visbiežāk tiek klasificētas kā kultūrvēsturiskā mantojuma objekti, taču lielākoties tās ir nesakoptas.

Sākot ar 2011. gadu Lietuvā tiek veikta kremēšana, bet Viļņā ir izveidoti jau divi kolumbāriji. Liepines kapi ir piemērs lietuviešu mēģinājumam ierīkot optimālu, modernu kapsētu. Tā atrodas blakus Viļņas lidostai, un tajā ir paredzētas 53 000 kapavietas. Jaunu kapsētu un kolumbāriju iekārtošanu un uzturēšanu veic privātuzņēmumi, kas noslēdz sadarbības līgumus ar Viļņas pilsētas domi. Maksimāli pieļaujamā platība kapsētu izveidošanai sanitāro ierobežojumu dēļ ir 20 ha. Jonišķu kapavietā esošais privātais kolumbārijs darbojas pēc principa, ka niša tiek izīrēta uz 10 gadiem par aptuveni 1200 EUR.

Čehija, Prāga

Prāgā ir 70 kapsētas. Olšanské kapsēta ir lielākā no tām, aizņemot 50 ha lielu platību. Ir aprēķināts, kopumā šajā kapsētā veikti vairāk par 2 miljoniem apbedījumi. Šobrīd Prāgas kapsētu apsaimniekotāji sāk meklēt alternatīvus apglabāšanas veidus tradicionālajam. *Ďáblice* kapsētā var apbedīt urnas zem koka saknēm vai iestādīt koku urnas apbedījuma vietā (t.s. biourna), vai veikt urnu apbedījumu sēru birzī.

Tāpat kā visās Eiropas lielākajās vecpilsētās, arī Prāgas pilsētas pašvaldībai ir jāpieņem izsvērti lēmumi attiecībā uz kapsētām ierādīto platību optimizēšanu, un tajā esošā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.

Rumānija, Bukareste

Bukarestē kapsētu jautājumi ir pašvaldības un reliģisko konfesiju pārraudzībā. Bukarestē kapsētu darbību regulē Kapsētu un Krematoriju administrācija, kas pilda kapsētu un krematoriju menedžmenta, uzturēšanas, sakopšanas funkcijas, kā arī nodrošina apglabāšanas, pāraglabāšanas un kremācijas pakalpojumus.

Somija un Zviedrija

Vēsturiski Skandināvijā kapsētu apsaimniekošanu nodrošina reliģiskās konfesijas, pārsvarā luterāņu draudzes. Jaunu kapsētu ierīkošanas jautājumi tiek risināti starp pašvaldībām un baznīcu apvienībām.

Norvēģija, Oslo

Oslo par kapsētu uzturēšanu un administrēšanu ir atbildīga Oslo pašvaldības kapsētu administrācija, tomēr pašlaik tajā notiek lielas administratīvās un strukturālās izmaiņas, kas

skars kapsētu pārvaldīšanu turpmāk. Jaunas kapsētu pārvaldīšanas sistēmas izstrādāšana tiks pabeigta līdz 2016.gadam.

Oslo krematoriju plānots pievienot Oslo centrālparkes sistēmai. Mūsdienās šāda siltuma atgūšana no krematorijām (piemēram, arī Lielbritānijā) ir arvien pieaugoša tendence.

Dānija, Kopenhāgena

Kopenhāgenas pašvaldībā ar kapsētu administrēšanu nodarbojas Tehniskās un vides administrācijas Kapsētu departaments. Tā kā ap 75 % no Dānijas iedzīvotājiem pieder kādai reliģiskajai konfesijai, kas veic apbedīšanas pakalpojumus un kapsētu uzturēšanu, pašvaldības nodrošina pārsvarā tikai sociālo funkciju – bezpiederīgo un trūcīgo iedzīvotāju apbedīšanas finansēšanu.

Dānijas sabiedrība pret kapsētām izturas ārkārtīgi liberāli – ceļi kapsētu teritorijās tiek integrēti gājēju un velosipēdistu maršrutos, Kopenhāgenā ir kapsētas, kurās ir pieņemami pavadīt laiku rekreācijas nolūkos, citustarp – sauļojoties.

Vācija, Hamburga

Vācijas slēgtajām kapsētām raksturīgas līdzenas, atklātas virsmas, rindās izkārtoti (iespējams – pārkārtoti) kapu pieminekļi un zālājs. Šāda prakse pieļaut apbedījuma virszemes telpas vienkāršošanu (bez apmalēm un identificējamām robežām) ir labvēlīga apsaimniekošanai. Kapsētas ir sakoptas, redzams, ka pļaušana notiek, iespējams 2-3 sezonā.

Atvērtās kapsētās raksturīga centralizēta ainavas plānošana ar plašām atklātām platībām. Apstādījumiem tiek piedāvāta iespēja izvēlēties augus saskaņā ar noteiktu projektu un pēc vienota kapsētas cenrāža. Kapsētas drīzāk līdzinās ainavu parkiem, kopšanas darbu izpildi pamatā īsteno štata dārznieki, par samaksu iespējams pasūtīt arī papildu kopšanas programmu ar sarežģītāku (biežāk apkopjamu) apstādījumu klāstu. Bieži sastopami betonēti baseini, kas uztver arī lietus ūdeni daudzviet pie ūdens krāniem. Tiem ir gan funkcionāla, gan ainaviska nozīme. Parasta prakse ir tajos ievietot peldošus koka plostus krusta formā – kā iespēju putniem nomesties, lai padzertos. Kokos bieži redzami putnu būri, pat pūcēm. Pie ieejas publiski pieejami grābekļi un, atstājot depozītu (līdzīgi kā lielveikalos) iespējams izmantot lejkannas.

Tiek organizēta dalīta atkritumu vākšana – kompostējamai masai un mākslīgiem materiāliem – stiklam un plastmasai. Interesanti, ka šīm tvertnēm nav dibena – kapsētas personāls regulāri apbraukā teritoriju, paceļ rāmi un ar lāpstu iekrauj savā transportā un nogādā uz centralizētu atkritumu savākšanas vietu kapsētā. Visi koki ir inventarizēti un marķēti ar numuriem.

Kapsētās sastopams dažāds zonējums. Neparastākās starp tām ir, piemēram, pļavas un meži anonīmiem urnu apbedījumiem, zālāji ar plaknē iegultām piemiņas plāksnēm u.c. (skat. papildu attēlus 6.pielikumā).

Kapakmeņus, kuriem nav kultūrvēsturiskas nozīmes kā skulptūrai vai kā īpaši ievērojamas personas piemineklim, pēc nomaksātā piemiņas vietas uzturēšanas perioda (25 gadiem), kas vienlaikus ir neaizskarams miera periods katram apbedījumam, vai nu var saņemt pārvietošanai pēc saviem ieskatiem; nomaksāt kārtējam periodam, vai arī kapsēta tos pārņem savā lietošanā – samāļot īpašās mobilās dzirnavās un izmantojot kā grantējumu kapsētas celiņiem – kā akmens tas kapsētas teritoriju nepamet.

Vērtīgākie pieminekļi, mauzoleji un skulptūras tiek saglabātas. Netiek ierobežota pieminekļu pamatota pārvietošana pa teritoriju. Bez piederīgajiem atstāti pieminekļi tiek piedāvāti apsaimniekošanai jebkuram gribētājam – šādos gadījumos, saskaņā ar projektu tiek pieļauta arī pieminekļu pārbūve, papildināšana utml. Tā teikt – ir iespēja kļūt par pieminekļa "krustvecāku" vienlaikus iegūstot tiesības veikt savas dzimtas apbedījumus brīvajos posmos.

Lielākā kapsēta un vēl dažas mazākas Hamburgas kapsētas nodotas VSIA pārvaldībā. Citas pilsētas kapsētas savā apsaimniekošanā paturējušas izpilddirekcijas. Tomēr cenrādis un normatīvā bāze visās kapsētās ir unificēta.

Hamburga ir protestantu pilsēta – kremēšanas īpatsvars sasniedz pat 80%, Vācijā kopumā 75%, Bavārijā, kur vairāk katoļu, ~50%. Tā kā ir tik milzīgs pieprasījums pēc kremēšanas pakalpojuma, veidojas arī bagātīgs piedāvājums (Vācijā kopumā ir ~160 krematoriju) un, izrietoši, centieni palielināt savu tirgus daļu. Tādēļ dažas privātās krematorijas ir apvienojušās asociācijā un iedibinājušas apsaimniekošanas deklarāciju kā arī noorganizējušas kvalitātes zīmi, kura apliecina darbības procesu caurspīdīgumu un atbilstību maksimāli ētiskai praksei. Visas krematorijas vismaz reizi gadā rīko atvērto durvju dienu.

Pēdējos gados arvien lielāku popularitāti iegūst anonīmo urnu apbedījumu prakse, kad ir izveidota atklāta ainaviska telpa, kurā kapsētas personāls veic urnu apbedījumus un tuvinieki var uzzināt tikai aptuvenu informāciju par apbedījuma vietu.

5. Kapsētu budžets

5.1. Kapsētu apsaimniekošanas budžeta veidošana – ieņēmumi

Kapsētu apsaimniekošanas budžets ir klasisks valsts institūcijas budžets, kas veidots pēc naudas plūsmas principa bez mērķa radīt peļņu (princips – ieņēmumi ir izdevumi), bet ar saviem pakalpojumiem nodrošināt sabiedrības vajadzības.

Šāda veida budžetos īstermiņā ir sarežģīti izveidot stratēģiskus plānus, jo lielākā daļa ar apsaimniekošanu saistītie jautājumi tiek risināti pēc izdevumu principa – ir līdzekļi, ir izdevumi.

Kapsētu apsaimniekošanas budžeta ieņēmumus viedo:

- no Rīgas pašvaldības saņemtās dotācijas, kas ir vidēji 22% no kopējā kapsētu apsaimniekošanas budžeta,
- pašas budžeta iestādes ieņēmumi – vidēji 78% no kopējā kapsētu apsaimniekošanas budžeta

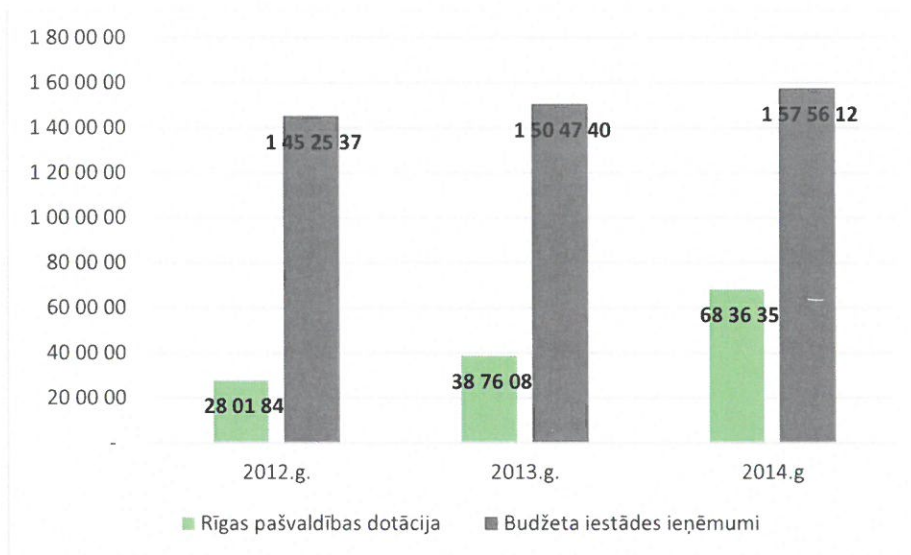
Rīgas pašvaldības dotāciju palielinājums tiek piešķirtas pēc konkrēta Kapsētu pārvaldes darba uzdevumu plāna katram attiecīgajam gadam (infrastruktūru uzlabojumi kapsētās). Šāda veida ieņēmumi kapsētu apsaimniekošanai tikai daļēji sedz kapsētu apsaimniekošanas izdevumus, lielāko daļu izdevumu budžeta iestāde sedz pati.

Budžeta iestādes ieņēmumi, kurus saskaņā ar RD 2013. gada 19. marta lēmumu Nr. 5964 "Par Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta maksas pakalpojumiem" veido pakalpojumi:

- ar Pievienotās vērtības nodokli neapliekamie darījumi, kas ir dažādu atļauju izsniegšanas (autotransporta iebraukšana kapsētās, kapavietas aprīkojuma uzstādīšanai un dažādu pakalpojumu veikšanai);
- ar pievienotās vērtības nodokli apliekamie darījumi, kas ir vienreizēja maksa par kapavietu, maksa par kapličas nomu, maksa par kapa vietas sagatavošanu un sakopšanu apbedīšanas nolūkiem, pārapbedīšanas pakalpojumi un citi ar apbedīšanu saistīti pakalpojumi.

Šo ieņēmumu tendence ir cieši saistīta ar valsts mirstības koeficientu izmaiņām, kā arī vispārējo ekonomisko situāciju.

Ņemot vērā, ka iestādes maksas pakalpojumu saturs ir stingri reglamentēts kā pašvaldības struktūrvienībai, tad kā iespēju iestādes ieņēmumu palielināšanai tiek piedāvāta esošo maksas pakalpojumu cenu pārrēķināšana un sistemātiska ikgadēja cenu politikas kontrole.

3.attēls. Kapsētu teritorijas uzturēšanas ieņēmumu tendence 2012.-2013. gada periodā (EUR), datu avots: Kapsētu pārvaldes finanšu programma.

Kapsētu pārvalde veic administrēšanas un uzturēšanas funkciju kapsētās – tās galvenās funkcijas, kuras regulē ieņēmumu apjomu un struktūru ir:

- organizēt, vadīt un kontrolēt Rīgas kapsētu uzturēšanu un apsaimniekošanu;
- sniegt iedzīvotājiem maksas pakalpojumus, kas saistīti ar apbedīšanu un kapavieta uzturēšanu;
- kontrolēt kapitālsabiedrības u.c., kuras saskaņā ar MVD noslēgtajiem līgumiem sniedz pakalpojumus Rīgas kapsētās, sniegto pakalpojumu kvalitāti un koordinēt to darbību.

2012. - 2014. gada periodā iestādes lielāko pašu ieņēmumu plūsmu veido ieņēmumi par zemes nomu, kas ir vienreizējs maksājums pie jaunas kapa vietas pieprasījuma, kas nozīmē, ka šādi ieņēmumi ir iespējami tikai atvērtajās kapsētās – tās ir kapsētas kurās turpinās jaunu kapu teritoriju piešķiršana. Slēgtajās vai daļēji slēgtajās kapsētās ieņēmumi par zemes nomu vairs nav attiecināmi.

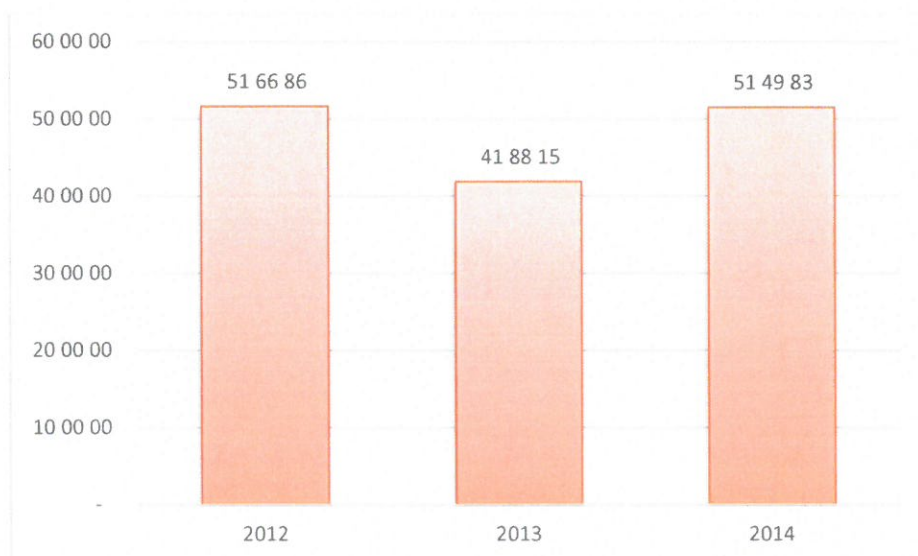
Kopējā ieņēmumi pēdējos 3 gados kapsētu pārvaldes programmā ir saglabājuši vienmērīgu pieaugošu tendenci, izņemot 2014. gada dotācijas apjoms atsevišķu remontdarbu realizācijai. Vidējais budžeta iestādes pašu ieņēmumu pieaugums gadā ir 4% jeb EUR 60 tūkstoši.

5.2. Kapsētu apsaimniekošanas budžeta veidošana – izdevumi

Kapsētu apsaimniekošanas budžeta izdevumus veido:

- atlīdzība (algas un nodokļi) vidēji 30% no kopējā izdevumu apjoma
- preces un pakalpojumu iepirkumi vidēji 67% no kopējā izdevumu apjoma
- pamatkapitāla veidošana vidēji 8% no kopējā izdevumu apjoma.

Periodā 2012.-2013. gads atlīdzību apjoma izmaiņas svārstījās vidēji 20% robežās, 2014.gadā sasniedzot 2012. gada līmeni. Ņemot vērā, ka vidēji Kapu pārvaldē ir nodarbināti 80 cilvēki, vidējais bruto atalgojums uz darbinieku ir EUR 434.

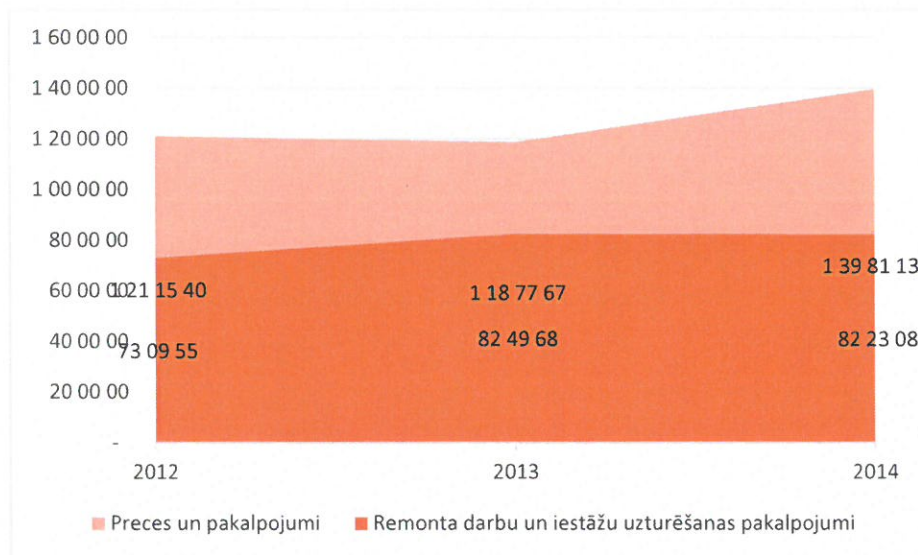

4.attēls. Atlīdzību apjoma izmaiņas pēdējo 3 gadu laikā (EUR)

Lielāka kapsētu apsaimniekošanas budžeta programmas sadaļa, kas ietver:

- izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem;
- administratīvie un ar iestādes darbības nodrošināšanu saistītie izdevumi
- remonta darbi un iestāžu uzturēšanas saistītie izdevumi
- pārējie uzturēšanas darbi.

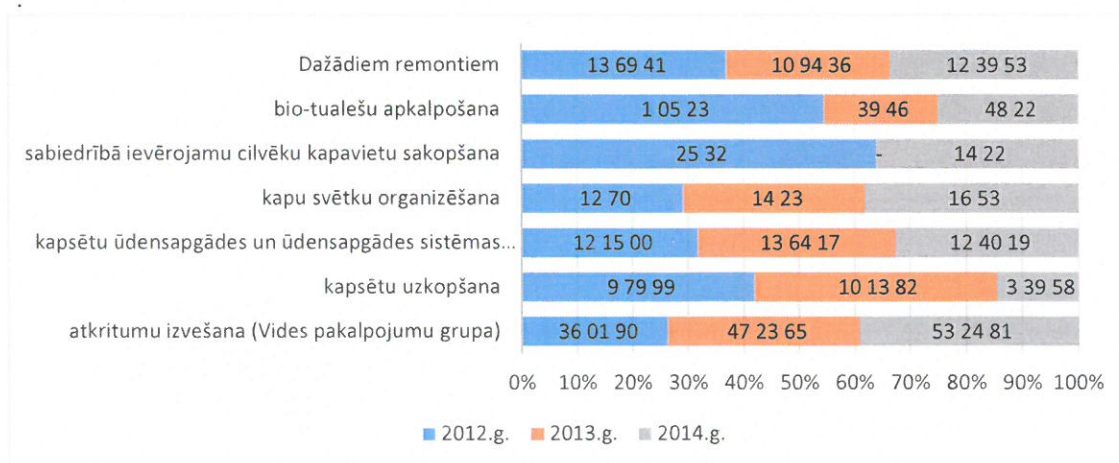
Vislielāko īpatsvaru preču un pakalpojumu sadaļā sastāda remonta un iestādes ar uzturēšanu saistītie izdevumi, kas ir atkritumu izvešana, kapsētu uzkopšana, kapsētu ūdensapgādes un ūdensapgādes sistēmas apkopes darbi, kapu svētku organizēšana, sabiedrībā ievērojamu cilvēku kapavieta sakopšana, bio-tualešu apkalpošana un dažādi citādi kapsētu labiekārtošanas darbi. Šos darbus pati iestāde neveic, bet pērk no ārpuskalpojuma uzņēmumiem.

5.attēls. Remontdarbu un iestādes uzturēšanas pakalpojumu īpatsvars kopējā izdevumu grupā (EUR)

3.attēlā redzama ne tikai ievērojamā iestādes remontdarbu un uzturēšanas darbu proporcija pa gadiem no kopējā izdevumu sloga, bet arī tendence, kad pie pieaugošiem kopējiem preču un pakalpojumu grupas izdevumiem (kas ir visi izdevumi saistīti ar kapsētu uzturēšanu), palielinās arī uzturēšanas un remontdarbu apjomi.

Secinājums, ka katru gadu palielinot kapavietu ierīkošanai izmantojamo teritoriju, pieaug arī izdevumi to uzturēšanai – atkritumu izvešanai, ceļu uzturēšanai un izbūvei, kapsētas teritorijas sakopšanai, ūdenssistēmu uzturēšanai un citiem šīs kategorijas izdevumiem.

6.attēls. Remonta un uzturēšanas darbu apjoms 2012.-2014. gadā (EUR)

Lielāko īpatsvaru 2014. gada remontdarbu un uzturēšanas izdevumos veido atkritumu izvešana, kas ir vidēji 65% gadā jeb EUR 532 tūkstoši. Atkritumu izvešanu nodrošina iestādes ārpakalpojuma sniedzējs.

Otrie lielākie izdevumi ir kapsētu ūdensapgādes un ūdensapgādes sistēmas apkopes darbi - 15% un dažādi attiecīgajā gadā veiktie remontdarbi. Lielākie remontdarbi 2014. gadā bijuši kapsētu žogu un vārtu remonts (EUR 65 tūkstoši), kanalizācijas sistēmu remonts (EUR 7 tūkstoši) un teritorijas pie Raiņa kapsētas sakopšana (EUR 12 tūkstoši).

Pamatkapitāla veidošana - šos izdevumus veido nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iegāde.

Kapu apsaimniekošanas ieņēmumu efektīva plānošana un izdevumu optimizācija ir iespējama tikai caur stratēģisku kopējās kapu apsaimniekošanas plānošanu, kas ietver gan turpmākos lēmumus par kapsētu kapacitātes paplašināšanu, gan tālāko uzturēšanu. Kapu uzturēšanas ieņēmumu un izdevumu plūsma būs tikai daļa no stratēģiskā plāna sastāvdaļām.

Priekšlikumi turpmākās kapu pārvaldes ieņēmumu palielināšanai un izdevumu optimizācijai:

- urnu apbedījumu vietas - sēru birzs vai kolumbārija ierīkošana;
- kapu pārvaldes sniegto pakalpojumu un to izcenojumu ikgadēja pārskatīšana un apstiprināšana;
- jauna maksas pakalpojuma – ikgadējās kapsētas apsaimniekošanas maksas ieviešana;
- lielāko izdevumu pozīcijas - atkritumu apsaimniekošanas optimizācija.

5.3. Priekšlikumu analīze

Urnu uzglabāšanas vietu – sēru birzs ierīkošana un apsaimniekošana

Sēru birzs ierīkošana ir jauns izaicinājums Latvijas tradicionālajai apbedīšanas kultūrai, tāpēc sabiedrības informēšana un izglītošana šāda veida apbedīšanas metodei būtu MVD viens no turpmākajiem stratēģiskajiem uzdevumiem. Priekšlikumu analīzē tiek aplūkota tikai viena no iespējām urnu apbedījumiem - sēru birzs ierīkošana. Līdzīgi apsvērumi var tikt aplūkoti arī analizējot kolumbārija ierīkošanu.

Svarīgākie ekonomiskie un politiskie pamatojumi šādas apbedījuma kultūras ieviešanai ir:

- kapsētu teritoriju racionāla izmantošana;
- kapsētu apsaimniekošanas izdevumu optimizācija.

Kapsētu teritoriju racionāla izmantošana

Sēru birzs izveidošana noteiktās kapsētās pamato Rīgas teritorijas kapsētu ikgadējo teritoriju paplašināšanās. Sēru birzs ierīkošana ir iespēja arī slēgtajās kapsētās turpināt veidot piemiņas vietas, nepaplašinot esošās kapsētas teritoriju. Tieši slēgtajās kapsētās, ņemot vērā to izvietojumu, šāda iespēja varētu būt par paaugstinātu pakalpojuma cenu, salīdzinoši kā tas tiktu piedāvāts daļēji slēgtajās vai atvērtajās kapsētās. Sēru birzs izveidošana visa veida kapsētās nozīmē papildus ieņēmumus Kapu pārvaldes budžetā, tajā skaitā arī slēgta tipa kapsētās, kurās šobrīd, sakarā ar papildus apbedīšanas vietu trūkumu, nav ieņēmumu.

Kapu apsaimniekošanas izdevumu optimizācija

Analizējot kapu apsaimniekošanas programmu budžetus 2012.-2014. gadu periodā ir secinājums, ka palielinoties kapavietu teritorijām, palielinās kapsētu uzturēšanas un remontdarbu izdevumi. Pie sēru birzs ierīkošanas tiek ekonomēta ne tikai apbedīšanas teritorija, bet līdz ar to arī uzturēšanas izdevumi, jo:

- nepieciešams vidēji gadā aizņemt mazāku teritoriju jaunu apglabāšanas vietu ierīkošanai;
- nav nepieciešams uzturēt lielu infrastruktūru – ceļus, ūdenssistēmas, atkritumu konteinerus, apgaismojumu, sētniekus un citas izdevumu pozīcijas;
- pakalpojumam ir daudz vieglāk un caurredzamāk aprēķināt pašizmaksu, jo tas veidojas pārsvarā no zālāju un apstādījumu kopšanas.

Sēru birzs izveidošana ir pielāgojama katras kapsētas infrastruktūras īpatnībām, kas nozīmē, ka nav nepieciešams veikt papildus teritorijas paplašināšanas pasākumus, lai esošajās kapsētās (arī slēgtajās) uzstādītu sēru birzis.

Sēru birzs izveidošanā ieguldītos finanšu resursus vajadzētu atpelnīt 5 -10 gados, nodrošinot atbilstošu uzturēšanas un apsaimniekošanas maksājumu politiku.

Kapu pārvaldes sniegto pakalpojumu un to izcenojumu ikgadēja pārskatīšana un apstiprināšana.

Kapu pārvaldes sniegto pakalpojumu saturu un cenu politiku nosaka RD apstiprināts lēmums. Šobrīd to nosaka RD 2013. gadā pieņemtais pakalpojumu cenrādis.

Katru gadu mainās valsts ekonomiskā situācija, mirstības tendence un citi raksturlielumi, kuri nosaka Kapu pārvaldes ieņēmumu un izdevumu dinamiku. Lai izvairītos no neatbilstošas pakalpojuma cenas, katru gadu nepieciešams caurskatīt Kapu pārvaldes sniegtos pakalpojumus, to atlaižu politiku un izcenojumus.

Steidzami vajadzētu pārskatīt maksājumu pozīciju, kas attiecas uz pārbedīšanas pakalpojumu, kas patreiz ir neadekvāti zema.

Veidojot pakalpojumu cenu jāņem vērā iedzīvotāju maksātspēju, to struktūru. Cenu politikas nozīmīgs aspekts ir pakalpojuma diferencēšana – nodrošinot kapavietas uzturētājam turpmāk dažādus pakalpojumu līmeņus.

Ierīkojot jaunas kapavietas jaunajos sektoros, kapavietas uzturētājam nepieciešams terminēts kapavietas nomas līgums uz 25 gadiem, paredzot ikgadēju zemes nomas maksu.

Esošajiem kapavietu uzturētājiem piemērojams maksājums par kapsētas apsaimniekošanu, kas tiek veidota no izdevumu pozīcijām par atkritumu izvešanu, ūdens apgādes nodrošināšanu, u.c. tiešajiem kapsētas apsaimniekošanas izdevumiem.

Jauna maksas pakalpojuma – apsaimniekošanas maksas – ieviešana kapu pārvaldes piedāvāto pakalpojumu klāstā

Kapu pārvaldes pamatfunkcija ir pārvaldīt un apsaimniekot Rīgas kapsētas. Kā to rāda kapu apsaimniekošanas programmas finanšu rezultāti, tad šīs funkcijas nodrošināšanai ik gadus ir nepieciešams rast jaunus līdzekļus, jo uzturēšana nav vienreizējs pasākums. Priekšlikums ir:

- esošajām kapa vietām – piemērot ikgadējo maksājumu par kapsētas apsaimniekošanu,
- jaunajām kapa vietām aizstāt vienreizējo nomas maksājumu ar nomas līgumu par ikgadēju nomas maksājumu.

Turpmākajai analīzē izmantotie pieņēmumi (1.tabula):

- kapu pārvaldes pārziņā ir apmēram 350 tūkstoši kapa vietu,
- esošajās kapa vietās maksātāji pa gadiem procentos būs 1.gadā 1% (3500 maksātāji), 2. gadā 5% (17 500 maksātāji), 3. gadā 35% (122 500 maksātāji), 4. gadā 40% (140 000 maksātāji) un 5. gadā 50% (175 000 maksātāji).
 - ikgadējā maksa par apsaimniekošanu kapavietas uzturētājam ir EUR 5 ar PVN;
 - katru gadu ir aptuveni 7000 jaunu kapavietu;
 - ikgadējo nomas maksu no jaunajiem līgumiem maksās vidēji 70%.

14.tabula.

Pieņēmumi aprēķinam par ikgadēju maksājumu par kapsētu apsaimniekošanu

	1. gads	2.gads	3.gads	4.gads	5.gads
Maksātāju apjoms (%)	1%	5%	25%	40%	50%
Ieņēmumi no esošajām kapa vietām (EUR)	17 500	87 500	437 500	700 000	875 000
Ieņēmumi no jaunajiem līgumiem (EUR)	24 500	24 500	24 500	24 500	24 500
Kopējie ieņēmumi no ikgadējā maksājuma par kapsētas apsaimniekošanu (EUR)	42 000	112 000	462 000	724 500	899 500

Maksāšanas % saviem aprēķiniem izvēlējamies nelielus, ņemot vērā mērķa auditoriju (maksātāju, kapavietas uzturētāju) un sabiedrībai nepieciešamo adaptēšanās laiku, lai pieņemtu un saprastu jauno kapsētu apsaimniekošanas ieņēmumu/izdevumu sistēmu.

Ieņēmumi no jaunajiem līgumiem, pieņemot, ka vidēji gadā tiek veikti aptuveni 7000 apbedījumi un maksāšanas apjoms ir 70%, ir stabilāki un nelielāki (aprēķinos nemainīgām kapu vietu kopējo apjomu pa gadiem, pieņemot, ka aptuveni tik pat daudz cik tiek izveidotas jaunas kapa vietas, vecās tiek likvidētas).

Veidojot naudas plūsmu pakalpojumam par apsaimniekošanas maksājuma ieviešanu kapsētās, pieņemām, ka:

- visa nepieciešamā informācija par kapavietas uzturētāju ir pašvaldības rīcībā (personu reģistrācijas dati, deklarētās dzīves vietas adrese uc.);
- citi izdevumi saistīti ar šī projekta ieviešanu nav šobrīd nosakāmi.

2014. gadā iestādes pašu ieņēmumi bija EUR 1,5 miljoni un, ja salīdzina to ar mūsu pieņēmumu par pakalpojuma par ikgadējo zemes nomas maksas ieviešanu, tad secinām, ka:

- turpmāko piecu gadu laikā ir iespēja palielināt kapu apsaimniekošanas programmas budžetu par gandrīz EUR 1 milj. pat pie tā, ka nav plānoti lieli maksāšanas apjomi pirmajos pakalpojuma ieviešanas gados,
- jebkurš papildus EUR no maksājuma par ikgadējo kapsētu apsaimniekošanu, kapu apsaimniekošanas programmā ir papildus ienākuma avots.

6. Secinājumi un turpmākie attīstības virzieni

Izvērtējot esošo kapsētu apsaimniekošanas modeli, var secināt, ka pašvaldība nodrošina tai uzlikto funkciju – kapsētu izveidošanu un apsaimniekošanu.

Kapsētu apsaimniekošanas sistēma ir izveidota, tā darbojas un nodrošina sabiedrības pasūtījumu – apbedījumu veikšanas iespēju pašvaldības teritorijā. Neko būtisku sistēmā nemainot, šāda situācija saglabāsies vēl ~ 10 gadus. Taču sabiedrība mainās, mainās tās dzīves paradumi, paaugstinās prasības pēc estētiski un funkcionāli sakārtotas attīstītas pilsētvides.

Lai īstenotu kapsētās paredzētos attīstības projektus, nepieciešams ieguldīt finanšu investīcijas, kas apmaksāsies ~ 10 gadu laikā, nodrošinot atbilstošu un patstāvīgu kapsētu apsaimniekošanas sistēmu turpmākos gadus.

SECINĀJUMI

Stratēģiskā plānošana un normatīvā bāze

- ❖ Stratēģiskie plānošanas dokumenti paredz, ka pašvaldība turpinās apsaimniekot esošās Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētas, tomēr neaplūko jautājumus, kas vērsti uz kapsētu attīstību un/vai paplašināšanos ārpus esošo kapsētu teritorijām, un neparedz jaunu (ārpus esošo) kapsētu izveidei nepieciešamo pilsētas zemes platību rezervāciju.
- ❖ Visi ar kapsētu izveidošanu, uzturēšanu un mirušo apbedīšanu saistītie jautājumi tiek risināti ievērojot Latvijas Republikas likumu, MK noteikumu, kā arī pašvaldības saistošo noteikumu kārtībā.
- ❖ Pašvaldības noteikumos noteiktas prasības pašvaldības kapsētām, tās nav saistošas citiem īpašniekiem piederošajām kapsētām. Veidojas situācija, kad pašvaldības teritorijā esošajās kapsētās ir atšķirīgi kapsētu apsaimniekošanas noteikumi.
- ❖ Šobrīd spēkā esošajos normatīvajos aktos nav noteiktas apbedīšanas pakalpojumu komersanta obligātās funkcijas un kvalifikācijas prasības. Nav noteikti vienoti priekšnosacījumi kapsētu ierīkošanai, darbībai, slēgšanai un likvidēšanai.
- ❖ Sadrumstalots tiesiskais regulējums, kapsētu jomas regulējums pastāv paražu tiesību līmenī, ko regulē ētikas normas.
- ❖ Esošo kapsētu kapacitāte, saskaņā ar kapsētu pārziņu aplēsēm, Rīgas pilsētā ir pietiekama tuvākiem 10-15 gadiem.

Budžets

- ❖ Kapsētu uzturēšanas budžets un cilvēku resursi nodrošina ikdienas prasību izpildi, bet nav vērsti uz attīstību.
- ❖ Lielākais Kapu pārvaldes ieņēmumu apjoms ir pašu ieņēmumi, kas veido gandrīz 80 % no kopējo ieņēmumu apjoma.
- ❖ Iestādes lielāko finanšu plūsmu veido ieņēmumi no vienreizējas zemes nomas (vietas ierādīšanas kapavietai).
- ❖ Ieņēmumus no pakalpojumiem galvenokārt ģenerē atvērtās un daļēji slēgtās kapsētas. Slēgto kapsētu apsaimniekošanas iespējas pašreizējā kapsētu pārvaldes budžeta veidošanas modelī ir atkarīgas vienīgi no pašvaldības budžeta dotācijas. Apsaimniekošana netiek finansēta no ieņēmumiem par maksas pakalpojumiem, jo kapsētās netiek veikti nekādi (arī urnu) apbedījumi.
- ❖ Katru gadu, pieaugot apbedīšanai atvēlētajai kapsētu teritorijai, pieaug arī iestādes uzturēšanas izdevumi.
- ❖ Lielākā izdevumu grupa pēc apjoma ir preču un pakalpojumu grupa (vidēji 67%), kuru veido kapsētas uzturēšanas izdevumi.
- ❖ Lielākā izdevumu grupa šajā preču un pakalpojumu grupā sastāda atkritumu apsaimniekošanas izdevumi (65 %, ~532 tūkstoši EUR 2014.gadā), kurus iestāde iegādājas ārpus pakalpojumā.

Apsaimniekošana

- ❖ Esošā kapsētu apsaimniekošanas sistēma ir izveidojusi sabiedrības prasībām neatbilstošu kapsētu estētisko un kultūrvēsturisko ainavu. Slēgto kapsētu ainavas ir nekoptas, ar zemu estētisko kvalitāti.
- ❖ Kapsētās esošie koki ir pārauguši – novecojuši un rada bīstamību, un daudzviet sasējušies paši – aug nepiemērotās vietās, apgrūtinot apsaimniekošanu vai samazinot apbedīšanai piemērotās platības, koki nav uzskaitīti.
- ❖ Liels nekoptu un pāraugušu krūmu īpatsvars, tie veido pamežu, radot nepievilcīgu vizuālo skatu, pazemina kapsētas drošības līmeni.
- ❖ Kapsētu kopējā ainava veidojas kā mozaīkainava, atbilstoši katras kapavietas uzturētāja individualitātei.
- ❖ Kapavietas tiek ierādītas stihiski, lineāri, bez izstrādāta ierīkošanas projekta.

- ❖ Efektīvas kapsētu apsaimniekošanas funkcijas nodrošināšanai nav pietiekamas informācijas (nav pabeigta un netiek aktualizēta kapsētu digitalizācija). Nav pietiekama kapavietu un apbedījumu uzskaitē.
- ❖ Nav noteikta kārtība, kādā tiek izraudzīta persona (fiziska, juridiska) kuras kapavietu jākopj sabiedrībai (pašvaldībai).
- ❖ Kapavietu aktēšana notiek tikai ilgstoši nekoptām kapavietām un lēmumi par noteikto laiku aktēto kapavietu nolīdzināšanu tiek pieņemti ļoti pasīvi.
- ❖ Lielāko daļu atkritumu, par kuriem pārvalde norēķinās saskaņā ar spēkā esošu līgumu, pēc tilpuma – sastāda biomasu (~90%).
- ❖ Netiek veikta piemeinājumu un betona apmaļu pārstrāde (samaļot). Materiāls būtu izmantojams kapsētu celiņu labiekārtošanā.
- ❖ Valsts nozīmes kultūras piemeinājumu apsaimniekošanai nav noteikts deleģējums un nav paredzēts finansējums.
- ❖ Iedzīvotājiem nav pieejama attālināta kapsētu pakalpojumu pieejamība (e-pakalpojumi).
- ❖ SIA "Rīgas kremācijas centrs – krematorija" ir vienīgais uzņēmums Latvijā, kas veic kremāciju. Pakalpojuma sniegšanā nav konkurence, kas nodrošinātu pārliecību par maksimālu pakalpojuma kvalitāti.
- ❖ Krematorija pakalpojuma popularitātes pieaugumu kavē daļā sabiedrībā valdošā neuzticība kremācijas procesam.
- ❖ Šobrīd krematorijas darbība un tās atbilstība normatīvajos aktos noteiktajām prasībām netiek uzraudzīta (Veselības inspekcijas kompetence).
- ❖ Rīgā ir pieprasījums pēc mūsdienīga apbedīšanas veida – atsevišķām urnu apglabāšanas vietām kapsētu teritorijās (sēru birzīm un kolumbārijā), kas netiek nodrošināts. Nav ierīkoti vietu, kas būtu paredzētas tikai urnu apbedījumiem.

RĪCĪBA

Stratēģiskā plānošana un normatīvā bāze

- ❖ Lai novērstu spēkā esošā tiesiskā regulējuma nepilnības un problēmas tā piemērošanā, nepieciešams normatīvais regulējums, kas nodrošinātu vienotu tiesisko regulējumu kapsētu un apbedīšanas jautājumos Latvijas Republikā.
- ❖ Nepieciešams vienots normatīvais regulējums 1. un 2.pasaules karā kritušo karavīru apbedījumu uzturēšanā un labiekārtošanā, atbilstoši starptautiskajos līgumos paredzētajām saistībām.
- ❖ Piesaistot attiecīgās jomas ekspertus, jāizstrādā daļēji slēgto kapsētu revitalizācijas projekti.
- ❖ Tā kā slēgtās kapsētu - Mārtiņa un Torņakalna kapsētu teritorijas atrodas vietās, kur pilsētvides slodze ir pietiekami augsta, tām jānosaka sabiedriskā pasūtījuma funkcijas un uzdevumus, lai nākotnē šīs teritorijas atbilstu pilsētas iedzīvotāju interesēm un veidotu pilsētas koptēlu atbilstoši mūsdienu estētiskajām prasībām.
- ❖ Jaunu kapsētu sektoru ierīkošana gan atvērtajās, gan daļēji slēgtajās kapsētās pieļaujama tikai saskaņā ar izstrādātu ainavu, tehnisko un ierīcības projektu. Šo teritoriju izveidē jāplāno mūsdienīgas parku ainavas, ar atbilstošiem stādījumiem (vēlams skujkoku) un modernu arhitektonisko kompozīciju, stingri izvirzot projektam atbilstošas prasības mazo arhitektonisko formu, stādījumu izvēlē un izvietojumā.
- ❖ Tā kā turpmākā kapsētu apsaimniekošana tiek vērsta uz kapsētu ainavu estētisku uzlabošanu, tad būtiska nozīme ir nekopto teritoriju apzināšanai un juridiski precīzai rīcībai kapavietas uzturēšanas (arī kapavietas aprīkojuma) tiesību izbeigšanai. Veiksmīgai ainavu pārplānošanai ir traucējošs aktēto kapavietu kapavietas aprīkojums, tādēļ jāatrod tiesiska iespēja atrisināt jautājumu par kapakmeņu kā īpašuma tiesību objektu pārvietošanas iespējām.
- ❖ Jāparedz deleģējums kapsētu pārziņiem tiesības sastādīt administratīvos aktus par nekoptiem krūmiem (pamežu).

Budžets

- ❖ Krematorija pakalpojuma popularitātes veicināšanai izvirzāma prasība krematorijas nomniekam sniegtajam kremācijas pakalpojumam ieviest kvalitātes vadības sistēmu – ISO standartu.
- ❖ Tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde nolīdzināto kapavietu un pamesto betona un granīta apmaļu smalcināšanas pakalpojuma iegādei.

- ❖ Kapsētu pārvaldes štatā pieņemt vairākus dārzniekus un konkrētos projektos piesaistīt ainavu arhitektu.
- ❖ Atvērtajās kapsētās jāveido sektori ar dažādu kapu apsaimniekošanas (maksas pakalpojuma) līmeņa nodrošināšanu.
- ❖ Jauna maksas pakalpojuma – apsaimniekošanas maksas – ieviešana kapu pārvaldes piedāvāto pakalpojumu klāstā. Papildināt cenrādi ar sniega tīrīšanu m² līdz kapa vietai.
- ❖ Kapu pārvaldes sniegto pakalpojumu un to izcenojumu ikgadēja caurskatīšana un apstiprināšana.

Apsaimniekošana

- ❖ Kapsētu apsaimniekošanā jāizmanto esošās kapsētu teritorijas, pilnveidojot to kapacitāti.
- ❖ Kapsētā augošo koku inventarizācija un novērtēšana.
- ❖ Paredzot jaunu apstādījumu ieviešanu, rekomendējami skujkoki, kas ievērojami samazina bioatkritumu daudzumu rudens periodā.
- ❖ Kapsētās jāuzstāda konteineri biomasas atkritumu savākšanai.
- ❖ Paredzēt apmeklētāju informēšanas pasākumus par atkritumu šķirošanu. Izskatīt iespēju saistošajos noteikumos aizliegt mākslīgo ziedu izmantošanu kapsētās (nolūkā reducēt neatbilstošo atkritumu piejaukumu daļu biomasas atkritumiem).
- ❖ Jāizvērtē konteineru izvietojums, lai tas netraucētu ainavai un ir pieejams apmeklētājiem.
- ❖ Lai īstenotu savlaicīgu lapu savākšanu kapsētās, paredzēt sezonālu palīgstrādnieku organizēšanu, kuri tiktu pieņemti darbā uz 2-3 kritiskajiem mēnešiem (septembrī-novembrī).
- ❖ Vienlaikus var izskatīt iespēju deleģēt kapsētu uzkopšanu PSIA Rīgas meži – jo šai iestādei ir pieejama šim nolūkam nepieciešama tehnika.
- ❖ Pārskatīt līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju, norādot uz kapsētu tradicionālo sakopšanas intensificēšanās sezonālītāti.
- ❖ Izvietot velonovietnes visās kapsētās.
- ❖ Kapsētu sektoros, kas tiek atvērti jaunu kapavieta ierīkošanai, kapavietas uzturēšanas līgumam jānosaka termiņš – 20-25 gadi.
- ❖ Pirms kapsētu paplašināšanas, jāveic biotopu izvērtēšana, lai tiktu identificēti potenciāli meža atslēgu biotopi.

- ❖ Bolderājas kapsētas paplašināšana jāveic līdzsvarojot publiskās intereses pretenzijās pret Bolderājas karjeru kā publisku peldvietu. Šai ziņā nav vēlama turpmāka kapsētas paplašināšana karjera virzienā.
- ❖ Efektīvai pieejamo apbedījuma vietu uzskaiti un administrēšanai, nepieciešams nodrošināt kapsētu pārvaldi ar funkcionālu informācijas sistēmu, kurā būtu iespējams pabeigt kapsētu digitālo kartēšanu, nodrošinot datu aktualizācijas (un koriģēšanas) funkcionalitāti.
- ❖ Lai nodrošinātu iespējami efektīvu izziņu sagatavošanu, papildus kapsētu digitālai kartēšanai nepieciešams turpināt mirušo reģistrācijas grāmatu skenēšanu un datu digitalizēšanu.
- ❖ Ieviešot IT sistēmu, jāparedz apmācība esošajiem kapsētu pārziņiem, kuri atbilstoši savai kompetencei, vēlāk īstenotu digitalizācijas informācijas apstrādi, nodrošinot tās pilnveidošanu. Šim nolūkam jāparedz atbalsts no domes IT speciālistiem.
- ❖ Jaunās Kapsētu informācijas sistēmas ieviešana, paredzot tai atbilstošu finansiālu, juridisku un kvalificēta personāla atbalstu.
- ❖ Aktēšana un kapavietas aprīkojuma atbilstības novērtēšana.
- ❖ Vienotu vadlīniju izstrāde, lai identificētu "nekoptas kapavietas".
- ❖ Aktētas kapavietas brīdinājuma zīmes izstrāde (funkcionalitātes nodrošināšanai).
- ❖ Nekopto (aktēto) kapavietu apzināšana, novērtēšana un pārplānošana, veidojot esošajā kapsētu teritorijās sektorus ar dažādiem funkcionāliem risinājumiem, kas atbilst izstrādātajam kapsētas projektam.
- ❖ Izvērtēt nolīdzināto kapavietu piemērotību virsapedījumiem vai urnu apbedījumiem. Tādējādi iegūtās brīvās vietas iekļaut kopējā kapsētas datu bāzē par apbedīšanai pieejamajām teritorijām.
- ❖ Kapsētās veidot *pieminekļu birzis*, kur vienkopus atrodas pieminekļi (ar vēsturisku liecību) no aktētajām kapavietām.
- ❖ Ja kultūrvēsturiskie aspekti pieļauj, atbilstoši izstrādātam slēgto kapsētu rekonstrukcijas projektam ierīkojami kolumbāriji vai sēru birzis.

Avoti

Literatūras avotu saraksts

1. Georgam Kūfaltam 150 gadu / sastādīja Hemma Kanšteina, Andris Zvirgzds. Rīga: Rīgas dārzi un parki, 2003 53 lpp. : il., karte ; 30 cm. Rīgas dārzu mākslas pamatlicēji .
2. Latvijas enciklopēdija. 3. sējums. Rīga : Valērija Belokoņa izdevniecība. 2005. 548. lpp. ISBN 9984-9482-3-4.
3. Latvijas ģeoloģiskā karte. Mērogs 1:200 000. 43. lapa - Rīga, 53. lapa - Ainaži. Valsts ģeoloģijas dienests. Rīga, 2000.
4. RĪGA. Enciklopēdija. Rīga, Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1988.
5. Rīgas apstādījumu un dabas teritoriju inventarizācija, I.Plikša, Rīga, 2004.
6. Эберхард Г. Я. Строение и развитие долин бассейна реки Даугава. Рига, Зинатне, 1972.

Interneta avotu saraksts

- I. Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) uzturētās Dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols”: <http://ozols.daba.gov.lv/>
- II. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts VKPAI mājas lapā: <http://saraksts.mantojums.lv/lv/piemineklu-saraksts/>

Citi datu avoti

- A. Iekšējā sarakste starp RD Pilsētas attīstības departamentu un RD ģeogrāfijas departamentu par kapsētai rezervētajām pašvaldības zemēm.
- B. RD Pilsētas attīstības departamenta teritorijas plānojuma projekta materiāli.
- C. VKPAI iesniegtais saraksts ar Rīgas kapsētās reģistrētajiem valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu

1. PIELIKUMS

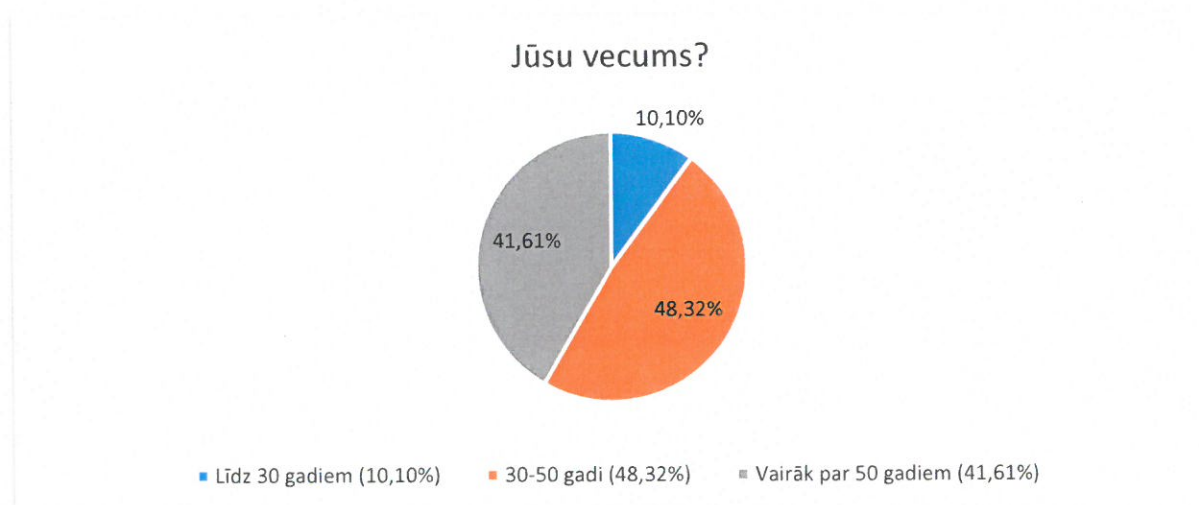
Sabiedriskās aptaujas rezultāti

Kapsētu attīstības un apsaimniekošanas koncepcijas aptaujas rezultāti

Latvijā apbedījumu kultūra tradicionāli ieņem nozīmīgu vietu tās iedzīvotāju dzīvē: kapu svētki, svecīšu vakars, mirušo piemiņas diena, mākslinieku kapu kalniņš, sēru alejas u.tml. Tomēr pēdējā laikā ir mainījies cilvēku dzīves veids, komunikācija, saskarsme, pulcēšanās un biedrošanās iespējas un paradumi, dzīves un darba apstākļi. Liela daļa iedzīvotāju ir mobili un vairs nedzīvo tajā ģeogrāfiskajā vietā, kur ir viņu piederīgo apbedījumu vietas. Līdzīgas tendences ir vērojamas visā pasaulē, līdz ar to tiek ieviestas arī citas apbedījumu formas un tradīcijas līdzās jau pastāvošajām.

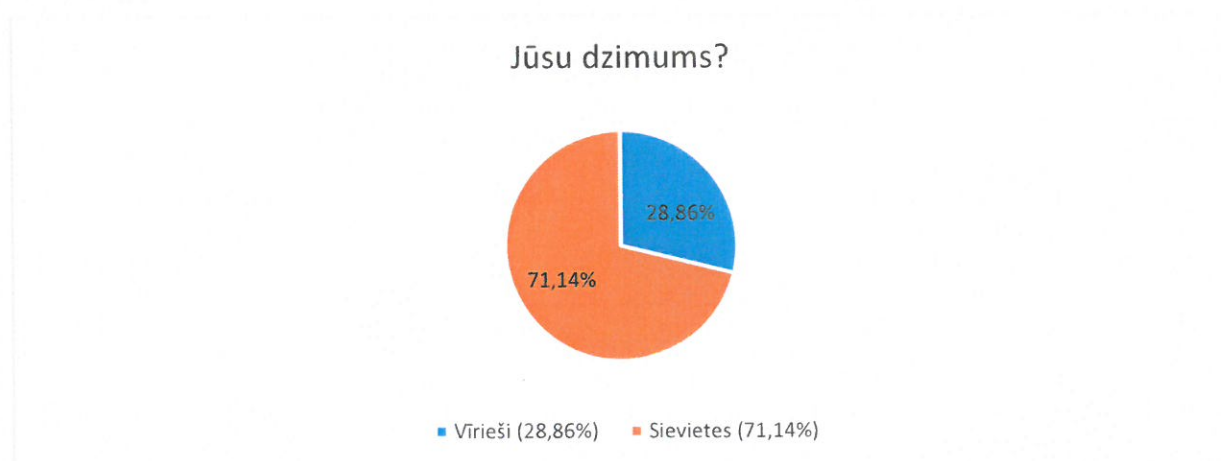
Rīgas Domes Mājokļu un vides departamenta kapsētu pārvaldes projektā – jaunas kapsētu koncepcijas izstrāde Rīgas pilsētai – tika izveidota aptaujas anketa, kurā ietverti jautājumi par apbedījumu kultūru, tradīcijām, dzīves pārlicību un citu aspektu nozīmīgumu cilvēku dzīvēs. Aptauja bija pieejama RD MVD un SIA “Vides Konsultāciju Birojs” mājas lapās.

Aptaujā piedalījušies 256 respondenti dažādās vecuma grupās. Lielākā daļa aptaujas dalībnieku ir vecumā no 30-50 gadiem, kā arī cilvēki, kas vecāki par 50 gadiem. Skatīt 1.attēlu.

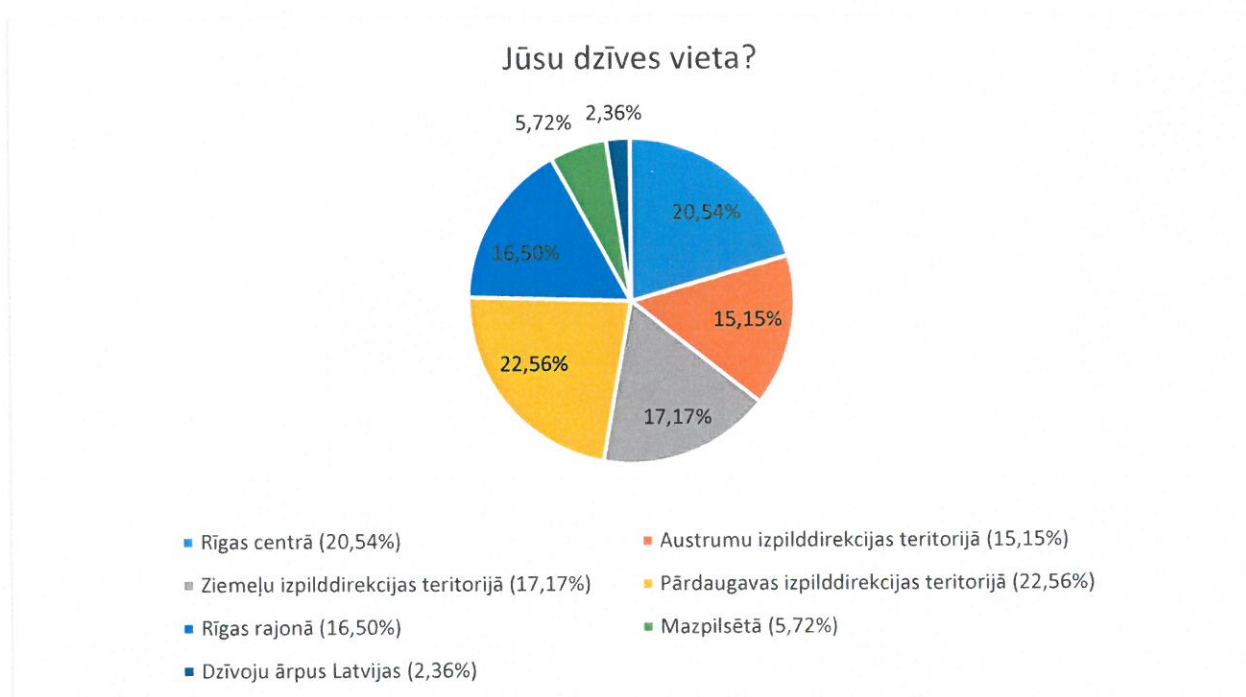
1.attēls. Aptaujas dalībnieku vecuma sadalījums.

Lielākā daļa aptaujas dalībnieku ir bijušas sievietes (71,14%). Skatīt 2.attēlu.

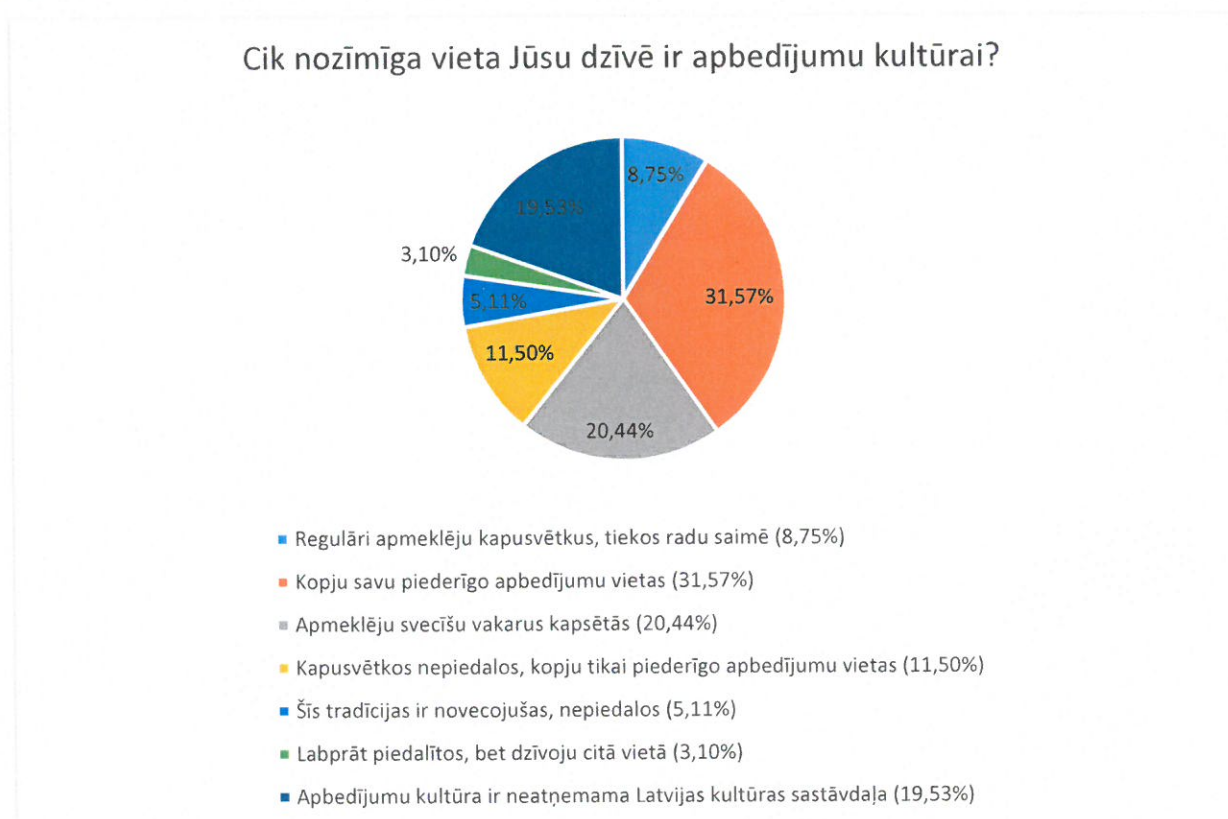
2.attēls. Aptaujas dalībnieku dzimuma struktūra.

Respondentu dzīvesvietas: vairāk kā 75% ir Rīgas pilsētas iedzīvotāji, daļa dzīvo Rīgas rajonā vai kādā no Latvijas mazpilsētām, bet ārpus Latvijas – mazāk par 3%. Respondentu dzīves vietai nav saistības ar kādas konkrētas kapsētas novērtējumu, jo katrā izpilddirekcijā ir atšķirīgs iedzīvotāju skaits, kā arī atšķirīgs kapsētu lielums un skaits. Skatīt 3.attēlu.

3.attēls. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas.

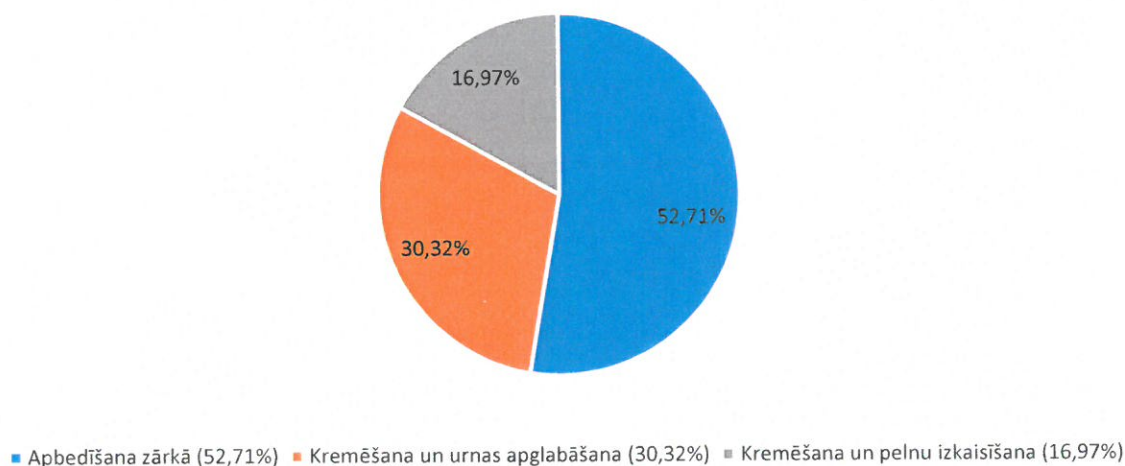
Tika uzdoti arī jautājumi, kas attiecas uz mentālo dzīves pusi un attieksmi pret apbedījumu kultūru. Apbedījumu vietu apmeklēšana un attieksme pret to ir salīdzinoši subjektīvs viedoklis. Skatīt 4.attēlu.

4.attēls. Respondentu viedoklis par apbedījumu kultūru viņu dzīvēs.

Viedokļi par pieņemamāko apbedīšanas veidu ir atšķirīgi. Puse no respondentiem atbalsta tradicionālo apbedīšanas veidu – cilvēka mirstīgo atlieku apbedīšanu zārkā –, bet gandrīz tikpat daudz – kremēšanu. Pelnu uzglabāšana urnās un centralizēta izvietošana kolumbārijos respondentu vidū ir pieņemamāka par pelnu izkaisīšanu apkārtējā vidē. Skatīt 5.attēlu.

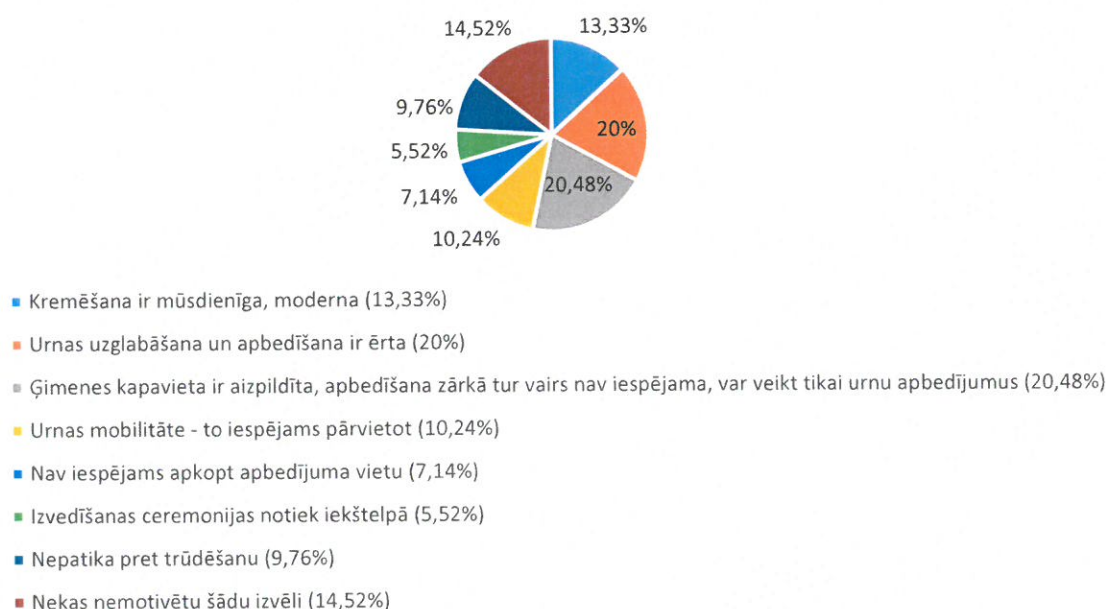
Kāds apbedīšanas veids jums šķiet vispieņemamākais?

5.attēls. Pieņemamākie apbedīšanas veidi.

Respondentu vidū viens no galvenajiem iemesliem, lai izvēlētos kremāciju, ir brīvas vietas trūkums ģimenes kapavietā, kas liedz apbedīšanu zārkā, bet ļauj veikt urnu apbedījumus. Aptaujas rezultātos parādās arī atbildes, kas saistītas ar personiskiem uzskatiem, piemēram, nepatika pret trūdēšanu u.c. Skatīt 6.attēlu.

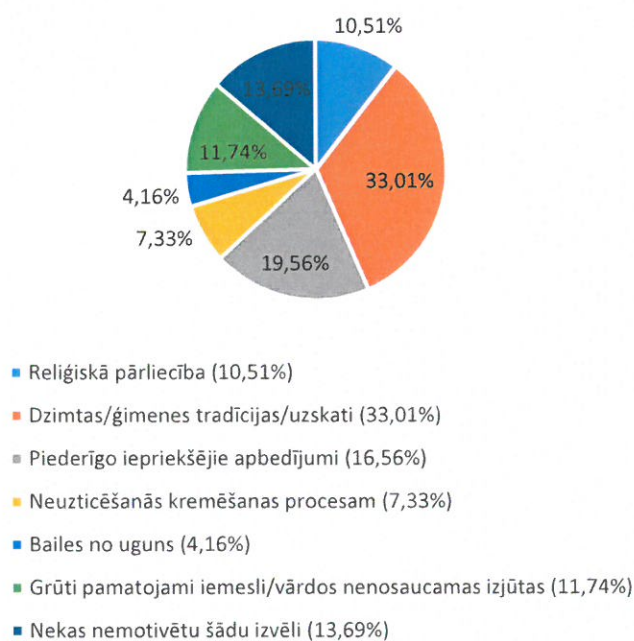
Kas motivētu izvēlēties kremēšanu?

6.attēls. Kas respondentus motivētu veikt kremāciju.

Galvenokārt, respondenti izvēlētos apbedīšanu zārkā (33%), jo tādas ir viņu dzimtas/ģimenes tradīcijas. Viedokļu dažādība par zārku apbedījumiem ir saistīta ar reliģisko pārliecību, neuzticēšanos kremēšanas procesam, bailēm no uguns un citiem iemesliem. Skatīt 7.attēlu.

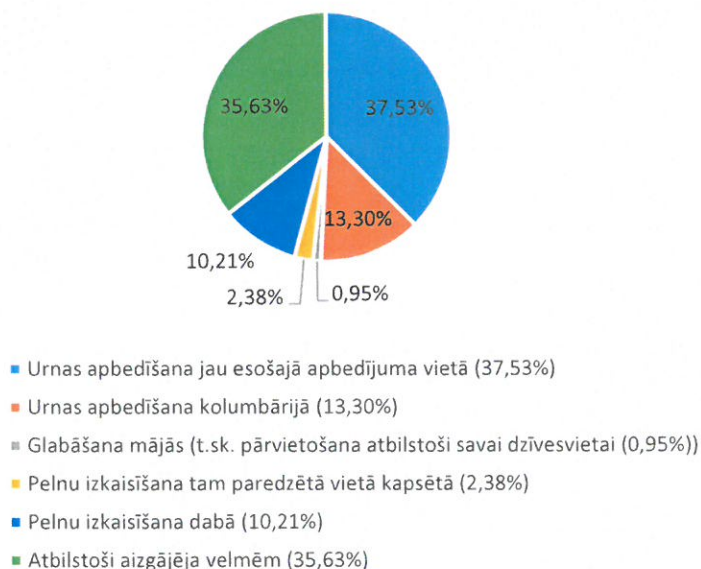
Kas motivētu izvēlēties apbedījumu veidu - apbedīšanu zārkā?

7.attēls. Iemesli apbedīšanai zārkā.

Vispieņemamākās rīcības ar kremētā mirušā pelniem ir urnas apbedījums jau esošā apbedījuma vietā (37,53%) un mirušā apbedīšana atbilstoši izteiktajām vēlmēm (35,63%). Daļai respondentu pieņemama ir arī pelnu izkaisīšana dabā, glabāšana mājās vai urnas novietošana kolumbārijā. Skatīt 8.attēlu.

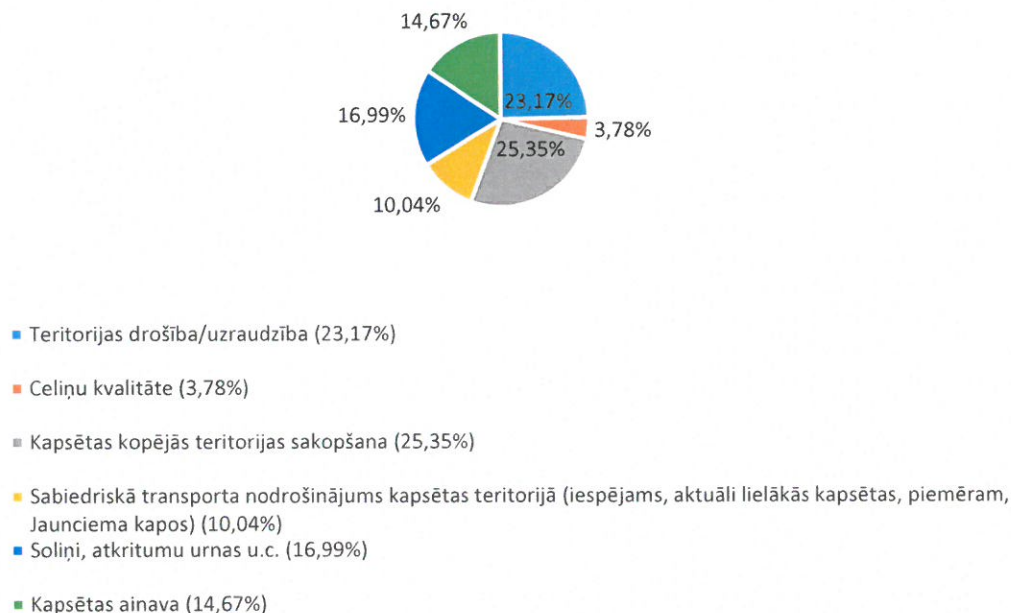
Kāda, Jūsuprāt, ir vispieņemamākā rīcība ar kremētā mirušā pelniem?

8.attēls. Pieņemamākās rīcības ar kremēto mirušo pelniem.

Kapsētu teritorijas un apbedījumu vietas pieejamība un sakoptība ir svarīgi faktori, kas rada atbilstošu atmosfēru kapsētu apmeklējumiem un uzlabo apbedījumu kultūru. Apkopojot aptaujas rezultātus, tika identificēts, ka galvenie kapsētu teritorijas kvalitāti raksturojošie faktori ir teritorijas drošība un uzraudzība, kā arī regulāra kapsētu teritoriju sakopšana. Citi faktori ir vairāk saistīti tieši ar kapsētas infrastruktūru. Skatīt 9.attēlu.

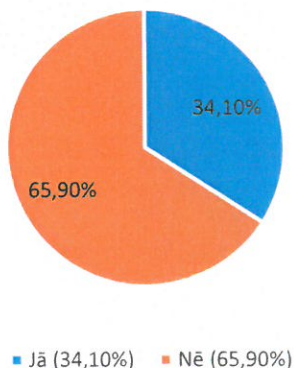
Kas Jums saistībā ar kapsētas teritoriju/apbedījuma vietu ir nozīmīgi?

9.attēls. Svarīgākie faktori vides kvalitātes uzlabošanā kapsētās.

Respondentu viedoklis par iespēju ieviest ikgadējo kopējās kapsētas teritorijas apsaimniekošanas maksu, lai uzlabotu tās apsaimniekošanu, ir negatīvs. Šāda apsaimniekošanas maksa būtu simbolisks maksājums, kas gala rezultātā sniegtu būtiskus uzlabojumus kapsētu vides kvalitātes uzlabošanā. Skatīt 10.attēlu.

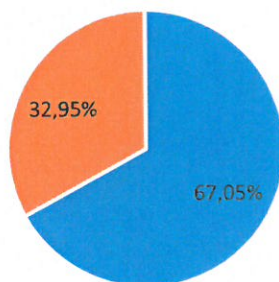
Vai uzskatāt, ka kapsētu apsaimniekošanas uzlabošanas nolūkā būtu jānosaka ikgadējā kopējās teritorijas apsaimniekošanas maksa?

10.attēls. Viedoklis par apsaimniekošanas maksas noteikšanu kapsētās.

Noskaidrots, ka lielākā daļa aptaujāto respondentu uzskata, ka kapsētas apsaimniekošanas maksu varētu aprēķināt pēc kapavietas platības, nevis veikt konstantu maksājumu neatkarīgi no kapavietas platības vai kapavietas turētājam piederošo kapavieta skaita. Skatīt 11.attēlu.

Ja uzskatāt, ka apsaimniekošanas maksu varētu piemērot, kā tā būtu jāpiemēro?

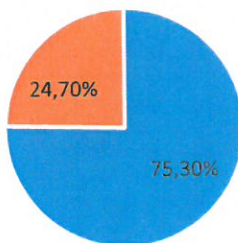

■ Aprēķinot pēc kapavietas platības (67,05%) ■ Vienādi no katras kapavietas turētāja (neatkarīgi no platības) (32,95%)

11.attēls. Viedoklis par kapsētu apsaimniekošanas maksas aprēķina kārtību.

Rīgas teritorijā ir vairākas slēgtās kapsētas, kurās apbedīšana vairs nenotiek, un tās kalpo kā rekreācijas un kultūrvēsturisko pieminekļu atrašanās vieta. Aptaujā tika uzdots jautājums, vai būtu pieļaujams atvērt slēgtās kapsētas urnu apbedījumiem, saglabājot visus kultūrvēsturiskos pieminekļus, kā arī ievērojot visas ētikas normas. Skatīt 12.attēlu.

Vai, Jūsprāt slēgtajās kapsētās (tādās, kurās vairs nav iespēju ierādīt jaunas kapu vietas, piemēram, Mārtiņa kapi, Torņakalna kapi) būtu jāveic urnu apbedījumi?

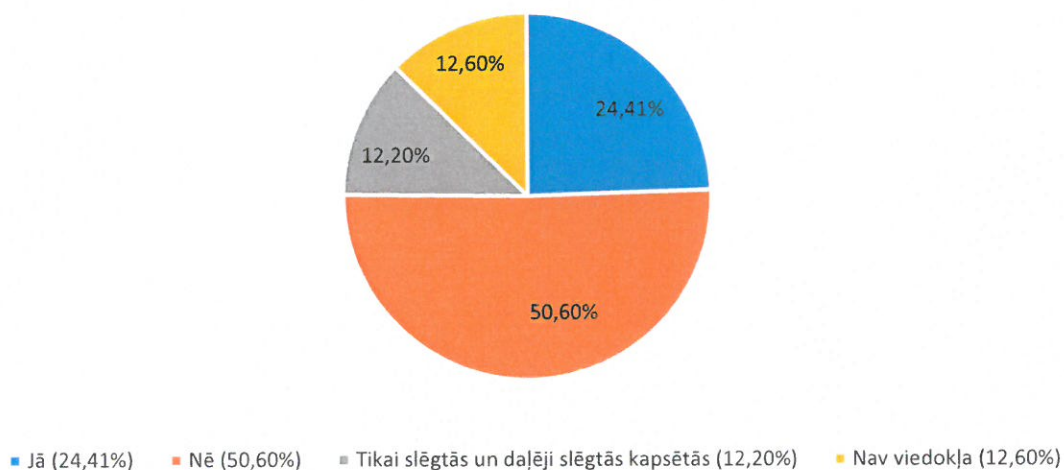

■ Jā (75,30%) ■ Nē (24,70%)

12.attēls. Viedoklis par slēgto kapsētu atvēršanu urnu apbedījumiem.

Mūsdienās ir vērojams, ka apbedījumu vietas kapsētās ir ļoti atšķirīgas, kas varētu būt saistīts gan ar reliģisko piederību, gan atšķirīgiem uzskatiem, kā arī finansiālajām iespējām. Aptaujas dalībnieki lielākoties neatbalsta vienotu nosacījumu piemērošanu apbedījumu vietām. Gandrīz puse aptaujāto atbalsta, daļēji atbalsta šo prasību noteikšanu vai arī tiem nav viedokļa šajā jautājumā. Skatīt 13.attēlu.

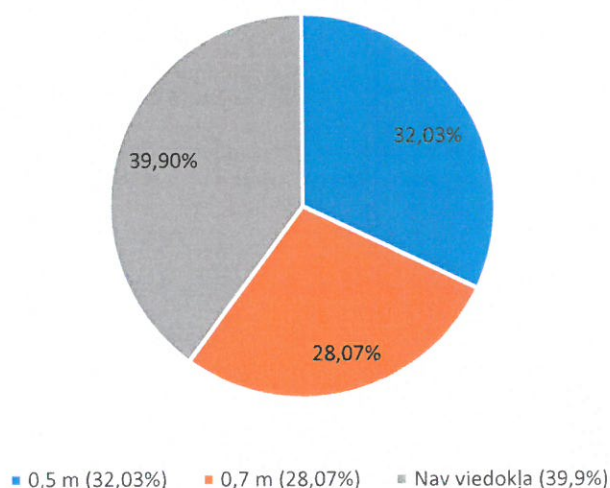
Vai, Jūsaprāt, kapsētas būtu izvirzāmi nosacījumi kapu pieminekļiem - to stilam, izmēram vai materiāliem?

13.attēls. Viedoklis par vienotiem nosacījumiem kapsētās izvietotajiem pieminekļiem un citiem objektiem.

Dzīvžogu augstums pie kapavietām ir viens no svarīgākajiem ainavu veidojošajiem elementiem. Apmēram 40% respondentu nav viedokļa šajā jautājumā, bet 60% ir definējusi savu nostāju par pieļaujamo dzīvžogu augstumu. Noteikts dzīvžogu augstums veido sakoptu ainavu, kā arī zemāks dzīvžogu augstums paplašina telpisko uztveri kapsētas teritorijā. Skatīt 14.attēlu.

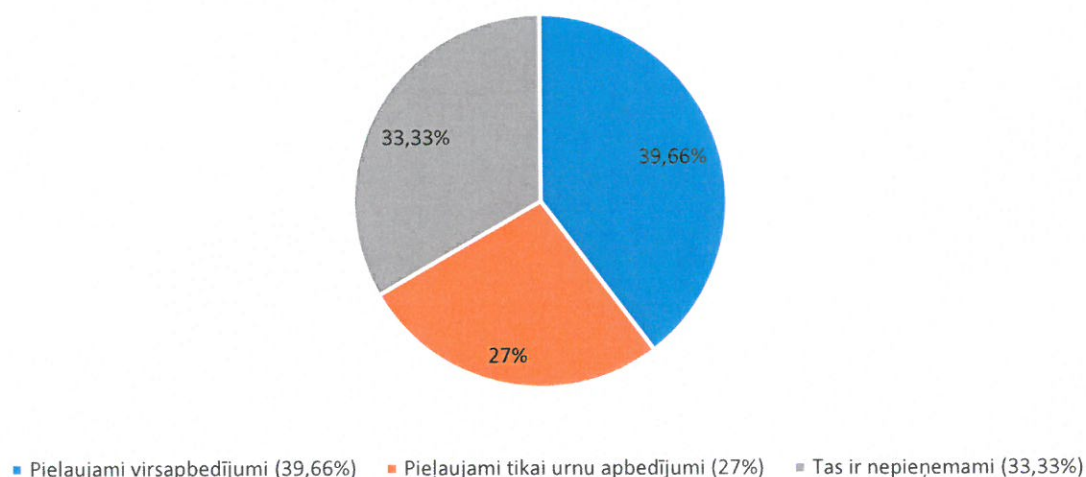
Kādi apstādījumi (dzīvžogi) ir pieļaujami, lai veidotu kapsētas kopējo ainavu?

14.attēls. Viedoklis par pieļaujamo dzīvžogu augstumu.

Bieži rodas situācijas, kad kapavietu apsaimniekotāji vairs neveic šos pienākumus vai arī ir miruši, un kapavieta paliek neapsaimniekota. Līdz ar to aktualizējas jautājums par aktēto kapavietu nodošanu jauniem apsaimniekotājiem. Viena trešdaļa aptaujāto respondentu pilnībā noraida šo risinājumu, bet gandrīz divas trešdaļas respondentu uzskata, ka ir pieļaujama kapavietas nodošana jauniem apsaimniekotājiem. Skatīt 15.attēlu.

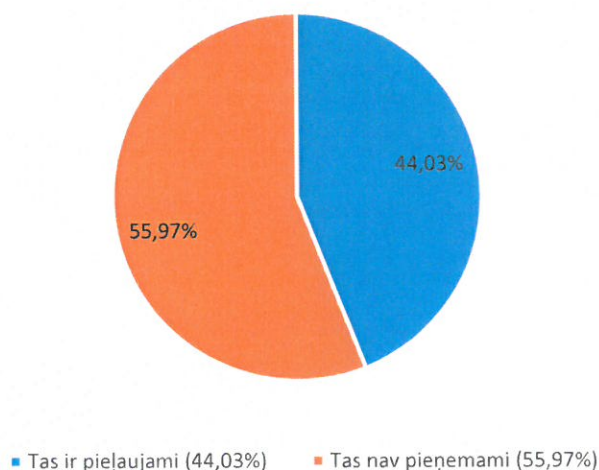
Vai, Jūsaprāt, ir pieļaujama aktētu kapavietu nodošana jauniem apsaimniekotājiem?

15.attēls. Viedoklis par aktētu kapavietu nodošanu jauniem apsaimniekotājiem.

Kapsētas ir plašas teritorijas, kurās cilvēki uzturas salīdzinoši nedaudz. Šo situāciju izmanto suņu īpašnieki, kuri ved suņus pastaigās uz kapsētām. Lielākā daļa aptaujas dalībnieku suņu atrašanos kapsētās uzskata par nepieņemamu. Suņu atrašanās kapsētu teritorijā rada drošības riskus citiem kapsētas apmeklētājiem un var veicināt teritorijas piemēslošanu. Skatīt 16.attēlu.

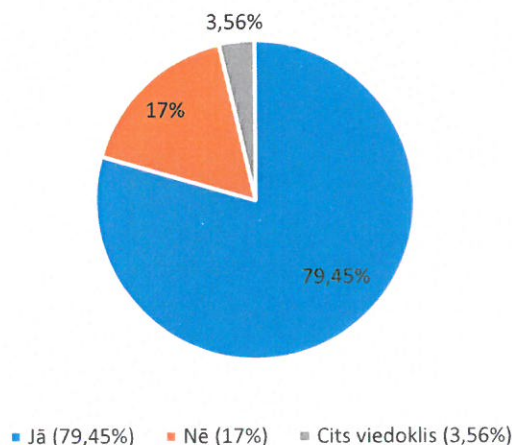
Vai, Jūsaprāt, ir pieļaujams, ka kapsētās staigā ar suņiem?

16.attēls. Viedoklis par suņu pastaigām kapsētu teritorijā.

Visā pasaulē ir daudz kapsētas, kurās ir apglabāti sabiedrībā populāri un pazīstami cilvēki, kas pastiprināti piesaista tūristus un citus kapsētu apmeklētājus. Viens no priekšlikumiem ir slēgtās kapsētas Rīgas teritorijā pārveidot par tūrisma apskates objektiem, tādējādi radot papildus interesi un apmeklētāju plūsmu kapsētu teritorijās. Skatīt 17.attēlu.

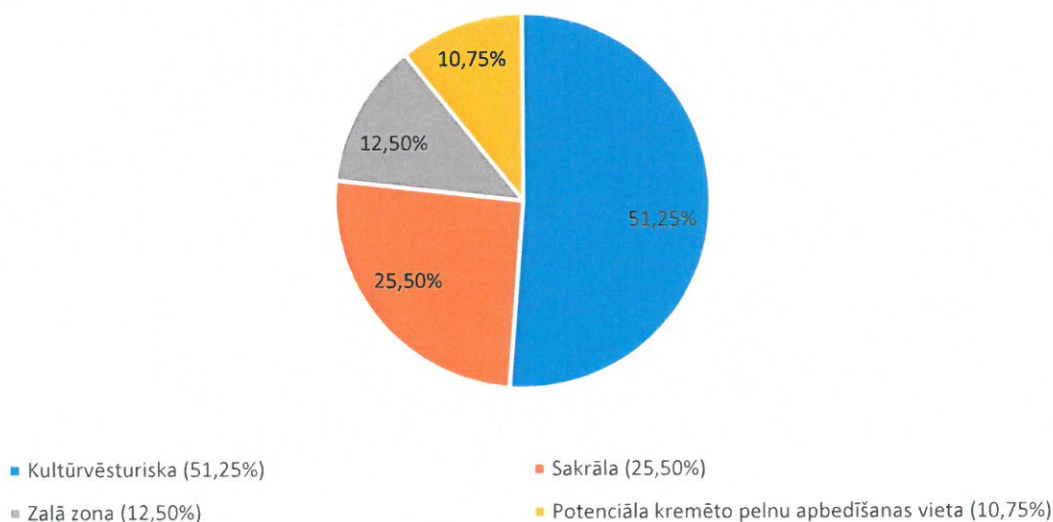
Vai, Jūsaprāt, būtu pieļaujama slēgto kapsētu pārveidošana par tūrisma apskates objektiem, ievērojot zināmas uzvedības normas?

17.attēls. Viedoklis par slēgto kapsētu pārveidošanu par tūrisma apskates objektiem.

Puse no aptaujātajiem respondentiem uzskata, ka slēgtajām kapsētām ir kultūrvēsturiska vērtība. Tāpat pastāv viedoklis, ka šīm kapsētām ir sakrāla vērtība un ka tās pilda zaļās zonas funkciju. Tā ir arī potenciāla kremēto mirušo pelnu apbedīšanas vieta. Skatīt 18.attēlu.

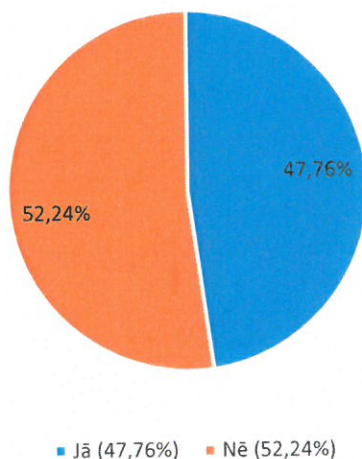
Kāda, jūsaprāt, ir galvenā slēgto kapsētu vērtība?

18.attēls. Viedoklis par slēgto kapsētu galveno vērtību.

Mūsdienās, kad Latvijā un Rīgā ir sastopamas dažādas reliģijas, rodas jautājums, vai katrai no konkrētajām reliģijām ir jābūt iedalītam atsevišķam apbedīšanas sektoram kapsētās. Vienlīdz daudz respondentu šo ideju gan atbalsta, gan noliedz. Skatīt 19.attēlu.

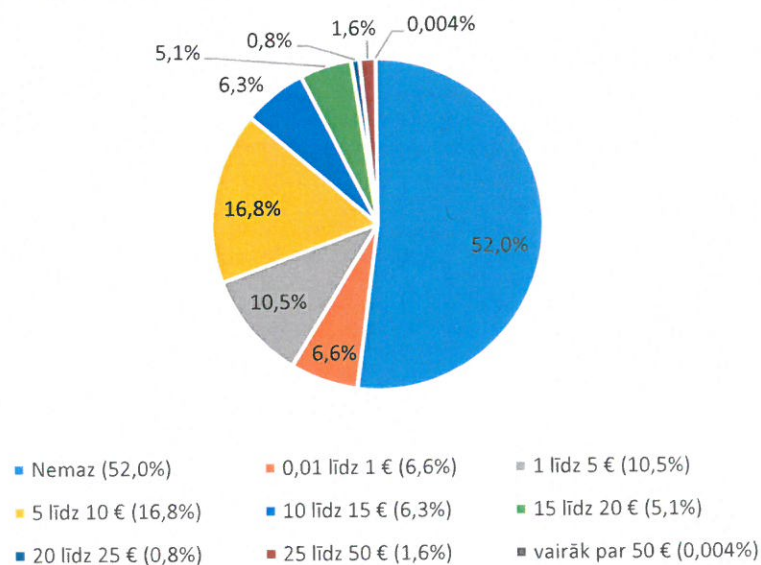
Vai, plānojot jaunus kapsētu sektorus, būtu lietderīgi iedalīt atsevišķus apbedījumu sektorus pēc reliģiskās piederības?

19.attēls. Viedoklis par jauno kapsētu sadalīšanu sektoros pēc reliģiskās piederības.

Respondentu viedokļi par kapsētas apsaimniekošanas maksas lielumu nav vienoti. Lielākā daļa respondentu nav gatavi maksāt par kapsētu apsaimniekošanu, bet 48 % respondentu apsver šādu iespēju. Skatīt 20.attēlu.

Kapsētas apsaimniekošanas maksa gadā

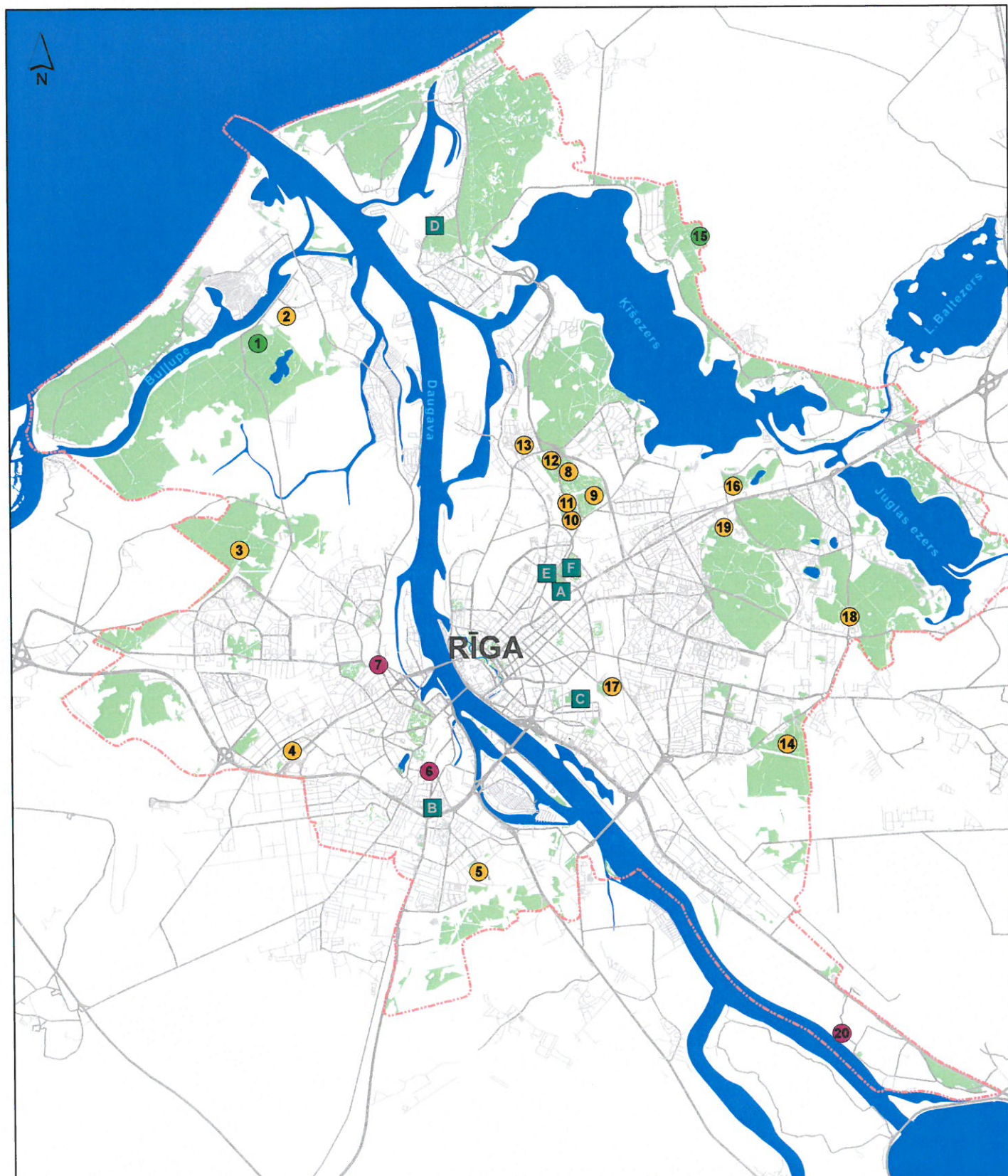

20.attēls. Viedoklis par piemērojamo kapsētas apsaimniekošanas maksu gadā.

2. PIELIKUMS

Kartoshēmas:

- 1. Rīgas kapsētu izvietojums**
- 2. Kapsētām pieguļošās teritorijas**

Apzīmējumi

valdījums, numurs

① Pašvaldības

A Baznīcas

Statuss

Atvērtas

Daļēji slēgtas

Slēgtas

Saraksts

1 Bolderājas kapsēta

2 Vecā Bolderājas kapsēta

3 Lāčupes kapsēta

4 Pleskodāles kapsēta

5 Ziepniekkalna kapsēta

6 Torņakalna kapsēta

7 Mārtiņa kapsēta

8 I Meža kapsēta

9 II Meža kapsēta

10 Miķeļa kapsēta

11 Raiņa kapsēta

12 Sarkandaugavas kapsēta

13 Sarkandaugavas Kalna kapsēta

14 Pļavnieku kapsēta

15 Jaunciema kapsēta

16 Jaunā Ebreju kapsēta

17 Matīsa kapsēta

18 Biķeru kapsēta

19 Juglas kapsēta

20 Kapsiļa kapsēta

A Ivana kapsēta

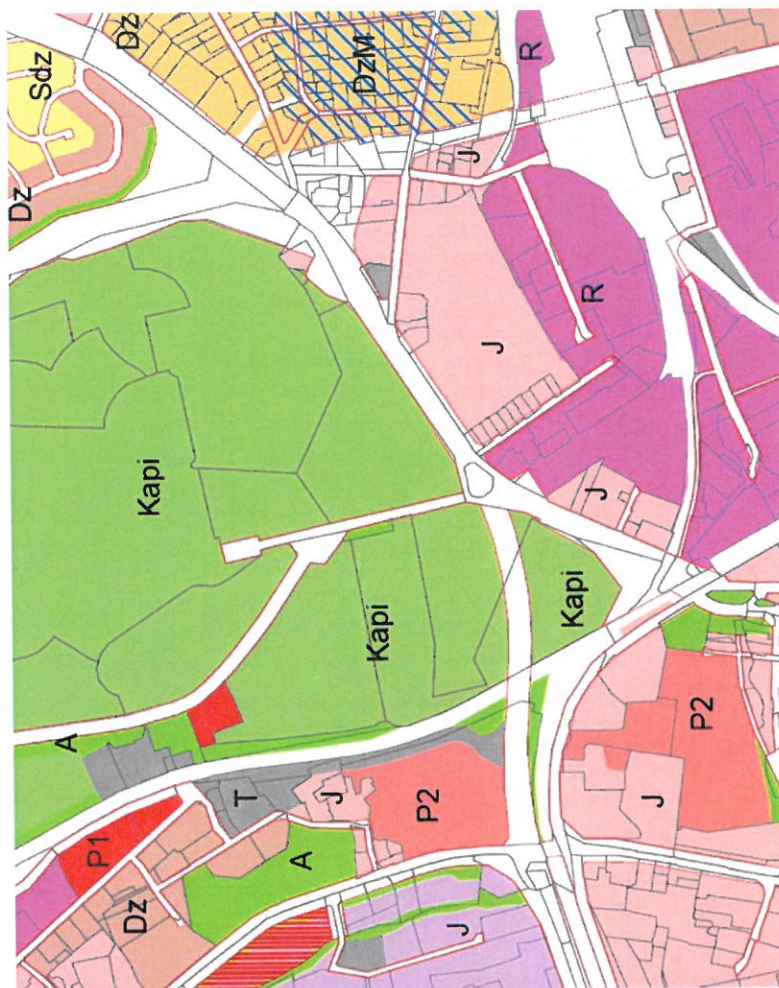
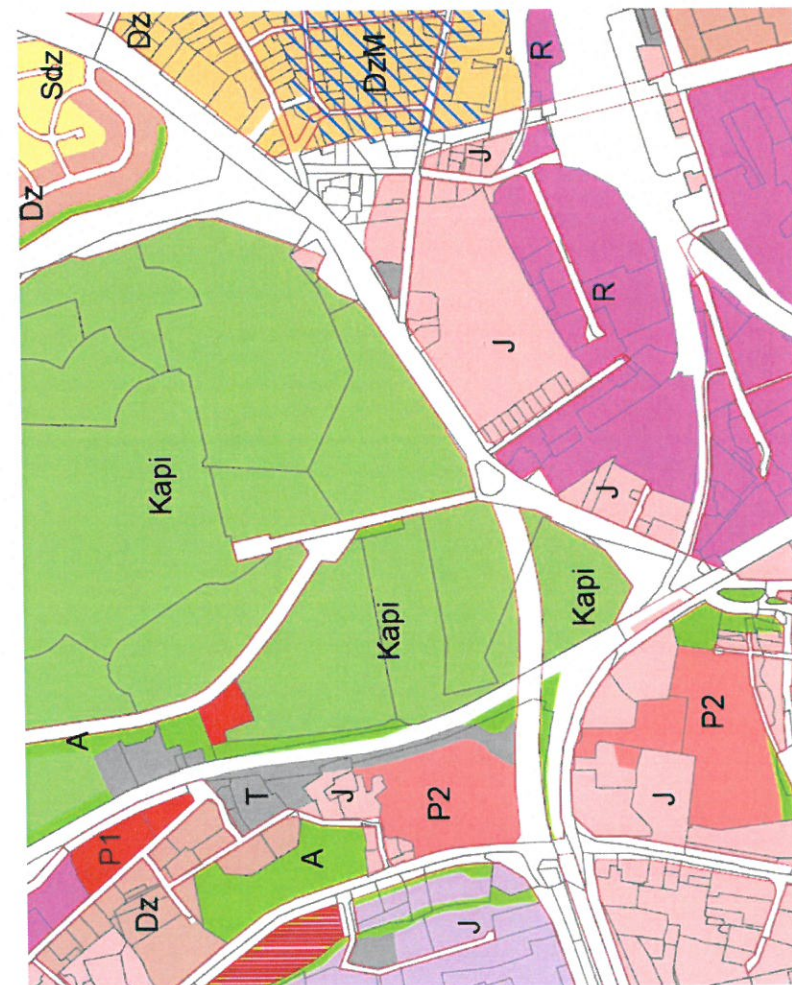
B Torņakalna pareizticīgo kapsēta

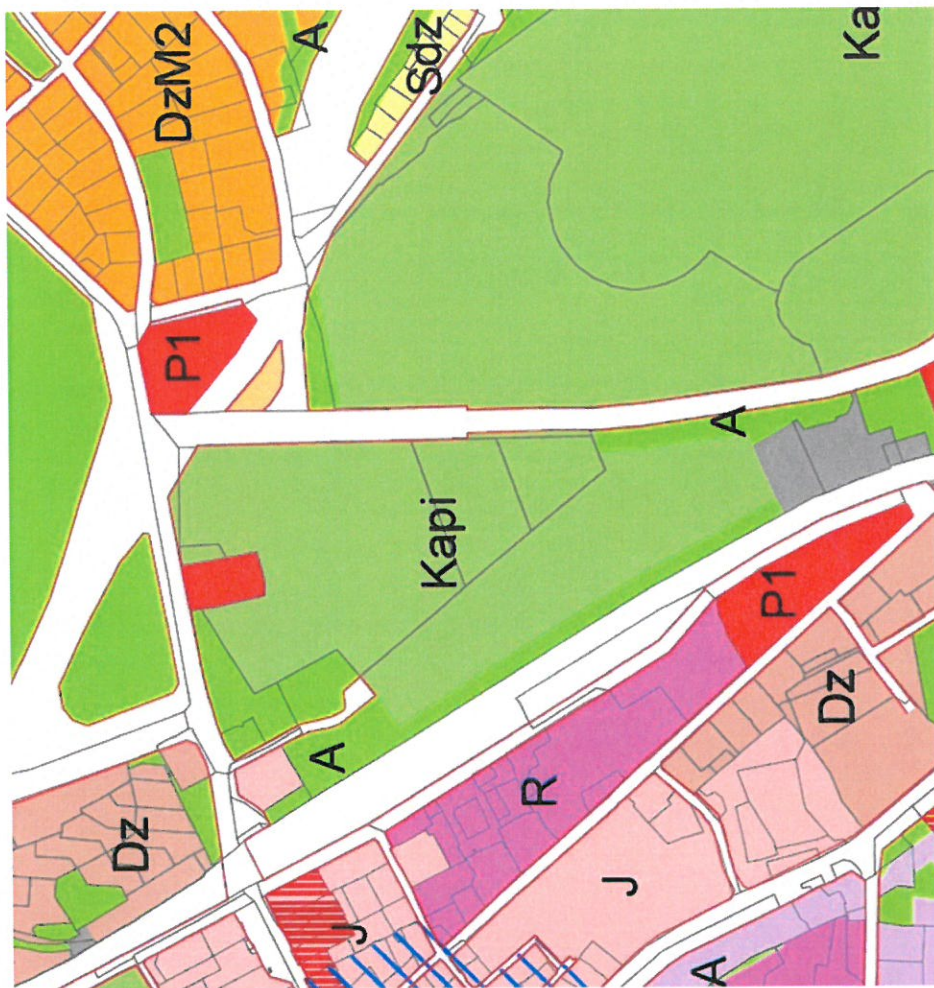
C Pokrova kapsēta

D Vecmīlgrāvja kapsēta

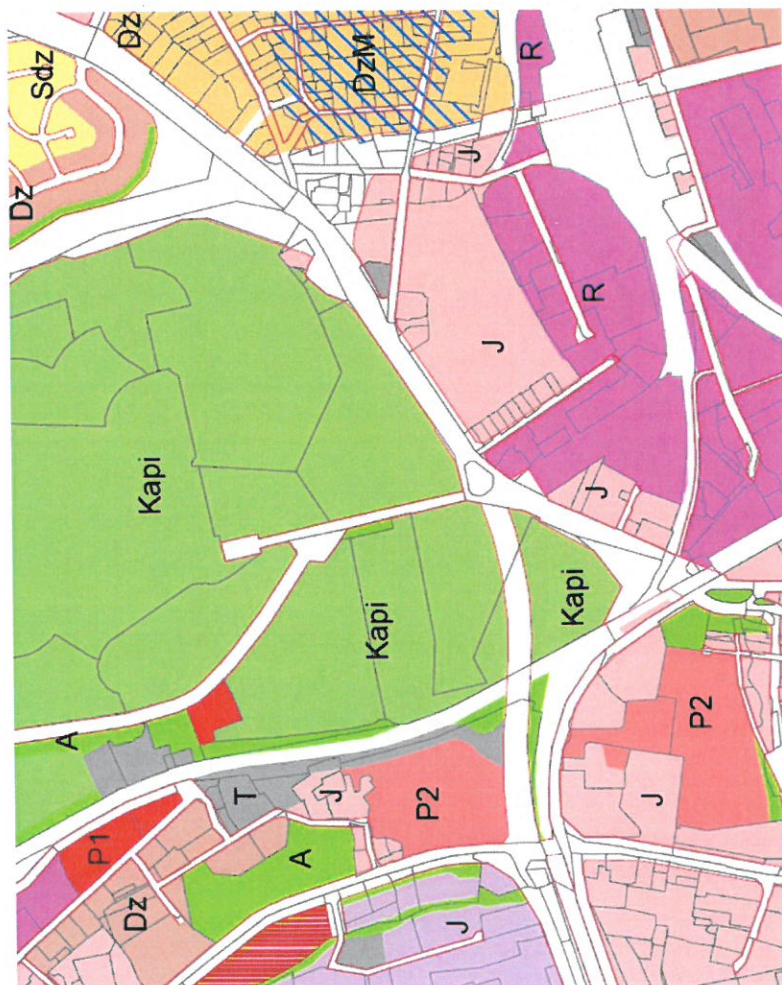
E Jēkaba kapi

F Lielie kapi

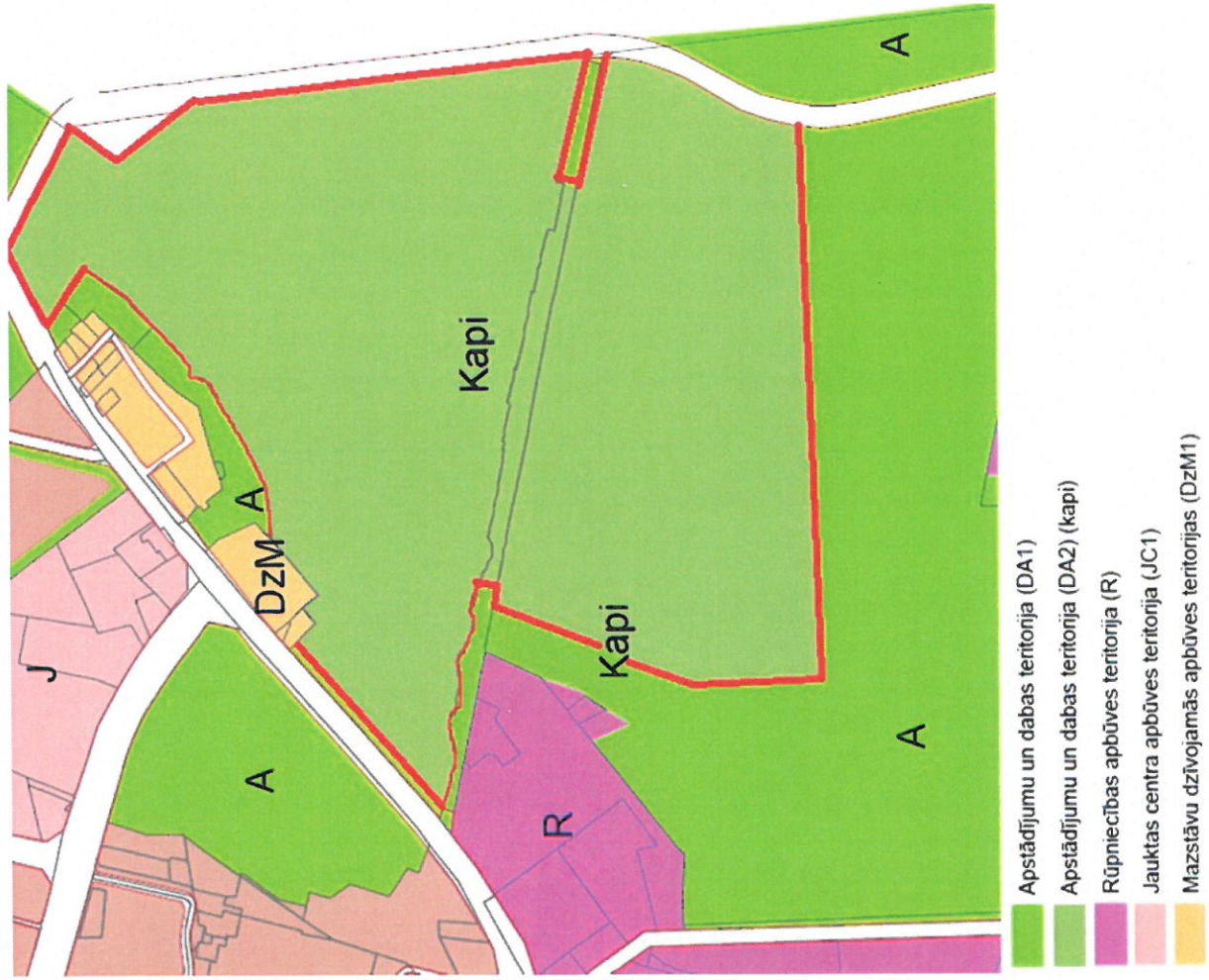

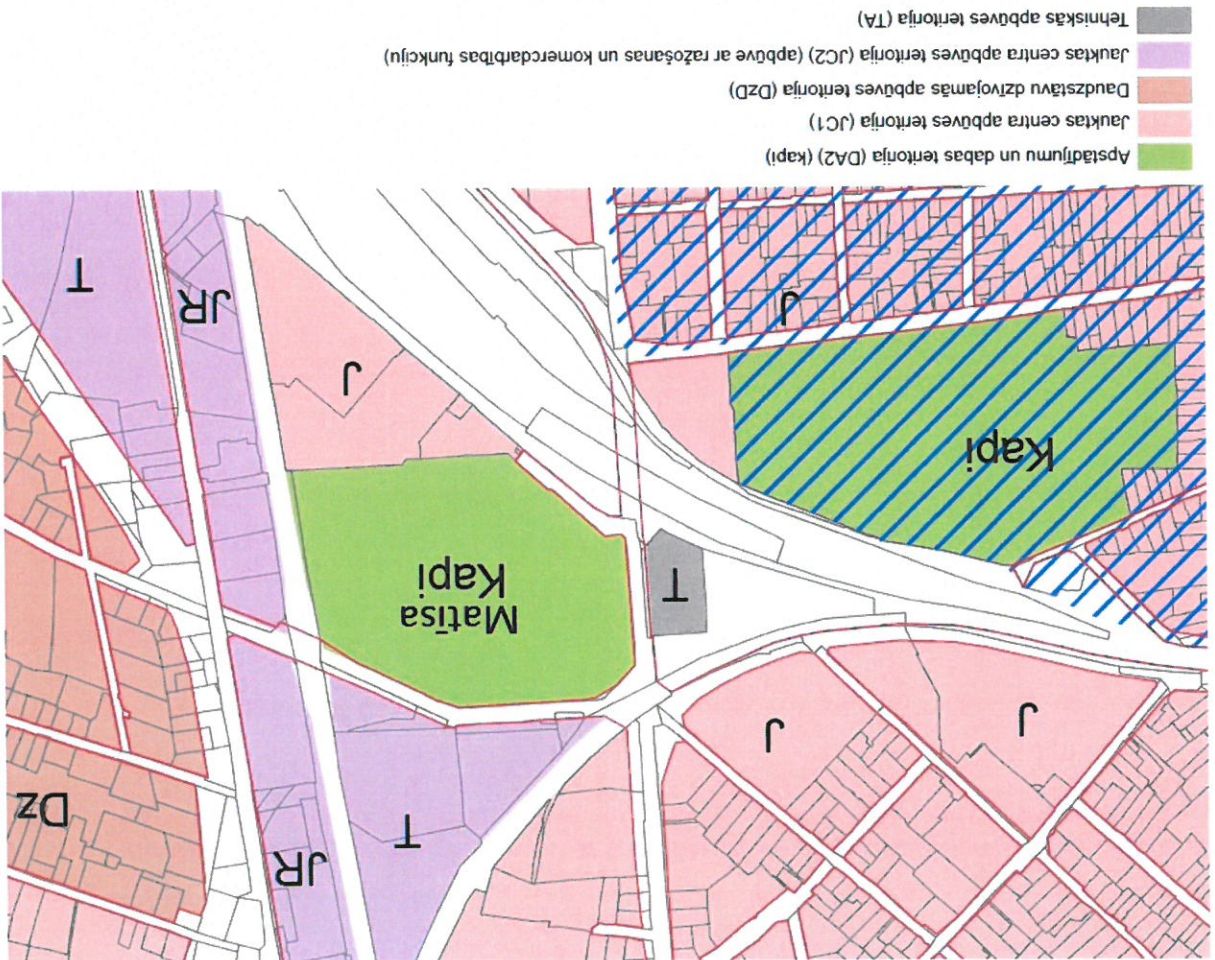
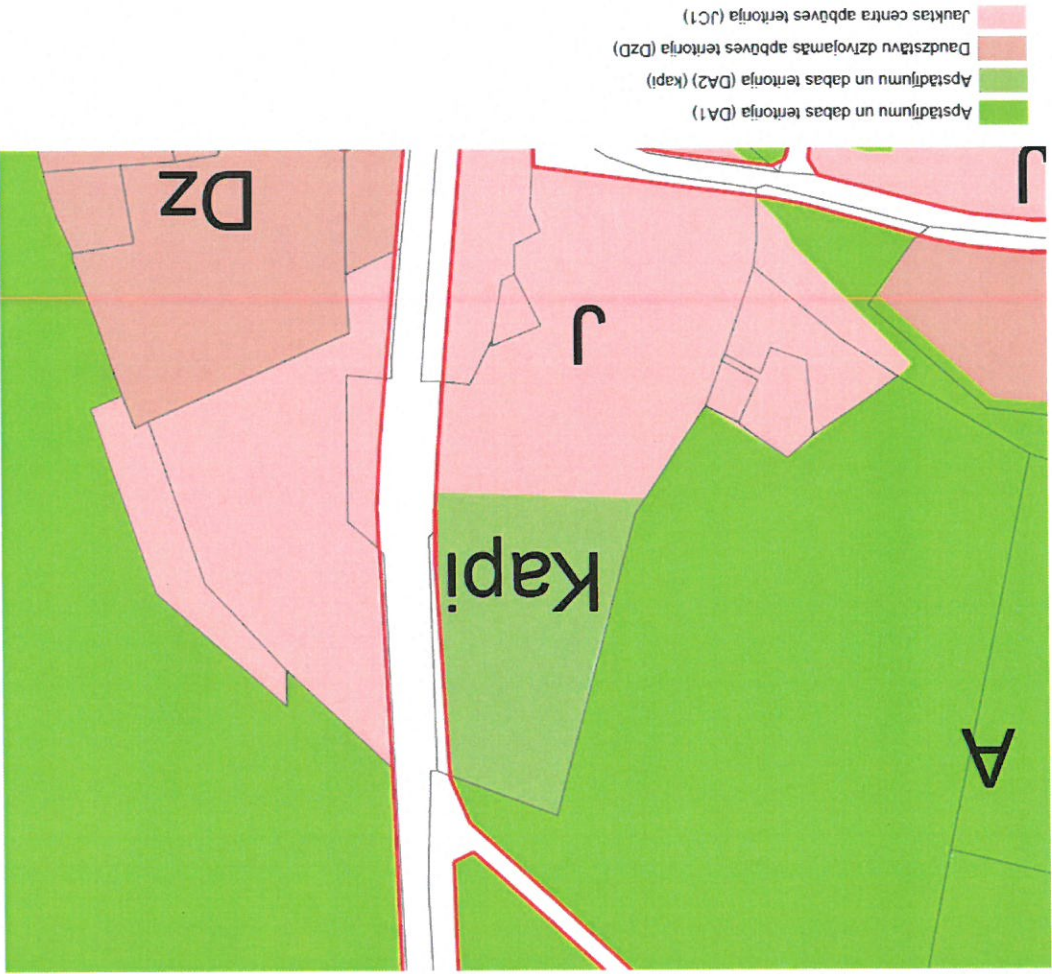
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA2) (kapi)
- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (Dz M2) (apbūve ar apstādījumiem)
- Publiskās apbūves teritorija (P1)
- Rūpniecības apbūves teritorija (R)
- Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)
- Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)

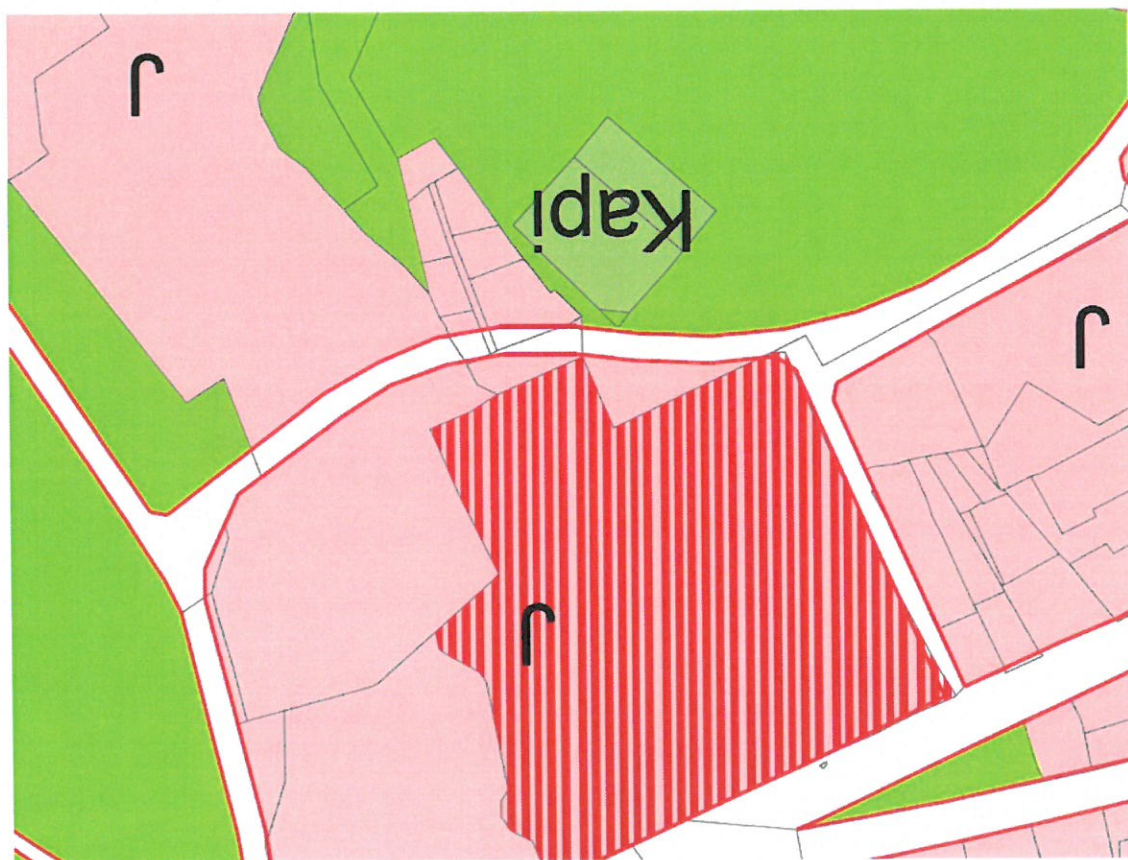

- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA2) (kapi)
- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (Dz M2) (apbūve ar apstādījumiem)
- Publiskās apbūves teritorija (P1)
- Rūpniecības apbūves teritorija (R)
- Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)
- Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)
- Publiskās apbūves teritorija (P2) (apbūve ar apstādījumiem)

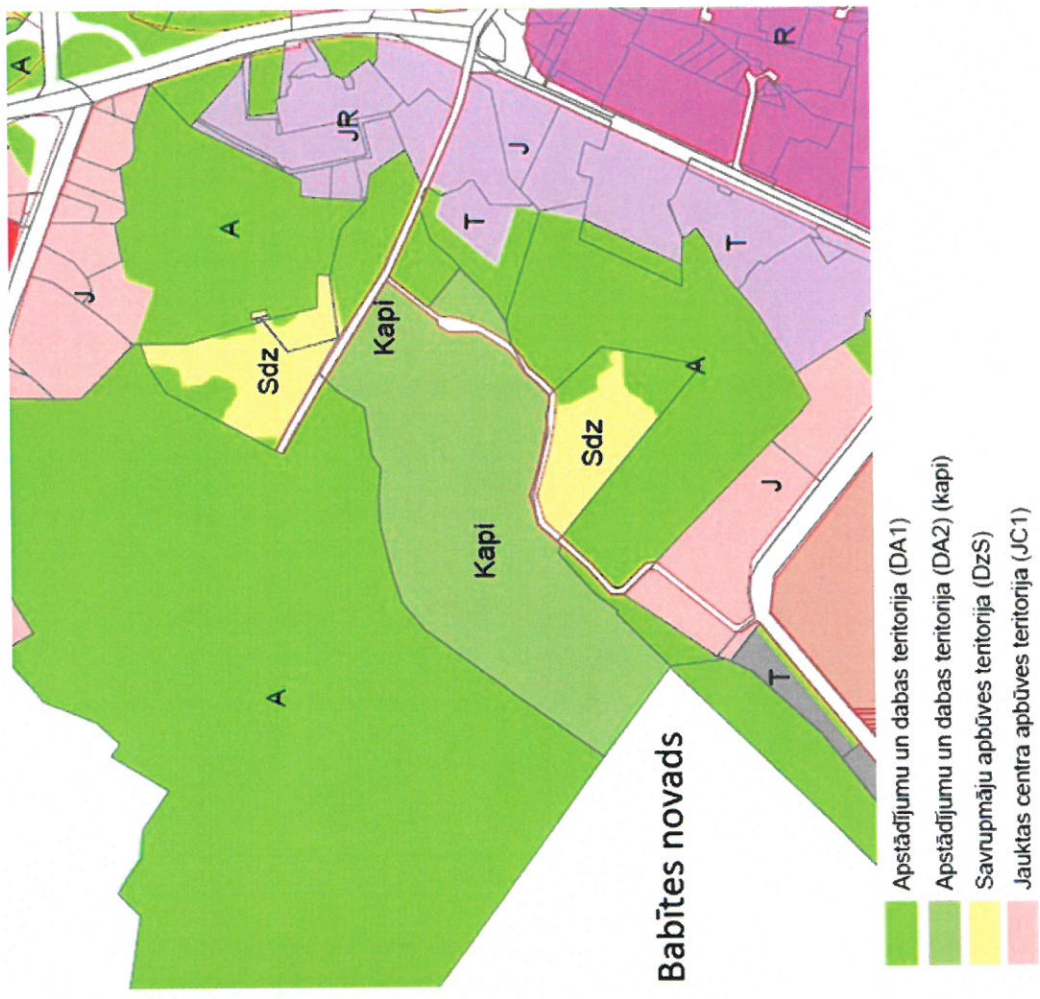
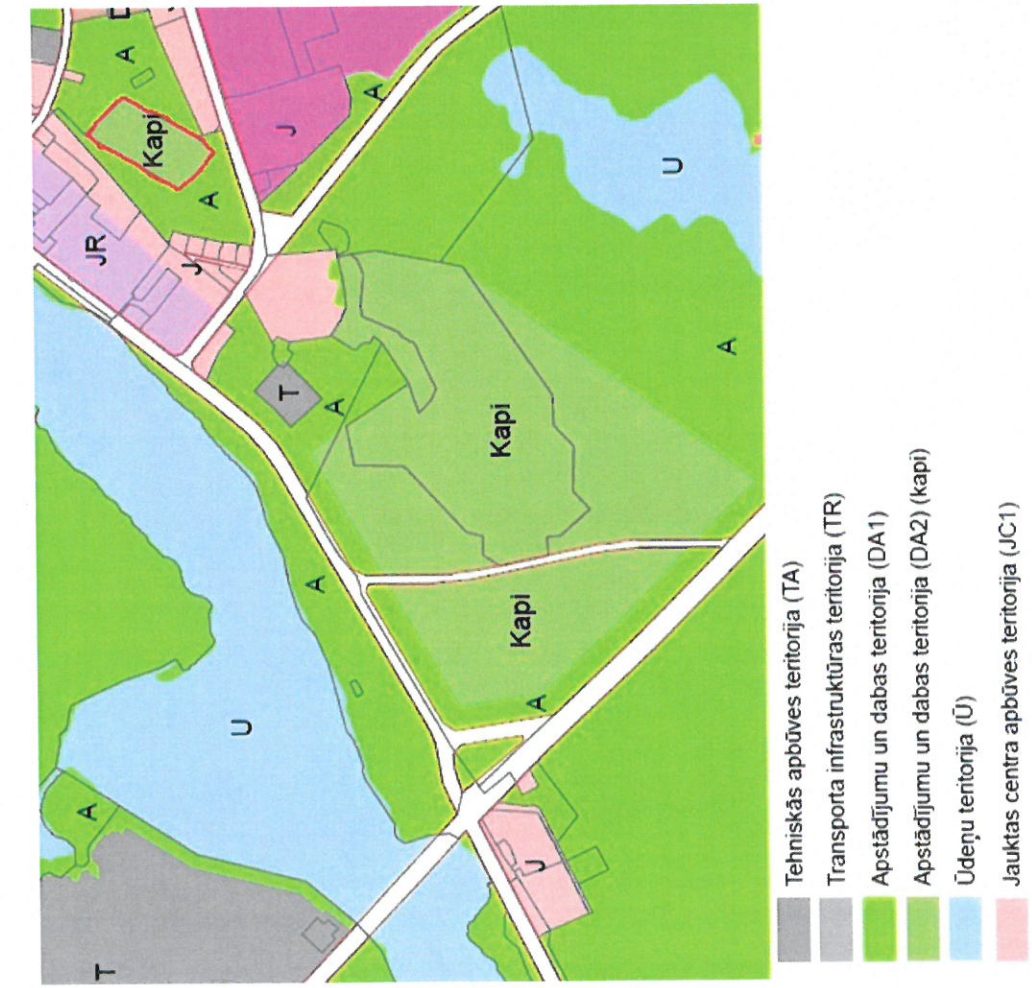

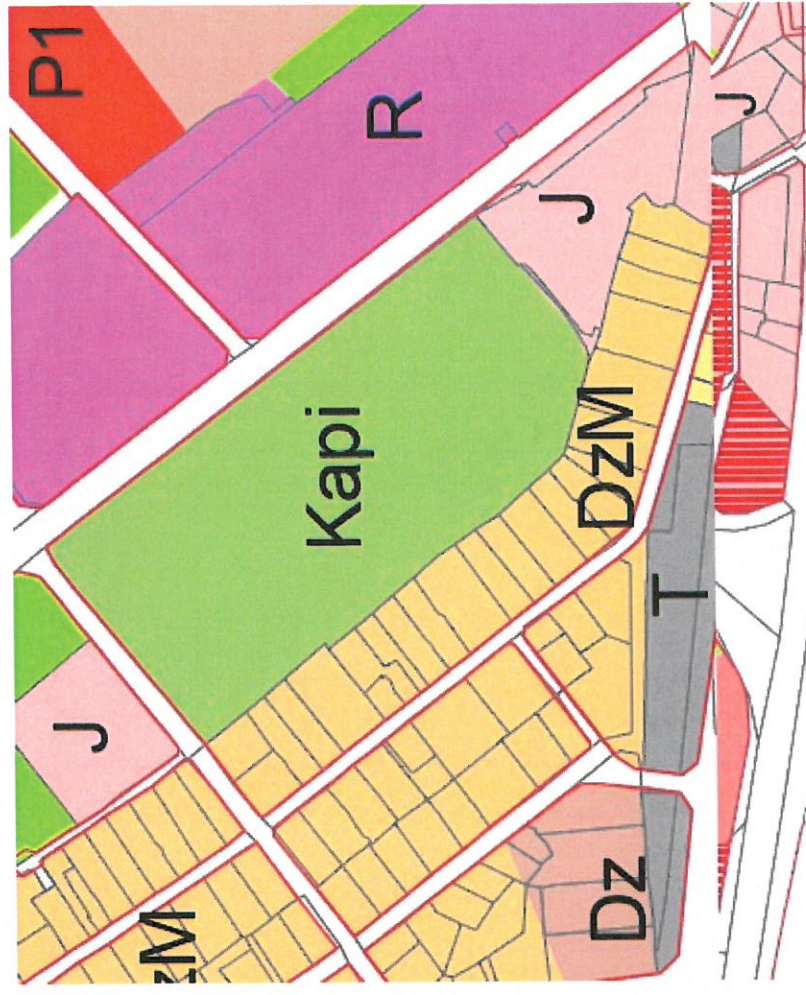
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA2) (Kapi)
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)

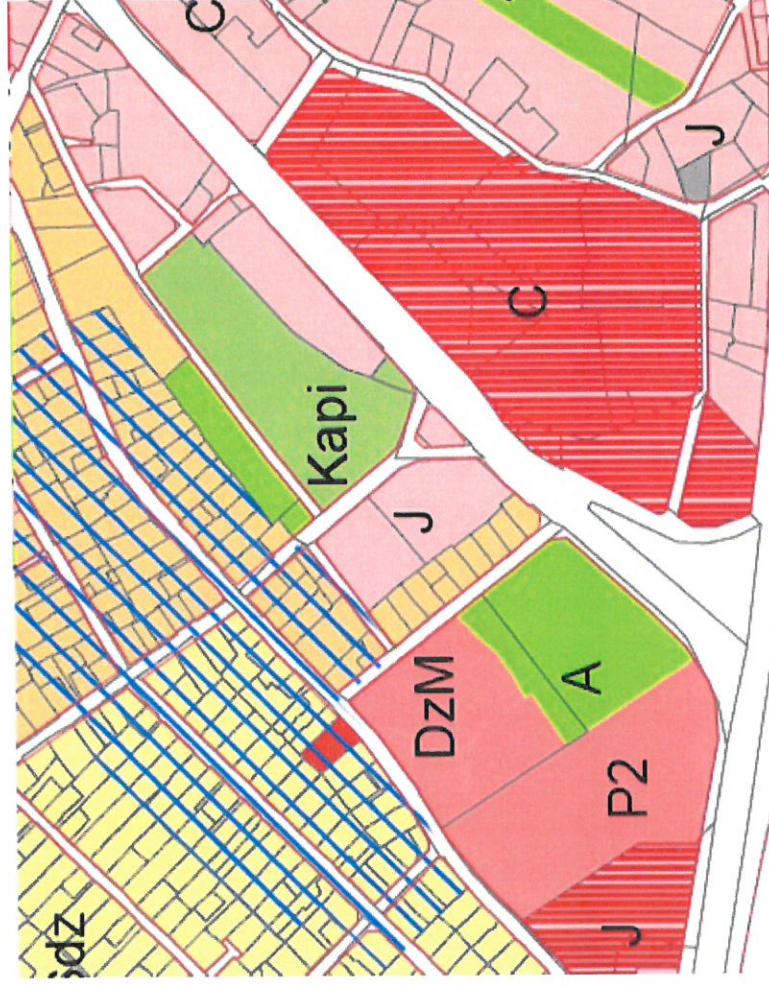
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)
- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM1)
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)

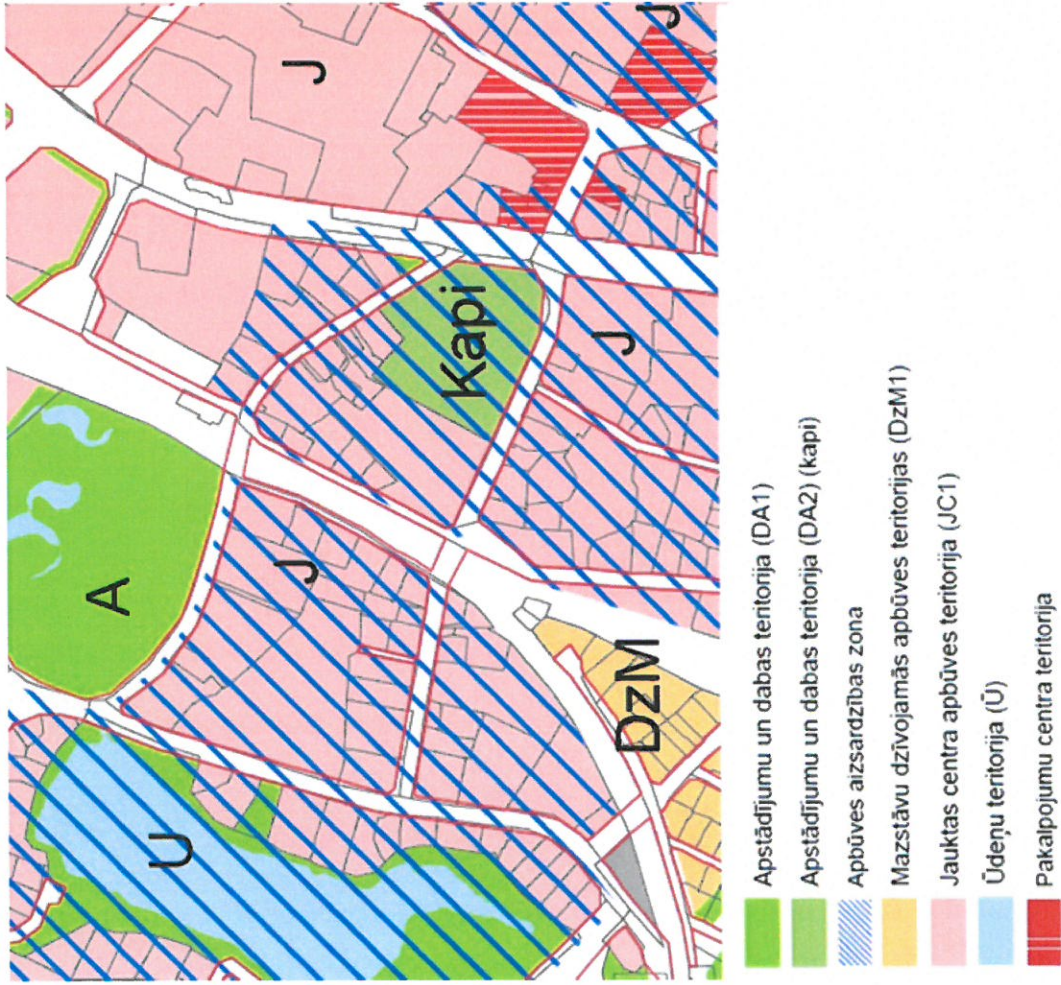
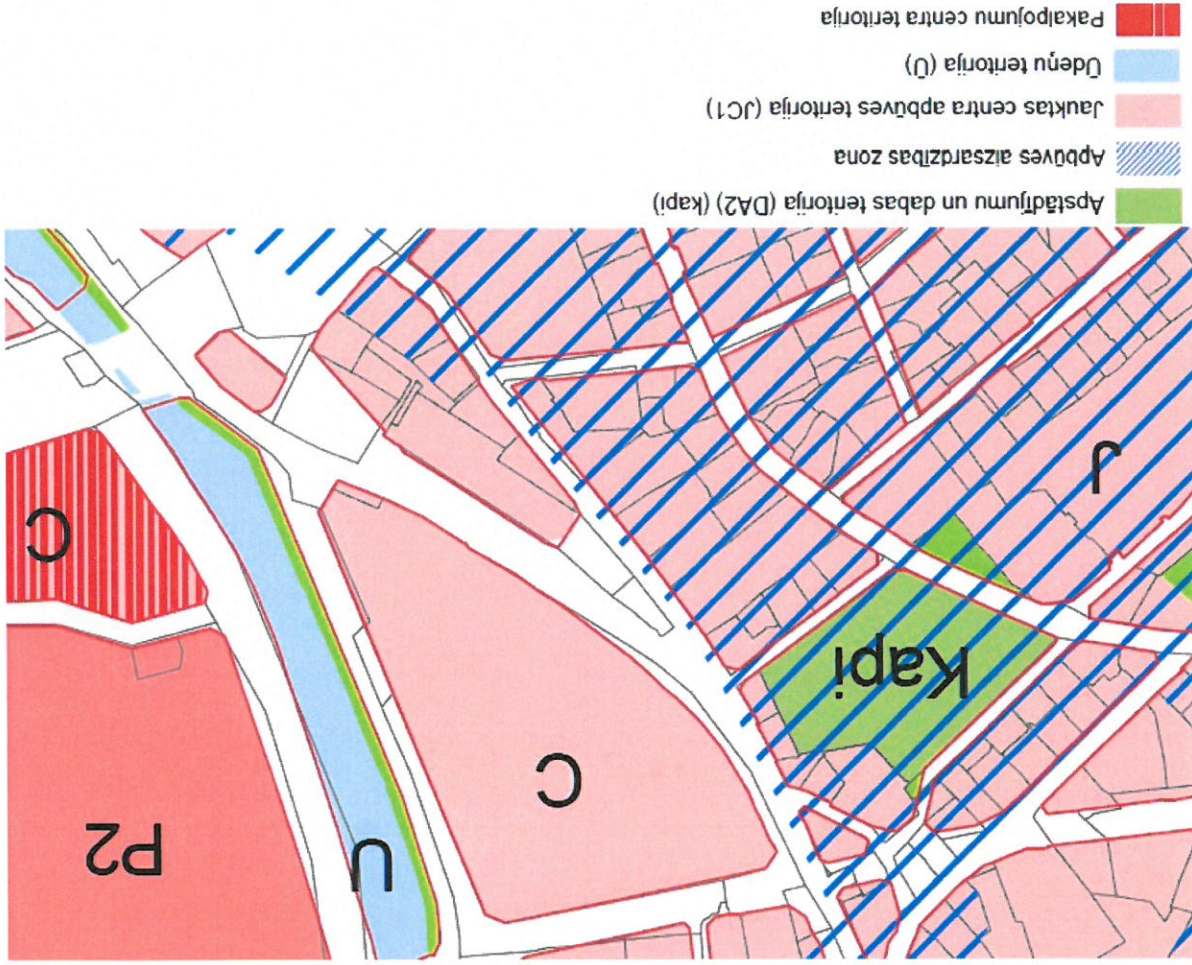

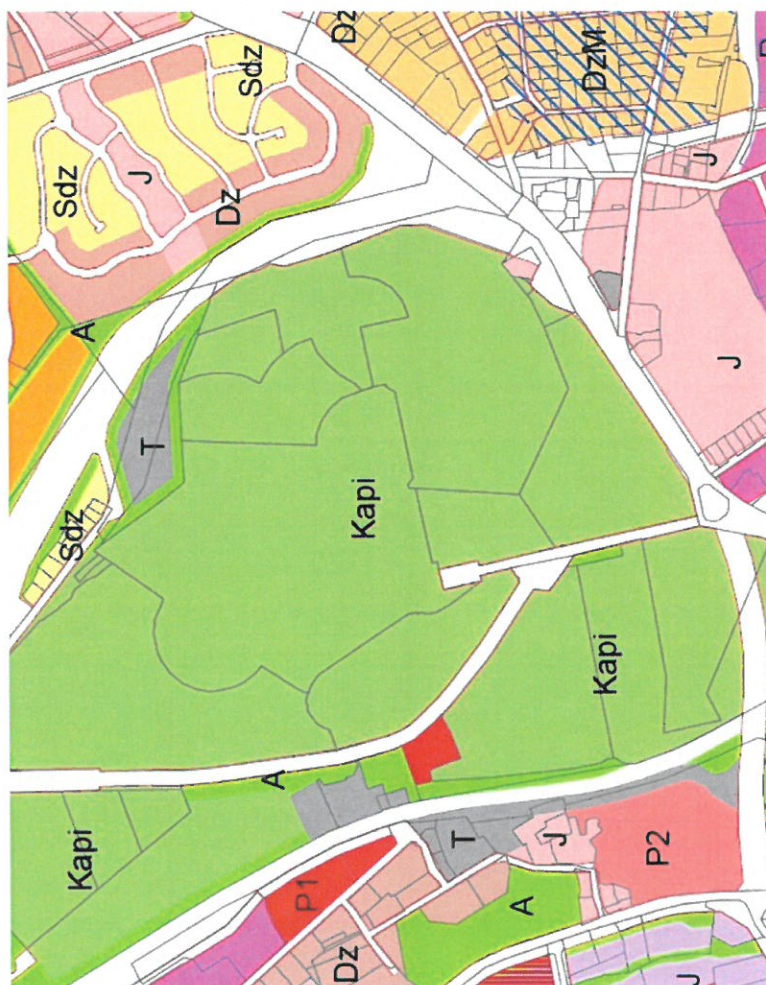

- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA2) (kapi)
- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM1)
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)
- Rūpniecības apbūves teritorija (R)
- Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)

- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA2) (kapi)
- Publiskās apbūves teritorija (P1)
- Publiskās apbūves teritorija (P2) (apbūve ar apstādījumiem)
- Apbūves aizsardzības zona
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)

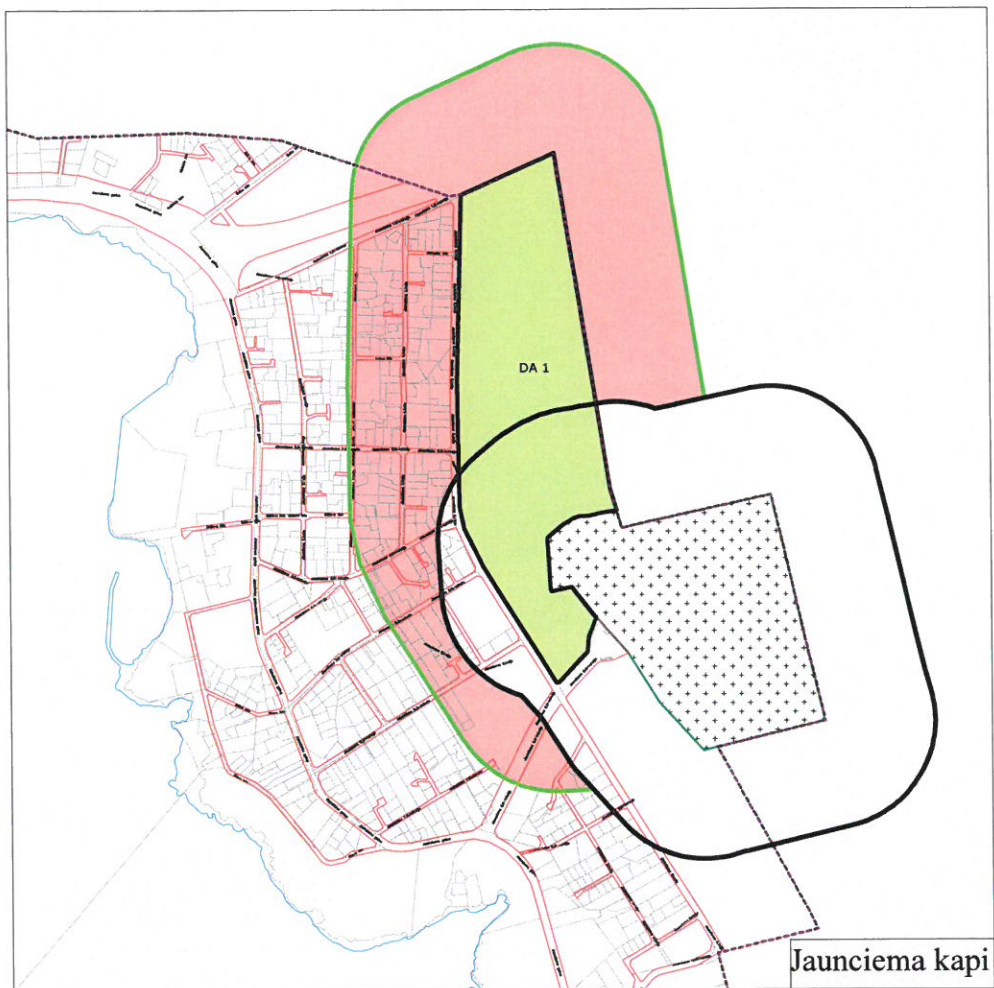

- Apstādījumu un dabas teritorija (DA1)
- Apstādījumu un dabas teritorija (DA2) (kapi)
- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM2) (apbūve ar apstādījumiem)
- Publiskās apbūves teritorija (P1)
- Rūpniecības apbūves teritorija (R)
- Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)
- Jauktas centra apbūves teritorija (JC1)
- Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)
- Publiskās apbūves teritorija (P2) (apbūve ar apstādījumiem)

3. PIELIKUMS

Kartoshēma:

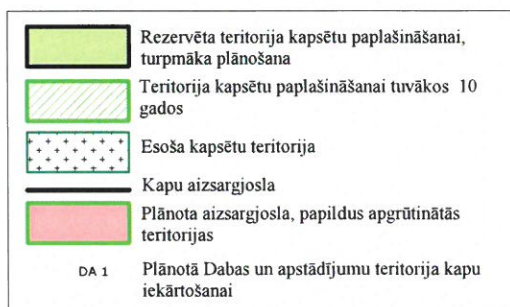
Kapsētu paplašināšanas iespējas

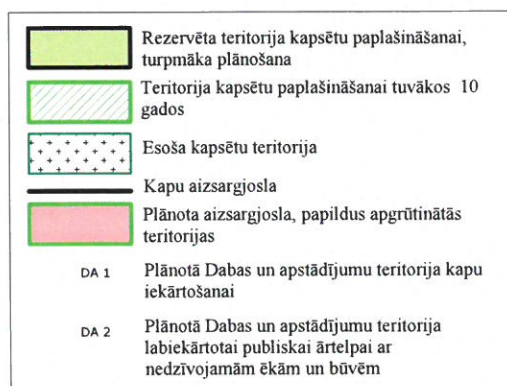
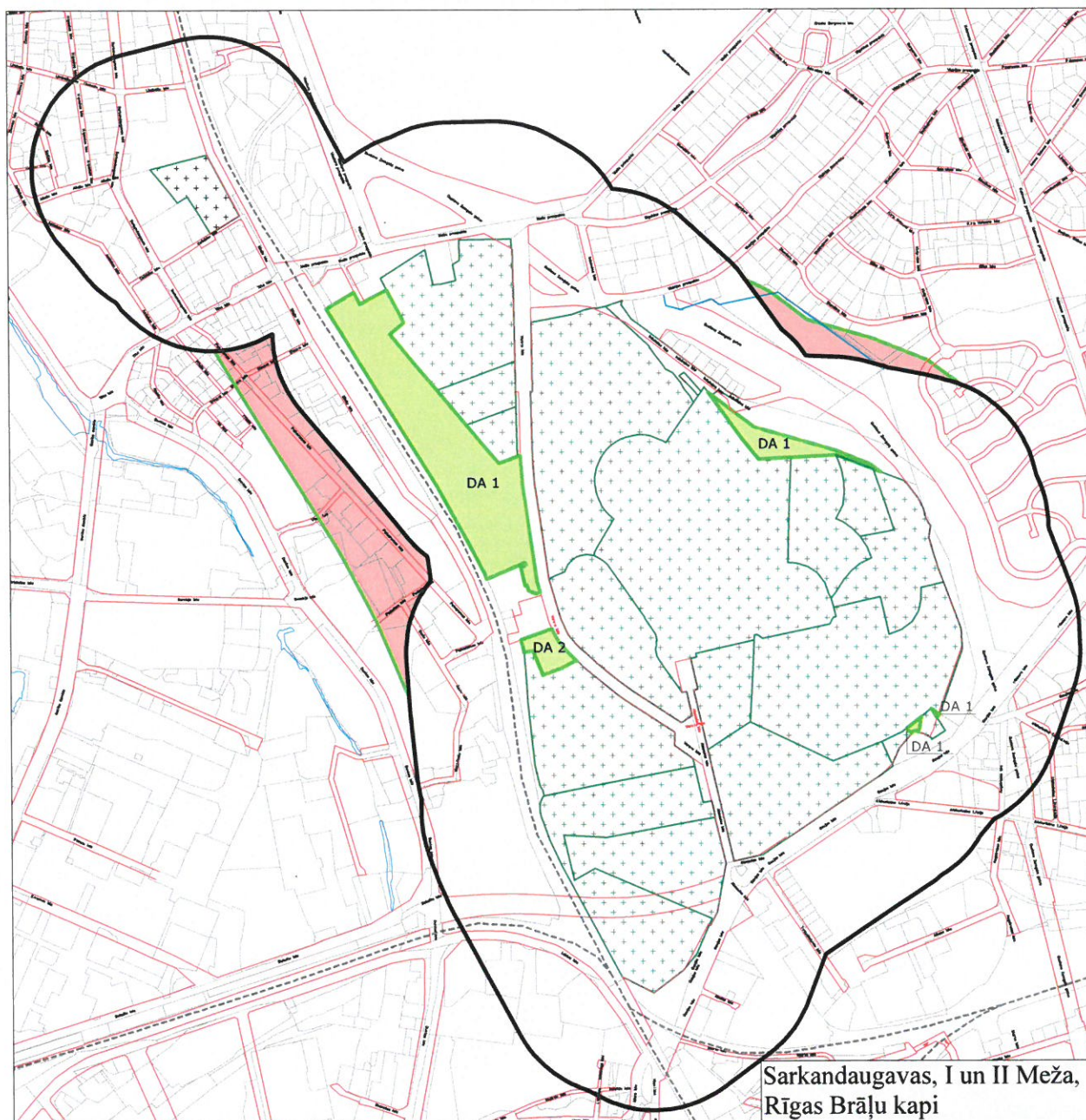

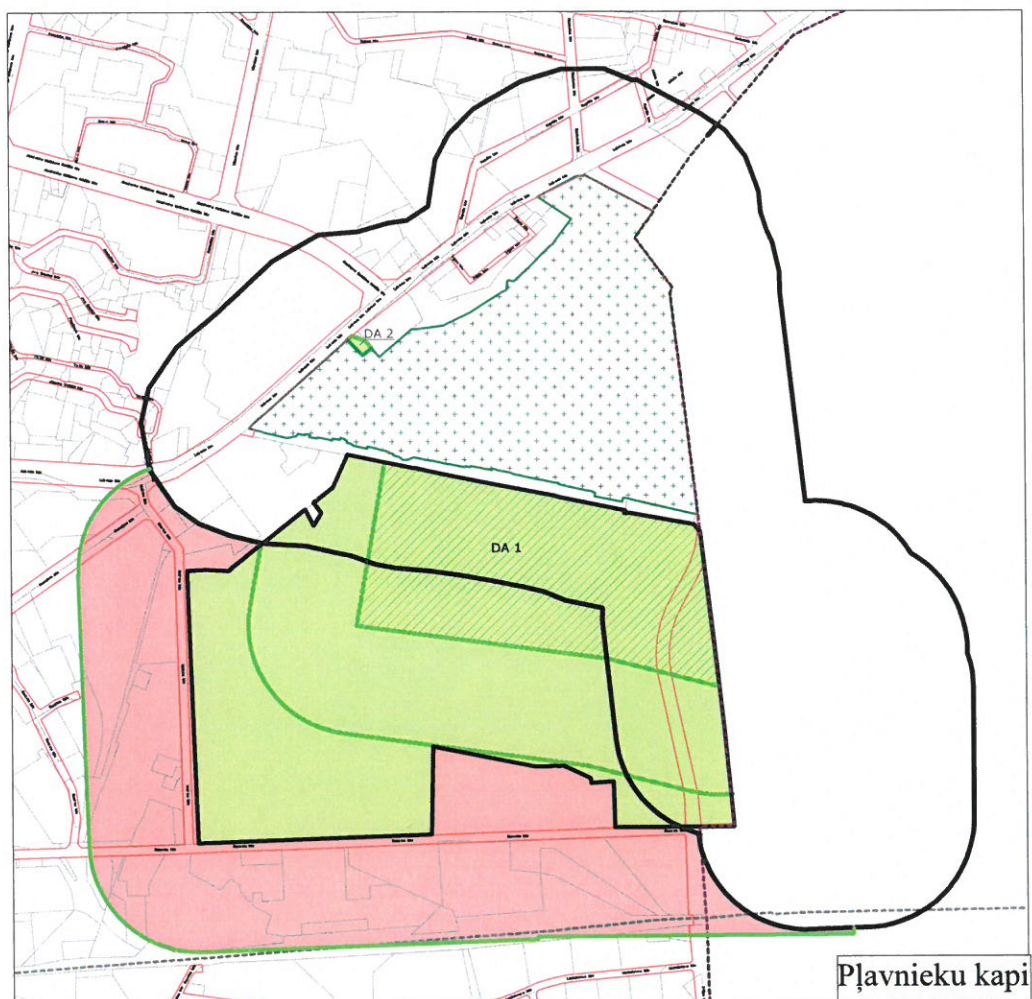
	Rezervēta teritorija kapsētu paplašināšanai, turpmāka plānošana
	Esoša kapsētu teritorija
	Kapu aizsargjosla
	Plānota aizsargjosla, papildus apgrūtinātās teritorijas
DA 1	Plānotā Dabas un apstādījumu teritorija kapu iekārtošanai

Lāčupes kapi

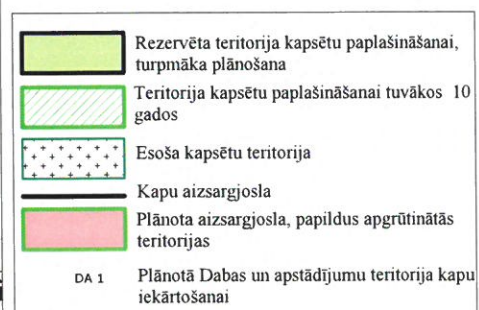
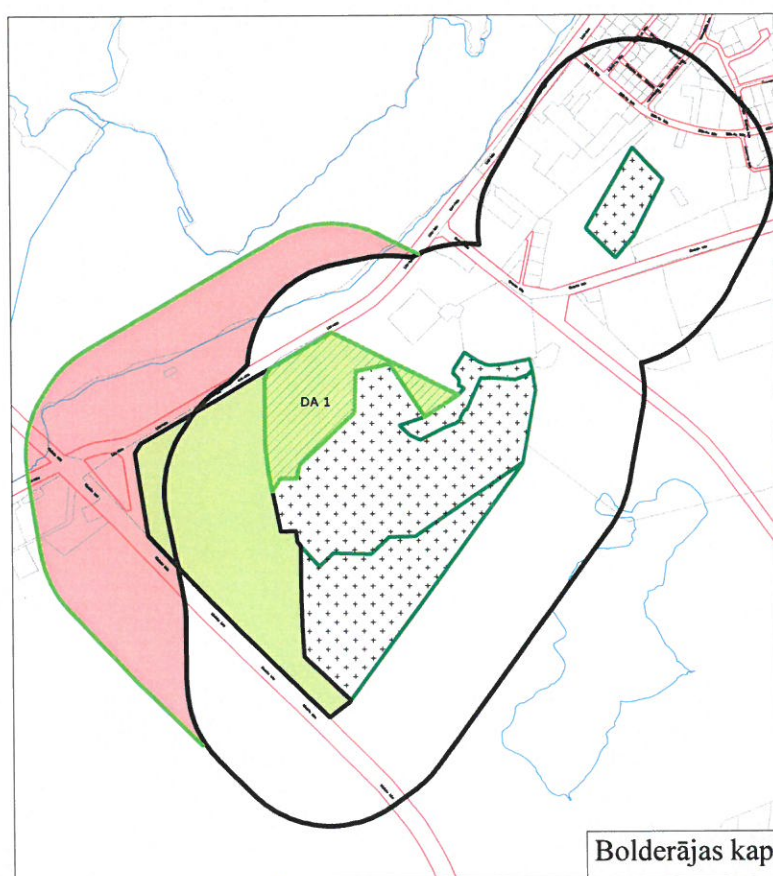
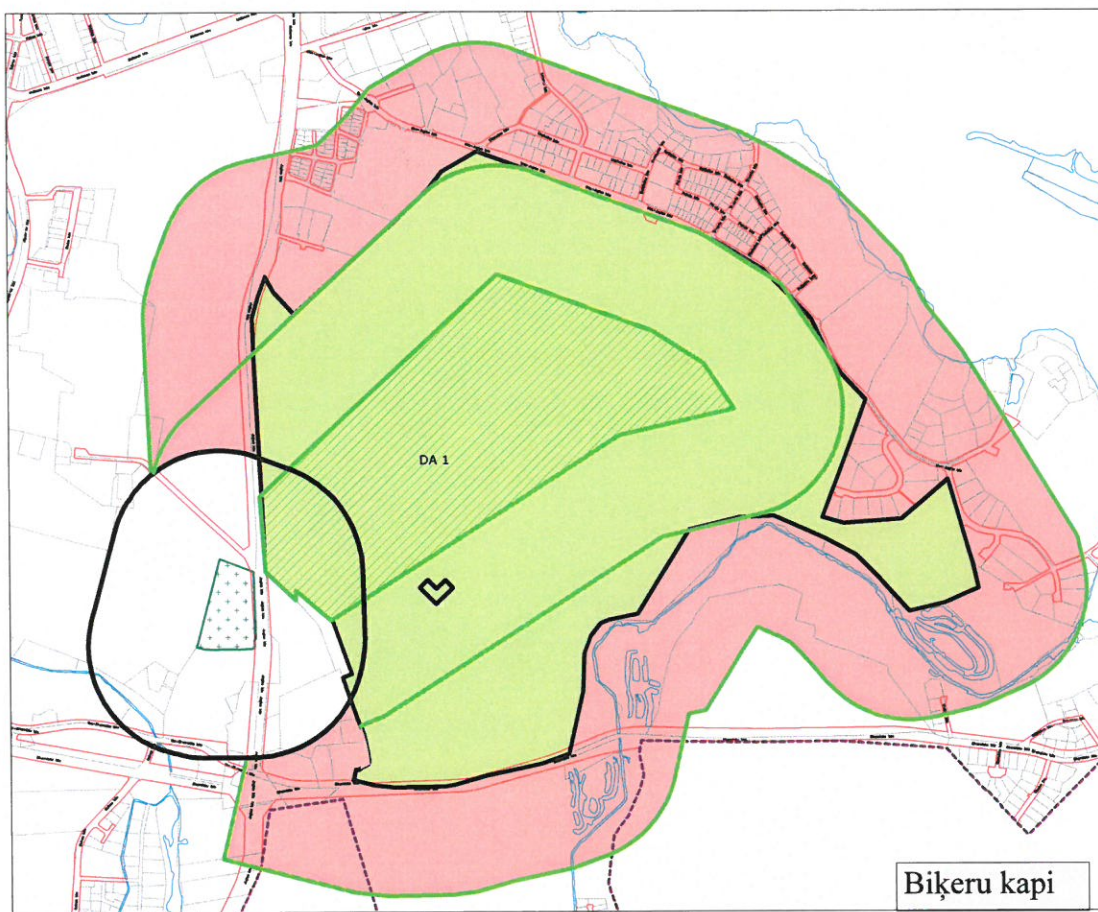

Pļavnieku kapi

	Rezervēta teritorija kapsētu paplašināšanai, turpmāka plānošana
	Teritorija kapsētu paplašināšanai tuvākos 10 gados
	Esoša kapsētu teritorija
	Kapu aizsargjosla
	Plānota aizsargjosla, papildus apgrūtinātās teritorijas
DA 1	Plānotā Dabas un apstādījumu teritorija kapu iekārtošanai
DA 2	Plānotā Dabas un apstādījumu teritorija labiekārtotai publiskai ārtelpai ar nedzīvojamām ēkām un būvēm

4. PIELIKUMS

Tabula:

Kapsētu teritoriju ģeoloģiskais izvērtējums

(informācijas avots: SIA "Vides Konsultāciju Birojs" arhīvs)

Rīgas kapsētu un to tuvākās apkārtnes hidroģeoloģiski – hidroģeoloģisko un ģeoloģisko apstākļu īsa raksturojuma kopsavilkuma tabula

N. p. k.	Kapsēta	Adrese	Īss ģeomorfoloģiskais raksturojums	Reljefa absolūtā augstuma atzīmes, m vjl	Ģeoloģiskais griezumš						Gruntsūdens			Tuvākās ūdenstilpes un ūdensteces (attālums ¹ km)	
					pamatiežu ⁱⁱ			kvartāra			dziļums, m/ abs. augstums, m vjl	plūsmas virziens			
					stratigr. indekss	nogulumieži	biezums, m	kopējais biežums, m / virsmas abs. augstuma atzīme, m vjl	stratigr. indekss	nogulumi ⁱⁱⁱ					slāņa biežums, m
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1.	Bolderājas	Mazā Kleistu iela 16	Piejūras zemīne, Rīgas līdzenums, Bolderājas – Priekšdānes kāpu grēda (uz Litorīnas un Pēclitorīnas laika akumulatīvās terases)	2,7 – 6,1	D _{3lg}	smilšakmens, aleirolīts, māls	75 - 80	48 - 50/ -45 ÷ -47	gQ ₃ /lv	morēna	2 – 5	2,0 – 4,0/ 1,5 – 2,0	ZR, Z	Bullupe (0,65), Bolderājas karjera ūdenskrātuve (0,55)	
									lgQ ₃ /lv	māls, aleirīts, aleirītiska smiltis	18 – 25				
									lgQ ₃ /lv ^b	smiltis smalkgraudaina	10 – 16				
									mQ ₄ ^{it}	smiltis dažādgraudaina, aleirīts, dūnas	2 – 6				
									vQ ₄	smiltis smalkgraudaina	2 – 4				
2.	Vecā Bolderājas	Silikātu iela 5B	Piejūras zemīne, Rīgas līdzenums, Bolderājas – Priekšdānes kāpu grēdas ziemeļdaļa (uz Litorīnas un Pēclitorīnas laika akumulatīvās terases)	3,1 – 3,7	D _{3lg}	smilšakmens, aleirolīts, māls	~ 80	51 - 53/ -48 ÷ -50	tQ ₄	uzbērums/caurākta grunts	<1/ 2 – 2,5 ^{iv}	2,5 – 3,0/ 0,5 – 0,7	R, ZR, iesp. - Z	Bullupe (0,37)	
									gQ ₃ /lv	morēna	2 – 5				
									lgQ ₃ /lv	māls, aleirīts, aleirītiska smiltis	20 – 25				
									lgQ ₃ /lv ^b	smiltis smalkgraudaina	12 – 16				
									mQ ₄ ^{it}	smiltis dažādgraudaina, aleirīts, dūnas	5 – 8				
3.	Lāčupes	Balteglu iela 41	Piejūras zemīne, Rīgas līdzenums, Nordeķu – Kalnciema kāpu grēdas ziemeļdaļā	7,5 – 16,9	D _{3pl} , iesp. – arī D _{3am}	Dolomīts, dolomitmīrgelis, māls	12 – 15	25 – 30/ -15 ÷ -20	vQ ₄	smiltis smalkgraudaina	<2	2,5 – 10,0/ 5,0 – 7,0	DR, R, ZA, A, DA	Meliorācijas grāvis, kas noslēdzas Hapaka grāvī (~ 2,0); Lāčupīte (1,1 – 1,2) un tās kreisā krasta meliorācijas pietekas	
									tQ ₄	caurākta grunts	<1/ 1,5 – 2				
									gQ ₃ /lv	morēna	3 – 5				
									lgQ ₃ /lv	māls, aleirīts, aleirītiska smiltis	10 – 12				
									lgQ ₃ /lv ^b	smiltis smalkgraudaina	8 – 10				
4.	Pleskodāles	Ventas iela 13	Piejūras zemīne, Rīgas līdzenums, Pārdaugavas (Zasulauka) kāpas	12,0 – 14,2	D _{3slp}	māls, dolomīts, dolomitmīrgelis, ģipsis	5 – 6	22 – 24/ -10 ÷ -13	vQ ₄	caurākta grunts	<1/ 2 – 2,5	3,0 – 4,0/ 9,0 – 10,5	DA, D	Mārupītes (1,8 – 1,9) kreisā krasta meliorācija pieteka (~ 0,9)	
									tQ ₄	caurākta grunts	2 – 2,5				
									gQ ₃ /lv	smiltis mālaina	2 – 3				
									gQ ₃ /lv	morēna	4 – 5				
									lgQ ₃ /lv ^b	smiltis smalkgraudaina	9 – 12				
5.	Ziepniekalna	Mālu iela 19	Piejūras zemīne, Rīgas līdzenums, Pārdaugavas (Ziepniekalna) kāpas	12,0 – 17,5	D _{3slp}	māls, dolomīts, dolomitmīrgelis, ģipsis	~ 10	16 – 18/ 0 ÷ -4	vQ ₄	caurākta grunts	<1/ 2 – 2,5	2,5 – 5,0/ 9,5 – 10,5	DA	Bišumuižas grāvja izteka (0,8 – 0,9)	
									tQ ₄	caurākta grunts	2 – 2,5				
									gQ ₃ /lv	morēna	2 – 3				
									lgQ ₃ /lv ^b	smiltis smalkgraudaina	6 – 8				
									vQ ₄	caurākta grunts	2 – 3				

Tabula turpinās

Tabulas turpinājums

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
6.	Torņakalna	Torņakalna iela 1	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Pārdaugavas (Torņakalna) kāpu masīvs	11,5-12,2	D _{3slp}	māls, dolomīts, dolomītmergelis, ģipsis	5-6	20-25/-8,0 ÷ -13,0	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts	1-3 3-4 9-11 5-6 ≤1/ 2-2,5	5,0-6,0/ 5,5-6,5	ZR, ZA	Mārupīte (0,57), Bieksēnāls grāvis (1,14), Kīleņva grāvis (0,59)
7.	Mārtiņa	Hāmaņa iela 4	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Pārdaugavas (Zasulauka) kāpas	9,3-10,2	D _{3slp} / D _{3pl}	māls, dolomīts, dolomītmergelis, ģipsis/dolomīts, dolomītmergelis, māls	3-5/ 5-8	14-16/-5 ÷ -7	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts	1-3 2-4 8-10 2-3 ≤1/ 2-2,5	3,5-4,0/ 5,5-6,5	A, ZA	Zunda kanāls (0,50)
8.	I Meža	Aizsauls iela 2	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Mežaparka kāpas	6,5-10,8	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirīts	70-75	35-38/-29 ÷ -31	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts	4-6 12-15 ~20 1-4 ≤1/ 2-2,5	4,0-6,0/ 3,0-4,5	Uz ūdensšķirtnes starp Kīšezera (A, ZA) un Sarkan- daugavu (R, ZR)	Kīšezers (1,87)
9.	II Meža	Gaujas iela 12	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Mežaparka kāpas	5,3-9,5	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirīts	~75	25-32/-21 ÷ -26	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts	9-11 15-18 1-2 ≤1/ 2,0-2,5	2,5-5,0/ 3,0-4,5	ZA	Kīšezers (1,74)
10.	Mīķeļa	Gaujas iela 2	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Mežaparka kāpas	5,6-8,9	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirīts	~80	25-27/-20 ÷ -25	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts	3-5 5-8 13-15 ≤1/ 2,0-2,5	2,5-4,0/ 3,0-4,5	R, ZR	Sarkan- daugavas vecupe (0,63)
11.	Raipa	Aizsauls iela 1A	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Mežaparka kāpas	5,9-9,7	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirīts	~75	25-32/-21 ÷ -25	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts	3-5 6-9 14-16 ≤1/ 2,0-2,5	3,5-5,5/ 3,0-4,5	R, ZR	Sarkan- daugavas vecupe (0,60)
12.	Sarkan- daugavas	Nesauls iela 9	Piejūras zemīene, Rīgas līdzenums, Mežaparka kāpas	8,0-10,0	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirīts	~70	38-40/-28 ÷ -30	lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirītiska smiltis smiltis smalkgraudaina caurākta grunts caurākta grunts	12-14 ~20 1-3 ≤1/ 2,0-2,5	5,0-6,0/ 3,0-4,0	R, ZR	Sarkan- daugava (1,1)

Tabula turpinās

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
13.	Sarkan- daugavas Kāpa	Celīnieku iela 7	Piejūras zemīene, Rīgas lī- dzenums, Mežaparka kāpas	9,0 – 16,0	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirolīts	~ 70	40 – 42/ -31 ÷ -35	gQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	4 – 6 12 – 14 16 – 18 5 – 6 1 – 3/ 2,0 – 2,5	7,0 – 8,0/ 2,0 – 6,0	DR, R, ZR	Sarkandaugava (0,64)
14.	Plavnieku	Lubānas iela 136A	Piejūras zemīene, Rīgas lī- dzenums, Dreiliņu – Šķirotavas vilņotais līdzenums/Dreiliņu kāpas	10,0 – 12,0	D _{3pl}	dolomīti, dolomītmerģeļi	< 20	17 – 22/ -7 ÷ -10	gQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	< 3 5 – 8 7 – 9 2 – 4 1 – 1,5/ 2,0 – 2,5	3,0 – 4,0/ 7,0 – 8,0	DA, A, ZA	Dreiliņpūtes me- liorētā pieteka (0,57)
15.	Jaun- ciema	Jaunciema 8. šķērslīnija 10	Piejūras zemīene, Rīgas lī- dzenums, Jaunciema kāpas	7,1 – 20,8	D _{3g}	smilšakmens, māls, aleirolīts	60 – 70	52 – 65/ -45 ÷ -47	gQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	4 – 6 3 – 5 33 – 38 5 – 12 1 – 3/ 2,0 – 2,5	5,5 – 17,5/ 2,0 – 3,5	R, DR A, DA	Kīšezers (1,68), Gaļu ezers (1,72), Mazais Jūgezers (2,54), Lielais Jūgezers (2,45), Vidusezers (2,35), Maku ezers (2,27)
16.	Jaunā Eb- reju	Lizuma iela 4	Piejūras zemīene, Rīgas lī- dzenums, Juglas kāpas	7,8 – 8,0	D _{3am}	smilšakmens, māls	~ 12	35 – 38/ -28 ÷ -30	gQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	< 2 5 – 8 23 – 25 2 – 3 ≤ 1/ 2,0 – 2,5	4,0 – 4,5/ 3,5 – 4,0	R, ZR, Z, ZA	Šmerļupīte (0,35), Bābelītis (0,45)
17.	Matīsa	Mazā Matīsa iela 1	Piejūras zemīene, Rīgas lī- dzenums, Kalna (pārveidots) kāpu masīvs	9,9 – 16,3	D _{3slp}	māls, dolomīti, dolomītmerģeļi, gipsis	5 – 7	10 – 12/ 0 ÷ 4	gQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	2 – 3 3 – 4 4 – 5 3 – 6 1 – 3/ 2,0 – 2,5	3,0 – 7,0/ 7,0 – 9,0	DR, R	Kojaslas grāvis (1,7), Daugava (2,35), Pilskāpa kanāls (2,52)
18.	Biķeru	Biķernieku iela 146	Piejūras zemīene, Rīgas lī- dzenums, Dreiliņu – Šķirotavas vilņo- tais līdzenums (mūsdienā kāpu izplatības ierakstis ?)	5,9 – 12,6	D _{3am}	smilšakmens, māls, aleirolīts	~ 30	28 – 30/ -18 ÷ -22	gQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv lgQ ₃ /lv ^b vQ ₄ tQ ₄	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	1 – 2 5 – 7 18 – 20 3 – 5 ≤ 1/ 2,0 – 2,5	3,0 – 5,5/ 3,0 – 7,0	DR	Dreiliņpūte (0,39), Pikurga jeb Brekšupe (1,0)

Tabulas turpinājums

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
19.	Juglas	Stāmerienas iela I	Piejūras zemiene, Rīgas līdzenums, Bīķernieku kāpas	7,5 – 9,6	D _{3am}	smilšakmens, māls, aleirīts	~ 30	25 – 27/ -15 ÷ - 17	gQ ₃ /lv	morēna māls, aleirīts, aleirī- tiska smiltis smiltis smalkgraudaina	1 – 3	3,0 – 5,0/ 4,5 – 5,5	ZA, Z	Šmerļupīte (0,18), Bābelītis (1,19)
									lgQ ₃ /lv		5 – 8			
									lgQ ₃ /lv ^b		15 – 18			
									vQ ₄		1 – 2			
									tQ ₄		<1/ 2,0 – 2,5			
20.	Kapsla	Taču iela 1	Viduslatvijas zemiene, Ropažu līdzenums, Daugavas ārējā delta	9,4 – 10,3	D _{3slp}	Māli, dolomīti, dolomītmērģeļi	< 10	12 – 15/ - 3 ÷ - 5	gQ ₃ /lv	morēna smiltis smalkgraudaina smiltis dažādgraudaina	1 – 2	3,0 – 4,0/ 6,0 – 7,0	D, DR	Cēļa Daugava (0,15)
									lgQ ₃ /lv		8 – 10			
									aQ ₃ /lv		<2			
									tQ ₄		<1/ 2,0 – 2,5			

ⁱ Sniegts vidējais attālums līdz tuvākajai ūdenstilpei un/vai ūdenstecei no kapsētas viduspunkta

ⁱⁱ Sniegts šīs zemesgabara virsmā atsedzošās augšdevona svītas raksturojums

ⁱⁱⁱ Kvarāra nogulumu raksturojums veidots no apakšas uz augšu (no vecākiem uz jaunākiem nogulumiem)

^{iv} Ārpus kapiem – uzbērtas vai tehnogēni ietekmētas/kapos – cauraktais, grunts biežums

5. PIELIKUMS

Tabula:

Kultūras pieminekļu saraksts

(Informācijas avots: VKPAI)

09.11.2015.

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [". kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Arašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
88	Valsts nozīmes	Vēsture	Tēlnieka J. Briēža kaps	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapos	1953.			
7301	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Grīmu ģimenei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1844.			
7293	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. G. Zengbušam	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1800.			
7291	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis - obelisks	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1820.			
7306	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Kopam	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1825.			
7311	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. A. Mīnusal	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1809.			
7307	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Meikovam	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	19.gs.30. g.			
7303	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis I. V. Kuzņecovam	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1843.			
7310	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis K. V. Klēgeram	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1826.			
7312	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. Fromholdam	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1789.			
7292	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Fitinghofai	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1812.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [* - kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7299	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Erharda ģimenei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1907.			
7313	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis V. Cimdermanei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1816.			
7304	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Holstam	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1814.			
7290	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J.A. Bragem	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1821.			
7305	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. K. Brocem	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1845.			
7298	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis E. Vērmanei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1837.			
7297	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Šteinbriku ģimenei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1822.			
7294	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Pumpuram	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1929.			
7296	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Šeimaņu ģimenei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1825.			
7308	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. un A. Rammim	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1829.			
7295	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis D. Baltūram	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	18.gs.lip.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [*- kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7309	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis K. un A. Ramnīnām	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1818.			
7300	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Graša ģimenei	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1938.			
7302	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis H. Vērmanim	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1813.			
73	Valsts nozīmes	Vēsture	Folklorista F.Brīvēznieka kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1907.			
80	Valsts nozīmes	Vēsture	Vēstures pētnieka J.K.Broces kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1823.			
79	Valsts nozīmes	Vēsture	Valodnieka K.Mīlenbaha kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1916.			
78	Valsts nozīmes	Vēsture	Sabiedriskā darbinieka K.Valdemāra kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1891.			
77	Valsts nozīmes	Vēsture	Komponista N.Alunāna kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1919.			
75	Valsts nozīmes	Vēsture	Karavīru kapsēta	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1944.			
74	Valsts nozīmes	Vēsture	Folklorista Kr.Barona kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1923.			
65	Valsts nozīmes	Vēsture	Aktrises J.Skaidrītes kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1942.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [~ kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
71	Valsts nozīmes	Vēsture	Ārsta O.Hūna kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1832.			
70	Valsts nozīmes	Vēsture	Arhitektu J.D.Felsko un K.J.Felsko kapi	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1902. 1919.			
69	Valsts nozīmes	Vēsture	Arhitekta R.Šmēlinga kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1917.			
68	Valsts nozīmes	Vēsture	Būvuzņēmēja K.Morberga kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1928.			
67	Valsts nozīmes	Vēsture	Arhitekta J.F.Baumaņa un gleznotāja A.Baumaņa kapi	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1891. 1904.			
66	Valsts nozīmes	Vēsture	Arheologa K.Lēviss of Menāra (Lowis of Menar) kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1930.			
72	Valsts nozīmes	Vēsture	Dzejnieka A.Pumpura kaps	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1902.			
76	Valsts nozīmes	Vēsture	Karavīru kapsēta un masu terora upuru kapi	Rīga, Miera iela Lielajos kapos	1941., 1944.			

09.11.2015.

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids ["- kustams piem.]"	Pieminekļa nosaukums	Atašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
8564	Valsts nozīmes	Vēsturiska notikuma vieta	Komunistiskā masu terora upuru piemiņas vieta un kapi	Rīga Rīgas Meža kapi, "Baltie krusti"	1941.			
6968	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis O. Lācim	Rīga, Aizsaules iela 1a Raiņa kapi	1945.			
6970	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis V. Spilneram	Rīga, Aizsaules iela 1a Raiņa kapi	1937.			
6966	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis E. Zāļītei	Rīga, Aizsaules iela 1a Raiņa kapi	1958.			
6967	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis L. Čakulam	Rīga, Aizsaules iela 1a Raiņa kapi	1932.			
6969	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis Raiņim	Rīga, Aizsaules iela 1a Raiņa kapi	1932. - 1935.			
7016	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis V. Lācim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1974.			
6996	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis J. Šīlam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1937.			
7007	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis M. Lapiņam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1945.			
7009	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis M. un A. Leimanēm	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1975.			
7020	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis Z. Meļerovicam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1929.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [- kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7008	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. Nomalim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1945.			
6999	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Rimsam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1928.			
7000	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Siliņam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1962.			
7017	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis V. Skaburskim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1936.			
7004	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis K. Skulmem	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1928.			
7001	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Springim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1929.			
7012	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis O. Kuzei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1939.			
6979	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Sumborgam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1924.			
6991	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis H. Švābei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1935.			
6981	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Vēverei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1962.			
6998	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Lautenbaham	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1937.			

Aizsardz. Nr.	Vārtības grupa	Pieminekļa veids [* - kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrošanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
6986	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis E. Tenisonai - Čurkstei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1937.			
6980	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Tlapam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1937.			
7018	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis V. Traubergai - Vitenbergai	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1920.			
6982	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Vīgantei - Raibartei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1950.			
7011	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. Vildem	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1937.			
7010	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. un M. E. Zārdiņām	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1936.			
7015	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis T. Zeifertam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1936.			
6988	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis E. Zemgalei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1930.			
7013	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis P. Stradiņam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1960.			
7014	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis S. Fridrihsonam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1931.			
7002	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis K. Briedim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1958.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [*- kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7006	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. Celmiņai	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1942.			
7005	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. Blodnieci	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1926.			
6977	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Liepukalnam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1970.			
6976	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Kronenbergam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1962.			
6972	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Balodei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1930.			
6989	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis F. Druvai	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1937.			
6994	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis I. Bākulim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1979.			
6983	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Bedrišu ģimenei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap			
6984	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Bokuru ģimenei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1964.			
6993	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis H. Kedrovai	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1935.			
6987	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis E. un I. Ansabergiem	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1975.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [*- kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
6990	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis G. Klauslīnam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1941.			
6975	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Klintij	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1973.			
6995	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Ducenam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1927.			
6978	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Strausmanim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1935.			
6973	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Bieziņam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1977.			
6974	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Gulbim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1939			
6985	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis E. Jirgensonam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	ap 1930.			
6997	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Jankovskim	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1927.			
7019	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis Z. Česnieci - Freidenfeldei	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1930.			
7003	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis K. Katlapam	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1965.			
6992	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis H. Eldgastam (J. Miķelsonam)	Rīga, Aizsaules iela 2 1. Meža kapi	1932.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [*- kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7184	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis E. un R. Dragoniem	Rīga, Gaujas iela 4 Mikēļa kapi	1936.			
7192	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Briedim	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1959.			
7196	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis L. Koklem	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1967.			
7198	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis M. Ozolai	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1937.			
7190	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Sleikšai	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1939.			
7193	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Čakstem	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1935.			
7202	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis V. Olavam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1927.			
7186	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Deglavam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1929.			
7188	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis A. Jurjānam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1931.			
7199	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis O. Bīdelim	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1925.			
7194	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa piemineklis J. Porukam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1930.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [~ kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrošanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7185	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis A. Bobkovīcam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1971.			
7187	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis A. Šākam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1934.			
7201	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis R. Šronam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	ap 1933.			
7191	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis I. Zeberīnam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	ap 1927.			
7189	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis A. Rozenbergai	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	ap 1930.			
7203	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis Valtīnku ģimenei	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	1939.			
7200	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis P. Jozuam	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	ap 1937.			
7195	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis K. Kurlē - Kurlim	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	ap 1930.			
7197	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis M. Maldutei	Rīga, Gaujas iela 12 2. Meža kapi	ap 1927.			
7282	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis A. Seglīnai	Rīga, Matīsa iela 1 Matīsa kapi	1937.			
6620	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Grindeļa kapliņa	Rīga, Slokas iela 34 Mārtiņa kapi	18.gs.	0100 061 0037 006		

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [- kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
6618	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Mātiņa kapi ar memoriālajām celtnēm	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	18. gs. - 19. gs. b. 0100 061 0037 005 0100 061 0037 006			
7393	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis V. Straujānam	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1929.			
7392	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis Kingu ģimenei	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1818.			
7388	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis J. H. Baumgartam	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1829.			
7390	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis K. Melnalksnim	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1940.			
7387	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis E. Dārziņam	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1912.- 1913., 1995.			
7391	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis K. Ruendorfam	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1931.			
7389	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis J. A. Veisam	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	1819.			
7386	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis A. Baumgartei	Rīga, Slokas iela 34 Mātiņa kapi	19. gs. s.			
7402	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis Bloku ģimenei	Rīga, Torņakalna iela 1 Torņakalna kapi	1826.			
7403	Valsts nozīmes	* Māksla	Kapa pieminēklis J. Purītim	Rīga, Torņakalna iela 1 Torņakalna kapi	1786.			

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids [*-kustams piem.]	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums	Kadastra apzīmējums	Pieminekļa teritorija apstiprināta	Individuālā aizsardzības zona apstiprināta
7420	Valsis nozīmes	* Māksla	Piemineklis L. Māleram	Rīga, Ventas iela Pleskodāles kapi	1949.			

6. PIELIKUMS

Attēli:

1. Sēru birzs un kolumbārija paraugi

2. Rīgas kapsētu raksturīgākie attēli

(fotoattēlos fiksēta situācija, kas raksturo Ziņojumā konstatētos
un vērtētos kapsētu ainavu veidošanās aspektus)

Grafiskais pielikums Nr. 1

Kolumbāriju paraugi

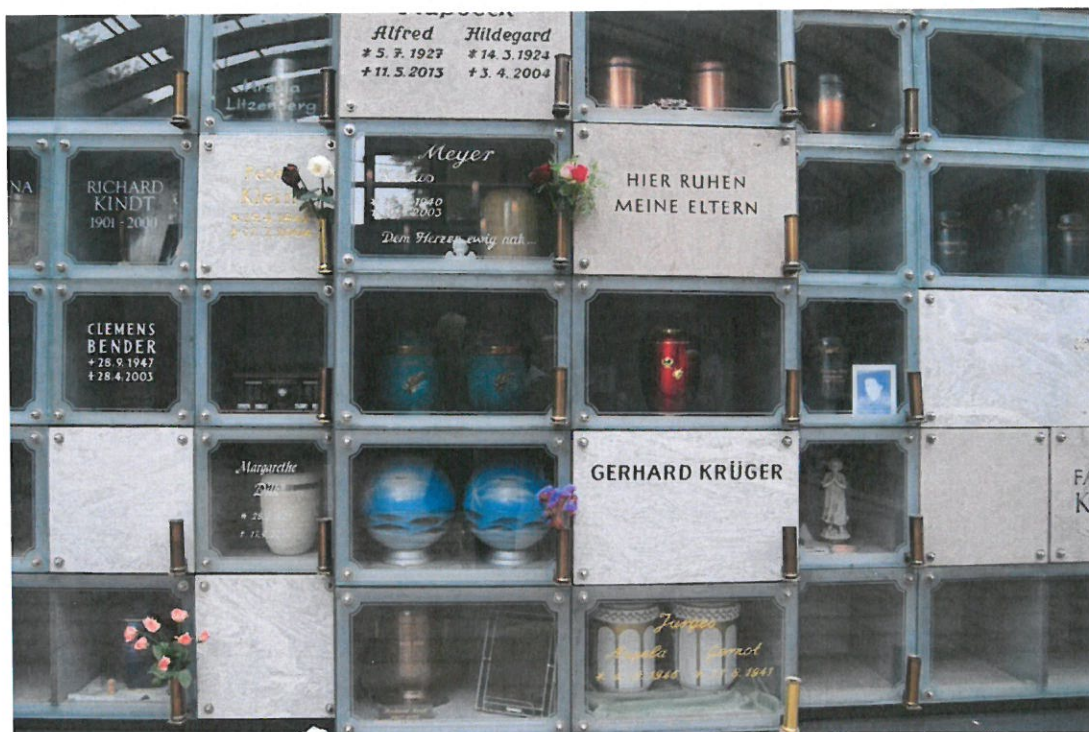
Vācija

Urnu glabāšana telpā zem krematorijas

Urnu glabāšana vienā no kapličām

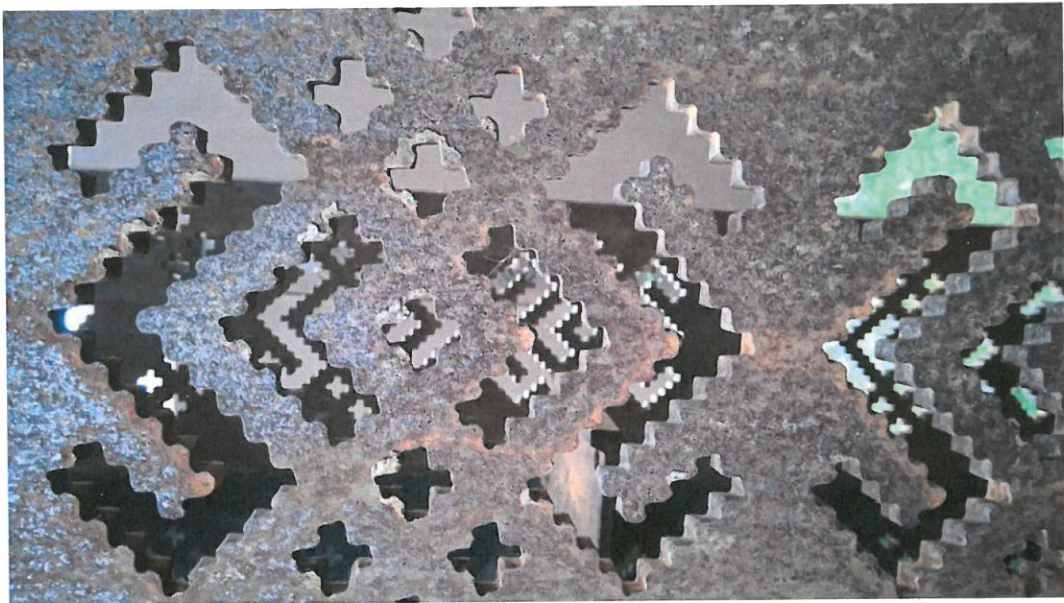

Kolumbārijs, atsevišķa ēka. Aizliegta mākslīgo ziedu novietošana

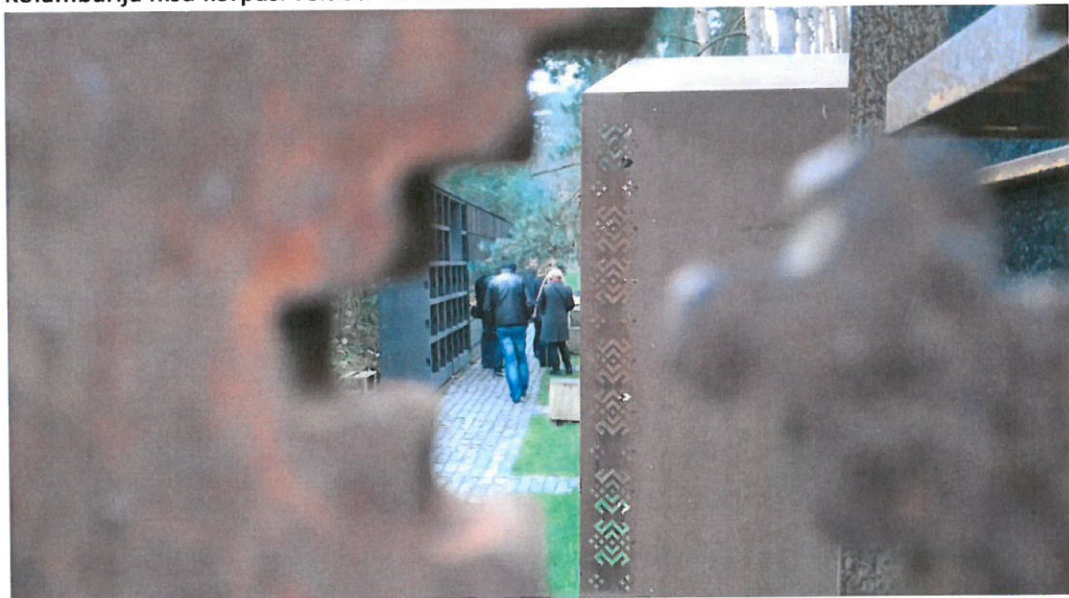

Kolumbārijam ir stikla pārsegums, kopējā ietilpība ~550 urnām.

Lietuva

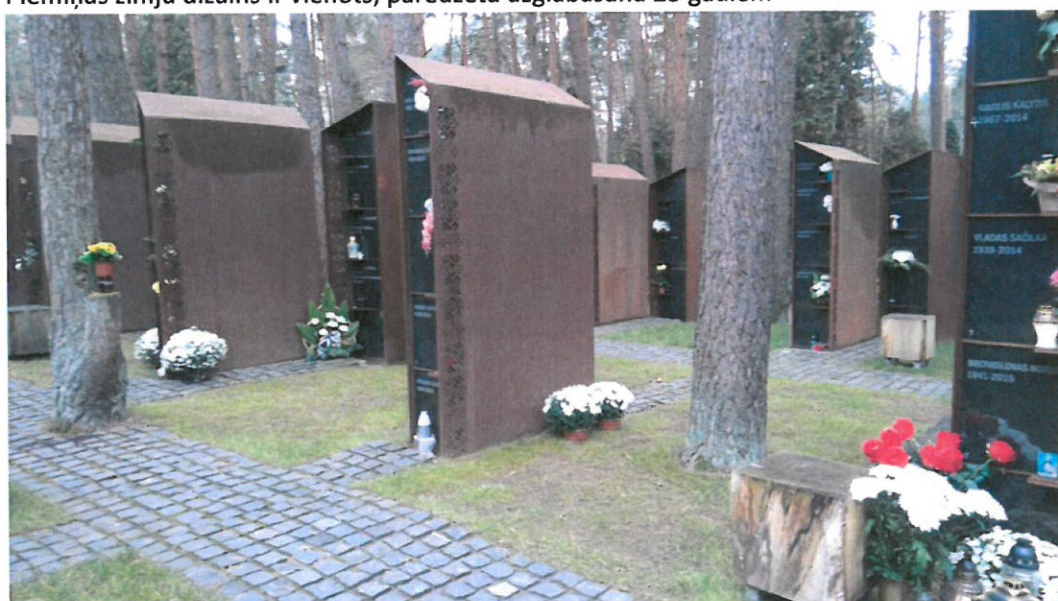
Kolumbārija nišu korpusi veidoti no tērauda

Dizainā izmantota tautisku ornamentu griešana metālā

Piemīņas zīmju dizains ir vienots, paredzēta uzglabāšana 25 gadiem

Atsevišķie urnu glabāšanas korpusi ļauj teritorijā saglabāt atsevišķi stāvošus kokus

Grafiskais pielikums Nr. 2

Urnu apbedījumu paraugi

Vācija

Holstenkamp kapi

1.attēls

2.attēls

3.attēls

4.attēls

5.attēls

Ohlsdorf

Meža apbedījumi

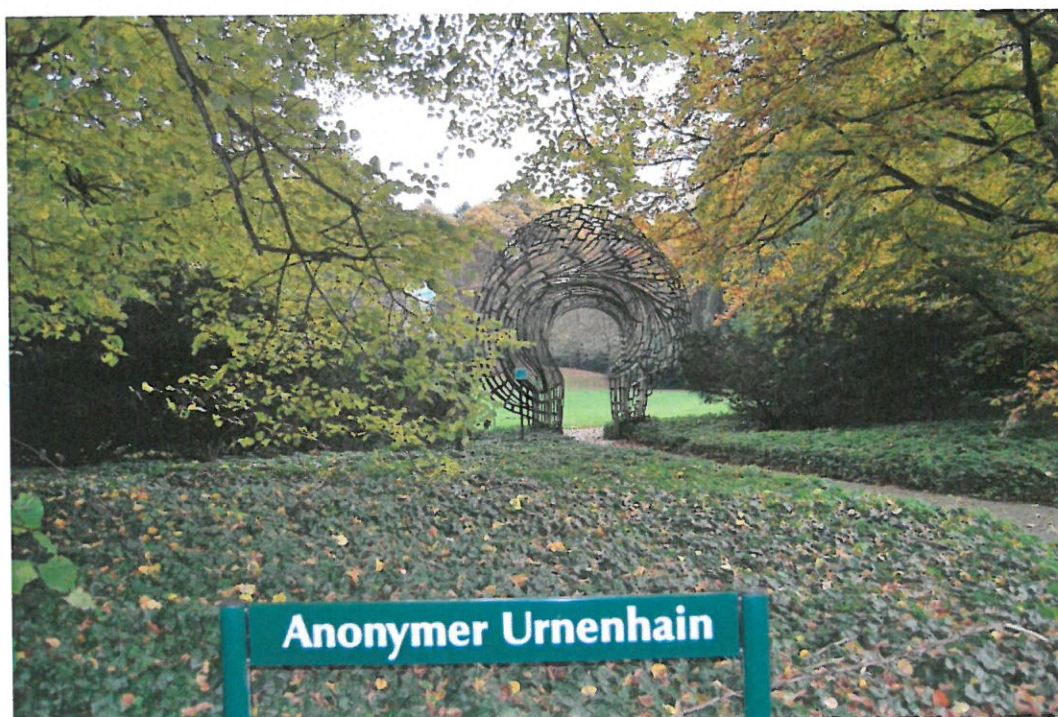

6.attēls

7.attēls

Vārti ieejai anonīmu urnu apbedījumu teritorijā

8.attēls. Miera mežs – urnu apbedījumiem. Bruģētie laukumi paredzēti ziedu novietošanai

9.attēls

10.attēls

Bolderājas kapsēta

1.attēls. Jauno kapu ainava

2.attēls. Informācijas stends

Jaunciema kapsēta

3.attēls. Jaunciema kapliča

4.attēls. Atkritumu konteineru izvietojums

Juglas kapsēta

5.attēls. Kapsētā izveidojies pamežs

6.attēls. Ieeja kapsētas teritorijā

Kapsila kapsēta

7.attēls. Ieeja Kapsila kapos

8. attēls. Piemineklis Kapsila kapos

Mārtiņa kapsēta

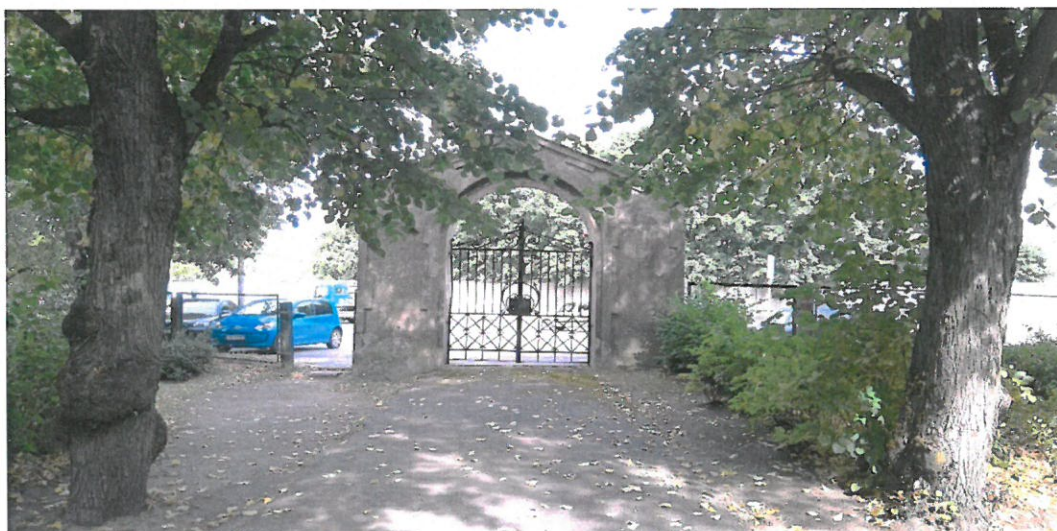
9.attēls. Ieeja Mārtiņa kapos

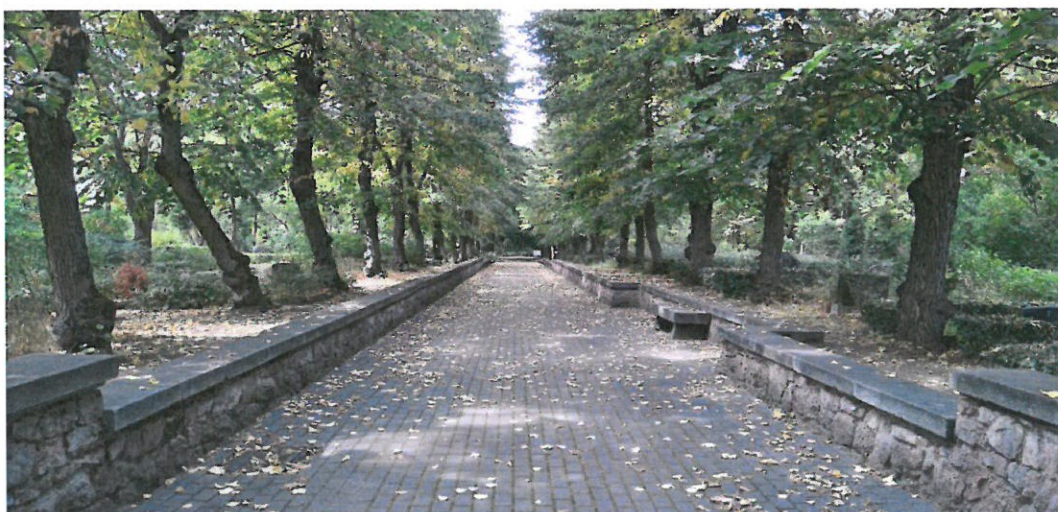
10., 11. attēli. Mārtiņa kapu ainavas

Matīsa kapsēta

12.attēls. Ieeja Matīsa kapos

13.attēls. Memoriāla aleja

14.attēls. Žoga fragments Matīsa kapos

Miķeļa kapsēta

15.attēls. Aktētas kapavietas

16.attēls. Kapsētas ainava

17.attēls. Informācijas stends

Pļavnieku kapsēta

18.attēls. Ieeja Pļavnieku kapsētā, tirdzniecības vietu izvietojums

19.attēls. Ainava Pļavnieku kapos (ar autotransportu izmantojamie ceļi)

20. attēls. Jauno kapavieta ierādīšanai paredzētā teritorija

Raiņa kapsēta

21.attēls. Ieeja Raiņa kapos

22.attēls. Ievērojamo cilvēku apbedīšanas vietu shēma

23.attēls. Konteineru izvietoums Raiņa kapu alejā

Torņakalna kapsēta

24.attēls. Sakopta slēgto kapu ainava

25.attēls. Sakopšanas darbi un konteineru izvietojums

26.attēls. Atjaunots kapu piemineklis

7. PIELIKUMS

I un II Meža kapsētu ainavu projekta ilustrācija

(Informācijas avots: Georgam Kūfaltam 150 gadu / sastādīja Hemma Kanšteina, Andris Zvirgzds. Rīga: Rīgas dārzi un parki, 2003 53 lpp. : il., karte ; 30 cm. Rīgas dārzu mākslas pamatlicēji)

Mežaparka un Meža kapu plānojums (G.Kūfalts, 1914)
 Der Grundriß der Mežaparks und Waldfriedhof (G.Kuphaldt, 1914)
 Layout of Mežaparks park and Meža Cemetery (G.Kuphaldt, 1914)

Avots: Georgam Kūfaltam 150 gadu / sastādīja Hemma Kanšteina, Andris Zvirgzds. Rīga : Rīgas dārzi un parki, 2003 53 lpp. : il., karte ; 30 cm. Rīgas dārzu mākslas pamatlīcēji .